

Activitat parlamentària

Desembre 2010 - Llei del llibre II del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família

Activitat parlamentària

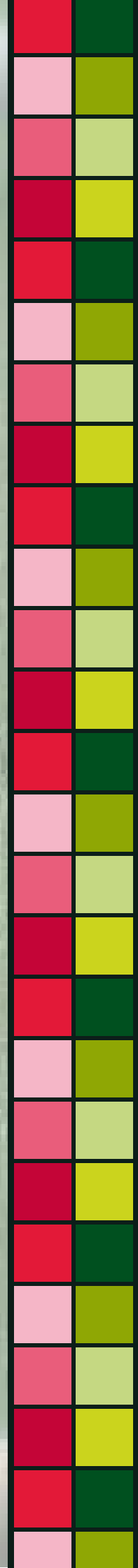
Desembre 2010 - Llei del llibre II del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família

Generalitat de Catalunya
Departament d'Interior,
Relacions Institucionals i Participació
Direcció General
de Relacions Institucionals

Activitat parlamentària

Desembre 2010 - Llei del llibre II del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família

Activitat parlamentària

Desembre 2010

Llei del Llibre II del Codi civil de Catalunya,
relatiu a la persona i la família

Generalitat de Catalunya
Departament d'Interior,
Relacions Institucionals i Participació
**Direcció General
de Relacions Institucionals**

Activitat Parlamentària. Llei del llibre II del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família
Desembre 2010
Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació
Direcció General de Relacions Institucionals
Generalitat de Catalunya

Av. Diagonal 409
08008 Barcelona
Tel. 93 552 60 00
Fax 93 552 60 50
dgri@gencat.net
www.gencat.cat/dirip
www.gencat.cat/drep/butlletins.htm

Director
Fèlix Alonso

Subdirector
Ramon Prat

Coordinació
Isabel Muntané

Edició
Pilar Barragan, Míriam Moreno, Lara González, Montserrat Beltran, Berta Pérez de Tudela

Consell de redacció
Montserrat Aguilera, Cristina Botella, Miquel Àngel Cabellos, Aurora Masip, Antonio Revilla, Roser Serra, Natàlia Torrent

Disseny i Producció gràfica
Hoipoi Studio

Traducció
Lexic

Fotografies
Stefano Buonamici, Departament de Governació i Administracions Públiques, Fons Macià (Arxiu Nacional de Catalunya), Gregory Goodwin, Lara Jaruchik, Parlament de Catalunya/Xavier Prat, Lali Sandiumenge

Fotografia de la portada
Rolannds Lakis

Coordinació administrativa
Carme Felius

Dipòsit legal
B-10277-01

ISSN
1577-7162

La revista no comparteix necessàriament l'opinió dels autors dels articles.

1. Presentació | 5

2. Llei del llibre II del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família

■ **Llei del llibre II del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família** | Montserrat Tura i Camafreita, *consellera de Justícia* | 6

■ **El règim de separació de béns en el nou llibre II del Codi civil de Catalunya** | Esther Farnós, *professora de Dret Civil de la Universitat Pompeu Fabra* | 9

■ **La Llei 25/2010, del 29 de juliol del llibre II del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família. Una lectura amb perspectiva de gènere** | Montserrat Tur, *advocada especialista en Dret de família i de la infància* | 16

3. Reportatge. Objectiu: emancipació | Lali Sandiumenge, periodista | 21

4. Novetats legislatives

■ **El Servei Català de la Salut dóna cobertura sanitària universal. Ara sí** | Josep Maria Sabaté, *director del Servei Català de la Salut* | 27

■ **L'organització territorial: un debat etern de solució impossible** | Josep Rovira i Tarragó, *director de l'oficina del conseller de Governació i Administracions Públiques* | 29

5. Entrevistes a Antonio Moreno i a Serafín Marín en motiu de l'abolició de les corrides de toros a Catalunya | 34

■ **L'activitat parlamentària del Govern durant la VIII legislatura** | Roser Serra i Albert, *cap de l'Àrea d'Afers Parlamentaris Interdepartamentals*, i Ramon Prat i Bofill, *subdirector de Relacions amb el Parlament. Direcció General de Relacions Institucionals* | 41

7. Pati dels Tarongers | 70

8. Novetats editorials | 74

9. Resums | 76

L'edició d'aquest darrer número del 2010 de la revista *Activitat Parlamentària* ha coincidit amb el final de la VIII legislatura i, per tant, amb la recent expressió màxima de la democràcia: les eleccions al Parlament de Catalunya. Al llarg d'aquests darrers anys, l'activitat parlamentària ha anat creixent quantitativament i qualitativament, però, més enllà de les xifres, el més important ha estat l'aprovació de lleis importants i transversals que fan i faran que Catalunya sigui un país on tots els ciutadans i ciutadanes es trobin a gust i acompanyats per les institucions que els representen.

En aquesta ocasió, el tema principal de la revista està dedicat a la llei de modificació del llibre II del Codi civil, relatiu a la família, que s'analitza des de diversos punts de vista i en el qual es posen sobre la taula les novetats jurídiques que conté i les conseqüències que pot tenir en la seva posada en pràctica. També s'hi analitzen altres lleis, com la llei d'accés a l'assistència sanitària a càrrec del Servei Català de la Salut, coneguda com la llei d'universalització del sistema de salut, que permet atorgar a la ciutadania el dret a accedir en condicions d'igualtat i gratuïtat als serveis sanitaris de responsabilitat pública. També podreu conèixer més a fons dues lleis que modifiquen la divisió administrativa del nostre país: la llei de vegueries i la de l'àrea metropolitana.

Cada número de la revista conté un balanç de l'activitat parlamentària i, en aquesta ocasió, es tracta d'un balanç exhaustiu de tota la legislatura, amb totes les dades referents a l'activitat legislativa, els plans que s'hi han dut a terme o les iniciatives parlamentàries destinades al govern. D'aquestes xifres, podem dir que aquesta VIII legislatura ha estat la més fructífera pel que fa al nombre de lleis aprovades, un total de 97, algunes de les quals han estat analitzades en els diferents números d'aquesta publicació per experts de diferents àmbits i d'altres han estat objecte d'entrevistes amb especialistes sobre les matèries i de reportatges per donar a conèixer aspectes de l'aplicació de les novetats legislatives.

Malgrat la peculiaritat d'aquesta edició, la resta de seccions fixes de la revista no s'han oblidat per a aquest número. Així, s'hi inclouen dues ressenyes i també *El pati dels Tarongers*, on recollim tres notícies que hem cregut interessants de compartir perquè són una mostra de la diversitat de feina que fem des d'aquesta Direcció General en compliment de les tasques que tenim adjudicades legalment. D'una banda ens fem ressò del premi del Col·legi de Periodistes al millor pla de comunicació en la categoria d'Innovació i creativitat que ha rebut el projecte educatiu de la Direcció General de Relacions Institucionals, "El nostre Govern i tu". I d'altra banda ens ha semblat interessant explicar la història de qui va ser alcalde de Palamós, Josep Fàbrega i Pou, condemnat a mort i executat pel Tribunal Militar Territorial III. És un dels milers d'expedients de l'arxiu d'aquest Tribunal que s'han pogut recuperar i dels quals s'ha pogut millorar la conservació gràcies al projecte de modernització i digitalització dut a terme per aquesta unitat en els darrers anys.

I, per a aquesta IX legislatura que tot just s'inicia, el desig de seguir impulsant una Catalunya millor amb una activitat legislativa propera i per a tota la ciutadania s'imposa més que mai. Les pàgines de la revista *Activitat Parlamentària* seguiran contenint aquells temes que siguin interessants i que, per la seva rellevància, afectin en positiu la vida de les catalanes i els catalans.

Llei del Llibre II del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família

Montserrat Tura i Camafreita
Consellera de Justícia

El llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família, va ser aprovat pel Ple del Parlament el 14 de juliol de 2010. Durant aquest mandat, i només en aquest mandat, s'han aprovat tres llibres del Codi civil, que és la major tasca de codificació, d'adaptació, de modernització del nostre dret propi que s'ha fet mai en cap legislatura. Per tant, successions, persones jurídiques i persona i família configuren un corpus d'adaptació i modernització del nostre dret civil propi que no té precedent.

Aquesta Llei és extensa i complexa, i, per tant, intentaré destacar alguns canvis que es produiran a partir de la seva aplicació.

Els nadons tindran, a partir d'ara, personalitat jurídica des del moment del naixement, visquin els minuts o hores que visquin.

Les persones que pateixen algun tipus de malaltia degenerativa podran ordenar anticipadament la manera com volen ser tutelades si esdevenen, mica en mica i progressivament, incapaces de fer-ho per elles mateixes.

Aquells que tenen disminuïdes les seves facultats físiques i psíquiques podran tenir millor cura de la seva persona i dels seus béns amb el suport de la figura de l'assistent, fins ara inexistent, sense necessitat d'una mesura tan dràstica com és el procediment d'incapacitació, almenys en els moments inicials de les malalties degeneratives.

Les persones afectades per incapacitats físiques o psíquiques greus, molt greus o per un grau de dependència sever podran servir-se de la figura de l'anomenat patrimoni protegit per tal de satisfer les seves necessitats i rebre l'atenció adequada amb el fruit d'aquest patrimoni. D'aquesta manera, els familiars d'aquestes persones tindran la tranquil·litat de poder destinar una part dels seus béns al benestar d'aquests fills i filles que tant fan patir els pares i les mares quan veuen que es fan grans i que continuen necessitant atenció.

Els malalts greus aclareixen amb aquesta Llei com es podran prendre decisions en substitució seva quan ells no es trobin en condicions de fer-ho, i que, en el cas que tinguin mares/pares o tutors/es, ja no seran necessàries les feixugues autoritzacions judicials per a alguns tractaments. Ara, amb les voluntats anticipades, es podrà decidir el no-perllongament de l'agonia.

Es reconeix la llibertat de decidir sobre el propi cos i, en especial, sobre la salut reproductiva i sexual.

Es reconeixen i s'equiparen les diferents modalitats de família, perquè la Llei empara totes les tipologies sense cap matís, sense cap diferència, sense cap discriminació. Es parteix, doncs, del reconeixement explícit de l'heterogeneïtat del fet familiar.

Les unions estables s'incorporen en aquest llibre II del Codi civil. El 1998 havien estat previstes en una llei diferent, fora del Codi de família. Ara ja no són segregades, sinó que es consideren una modalitat de família, igual que les famílies monoparentals, una parella, amb independència del sexe, o bé les famílies reconstituïdes, una modalitat de família força present a hores d'ara en la nostra societat i que, en canvi, no havia tingut cap mena de regulació legal. Tots coneixem persones que tenen cura de menors que són descendència de la seva parella i que actuen amb la inseguretat de no tenir emparament legal;

ara el tindran. En fi, s'ha volgut emparar l'heterogeneïtat del fet familiar perquè som davant d'una nova cultura del que hem anomenat, des de sempre, la família. Som davant d'una família que garanteix el ple desenvolupament de tots els seus components. Aquesta és la seva força: ser l'espai privilegiat on tots els membres poden exercir els seus drets fonamentals i la seva llibertat enfront d'un concepte superat, la família única o patriarcal, lligada a l'autoritat malentesa del pare.

No fem intromissió en la vida privada, proclamem i garantim la llibertat com a dret inviolable de les persones, però regulem –això sí– quan es produeix algun conflicte entre aquestes persones i cal que hi intervingui l'Administració de justícia o altres sistemes. En aquest cas, de manera molt especial, intentem prevenir-los.

I, finalment, posem èmfasi en la singularitat de cada conflicte. No hi ha aplicació mimètica, no es pot intentar que la solució als conflictes que es produeix en el cas de dissolució o trencament d'una parella o d'una unitat familiar s'apliqui, mimèticament, com una fórmula.

Conseqüentment, la Llei també inclou una nova cultura del trencament de la parella, una nova cultura dels efectes de la separació o el divorci, on ja no hi ha cònjuge culpable, on ja no hi ha cònjuge separat de la seva descendència, on intentem que no s'alterin les responsabilitats que els progenitors tenen envers els seus fills i filles menors després de la ruptura, igual que tenien quan eren parella. Qui decideix separar-se són les persones adultes, no les menors. La nul·litat del matrimoni, el divorci, la separació, no han d'alterar les responsabilitats que els progenitors tenen cap als seus fills i filles. Les responsabilitats dels progenitors es mantenen després de la separació i s'han d'exercir de manera compartida, tan semblant com sigui possible a com les exercien quan eren parella. Per això, en el preàmbul de la Llei s'afirma: "La igualtat de drets i deures entre els progenitors elimina les dinàmiques de guanyadors i perdedors i afavoreix la col·laboració en els aspectes afectius, educatius i econòmics."

Així, l'article 233.8 diu: "La nul·litat del matrimoni, el divorci o la separació judicial no alteren les responsabilitats que els progenitors tenen envers els fills." En conseqüència, aquestes responsabilitats mantenen el caràcter compartit i, en la mesura que sigui possible, s'han d'exercir conjuntament, perquè volem –i aquest és també un dels elements fonamentals de la Llei– nens i nenes ateses per dos progenitors, que s'impliquin en les seves tasques quotidianes, que puguin col·laborar tots dos en la realització dels deures, en la tria de les activitats extraescolars o en l'atenció mèdica o en l'elecció de la modalitat d'educació que han de rebre. S'ha eliminat conscientment el terme visites: ja no hi haurà règim de visites perquè no volem progenitors de visita.

Dit això, l'aposta preferent del legislador per la guarda conjunta no oblidia la fixació de les cauteles degudes. Tot el llibre II –tot el Codi civil– està presidit per la salvaguarda de l'interès superior del o la menor, donant-li veu, perquè té dret a ser escoltat en els aspectes que l'incumbeixen, i s'estableix, per tant, la guarda conjunta. Sabem perfectament, perquè la redacció d'aquesta Llei no és ingènua, que el fet d'arribar a la coresponsabilitat parental, d'aconseguir la responsabilitat conjunta dels progenitors,

La consellera Tura presentant el Projecte de Llei del Llibre II del Codi civil
Foto: Parlament de Catalunya

la col·laboració en termes positius, no és gens fàcil. Sabem que els conflictes sovint s'enquisten, que els retrets es perpetuen i que les víctimes n'acostumen a ser els menors. Per això, l'autoritat judicial pot decidir el millor mecanisme un cop valorades totes les circumstàncies, entre elles el desig del menor.

Ara bé, atès que preferim, de manera decidida, una implicació conjunta dels progenitors, apostem per dues eines per millorar la col·laboració o postruptura. D'una banda, la mediació –una figura de la qual som precursors i avaladors fermes–, i, d'altra, el Pla de parentalitat –una novetat al nostre país, però que està funcionant molt bé en el nostre entorn. Necessitem, doncs, un nou pacte familiar postruptura, posttrencament conjugal o de la parella, perquè el nen o la nena té dret a tots dos progenitors i no té perquè renunciar a cap dels dos.

Només queda el llibre VI, de les obligacions i els contractes, que a hores d'ara ja ocupa l'anàlisi i les reflexions dels juristes catalans

El Pla de parentalitat ha de concretar la manera en què tots dos progenitors exerceixen les responsabilitats parentals. S'hi han de fer constar els compromisos que assumeixen respecte a la guarda, la cura i l'educació dels fills.

Pel que fa a les adopcions, en interès del menor, aquest té dret a conèixer els seus orígens, i això es tradueix també en l'obligació dels pares d'informar-lo. I en l'adopció, els vincles ja no són només amb la parella adoptiva, sinó també horitzontals; per tant, els oncles són oncles legals, els cosins són cosins legals.

Els fills i les filles nascudes de la fecundació assistida de la mare són descendència de l'home o de la dona que l'ha consentida expressament en un document estès davant d'un centre autoritzat o en un document públic.

En regular la persona i la família, mitjançant l'aprovació del llibre segon del Codi civil, un cop aprovats en aquest mandat el llibre III i el llibre IV del Codi civil, gairebé es conclou el procés de codificació del nostre dret civil propi. Només queda el llibre sisè, de les obligacions i els contractes, que a hores d'ara ja ocupa l'anàlisi i les reflexions dels juristes catalans. Però no hem fet altra cosa que desenvolupar les nostres competències d'autogovern i aplicar l'Estatut d'autonomia de 2006. Tal com estableix l'article 5: "L'autogovern de Catalunya es fonamenta també en els drets històrics del poble català, en les seves institucions seculares i en la tradició jurídica catalana, (...) dels quals deriva el reconeixement d'una posició singular de la Generalitat amb relació al dret civil...".

El règim de separació de béns en el nou llibre II del Codi civil de Catalunya

Esther Farnós Amorós

Professora de Dret Civil
Universitat Pompeu Fabra

Trets generals del règim de separació de béns en el CCCat

El llibre II del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família, aprovat per Llei 25/2010, del 29 de juliol, dedica els articles 232-1 a 232-12 al règim de separació de béns, el legal o vigent entre els cònjuges regits pel dret civil català en absència de pacte o en cas d'ineficàcia dels capítols matrimonials (art. 231-10.2).

La regulació que entrarà en vigor el proper 1 de gener de 2011 no qüestiona el règim propi del dret familiar tradicional a Catalunya, del qual conserva els trets definitoris.

L'opció pel règim de separació de béns explica que se'n mantingui el contingut bàsic, que atorga a cada cònjuge la propietat, el gaudi, l'administració i la lliure disposició de tots els seus béns, amb els límits que estableixi la llei (art. 232-1), a partir de la definició dels béns privatis, ara qualificats de "béns propis" en el règim de separació (art. 232-2).

Dins d'aquesta línia continuista, el legislador ha mantingut, amb lleus modificacions, el règim de les adquisicions oneroses fetes constant matrimoni (art. 232-3) i de cotitularitat dels béns de titularitat dubtosa (art. 232-4). En relació als béns adquirits a títol oneros durant el matrimoni, l'art. 232-3 manté el principi de la titularitat formal. En aquest punt, la supressió de l'incís de l'homòleg art. 39 CF, segons el qual "la contraprestació s'entén pagada amb diner de l'adquirent", simplifica el contingut del precepte i permet realçar el principi de la titularitat formal, que en l'àmbit de les relacions internes dels cònjuges es veu reforçat per la presumpció de donació dels béns o diners procedents de l'altre cònjuge si el bé es va adquirir a càrrec de recursos patrimonials d'aquest. Com a novetat positiva, ateses les conseqüències perniciososes a què podia conduir a la pràctica l'art. 39 CF, el precepte exclou del joc de la presumpció d'exclusivitat els béns mobles de valor ordinari destinats a l'ús familiar, dels quals presumeix la cotitularitat. La referència a aquest tipus de béns, ja es tracti de vehicles, mobiliari, aparells domèstics o altres que poden formar part del parament de la casa, dota el supòsit d'evident aplicació pràctica. El precepte disposa que no pot prevaldre, contra la presumpció, "la mera prova de la titularitat formal". Amb això no es vol dir que la titularitat formal, provada amb una factura, sigui completament irrellevant (la llei diu només que no és suficient), sinó que caldrà algun altre tipus de prova addicional. Sota la rúbrica "Titularitats dubtoses", l'art. 232-4 manté la presumpció de cotitularitat respecte dels béns la titularitat dels quals no es pot acreditar. La presumpció no regeix, però, quan es tracta de béns mobles d'ús personal d'un dels cònjuges que no siguin d'extraordinari valor i dels que estiguin directament destinats a l'exercici de la seva activitat. En aquests casos, opera la presumpció contrària, segons la qual els béns pertanyen al cònjuge que els usa o els explota. Si es tracta de béns d'ús personal de valor extraordinari (per exemple, joies o altres béns sumptuaris) s'aplica la presumpció de cotitularitat, llevat que la part que els usa n'acrediti la donació, i sense que sigui d'aplicació la presumpció de titularitat derivada de la possessió (art. 522-1). L'art. 232-12, que porta per títol "Divisió dels béns en comunitat ordinària indivisa", consolida i perfecciona allò establert per l'art. 43 CF sota la rúbrica "Divisió dels béns en proindivís". La norma permet a qualsevol dels cònjuges, en el procediment matrimonial respectiu, exercir l'acció de divisió de cosa comuna respecte dels béns en

**La compensació
econòmica per raó
de treball suposa
un repartiment
més equitatiu
dels excedents
patrimonials
generats durant
la convivència**

comunitat ordinària indivisa que, en cas de ser diversos i a sol·licitud d'un dels cònjuges, poden ser considerats en conjunt a efectes de formar lots i ser adjudicats. Mitjançant la introducció d'una disposició addicional tercera sobre "Especialitats processals relatives a pretensions liquidatòries de règim econòmic exercides dins dels processos matrimonials", la Llei del llibre II ha volgut oferir una resposta a les posicions jurisprudencials contraposades a què havia conduït la interpretació de l'apartat 2n de l'art. 43, que remet l'acció de divisió al tràmit d'execució de sentència, amb independència que siguin un o diversos els béns a liquidar. En aquest darrer cas, la disposició estableix ara que caldrà seguir el procediment per a la liquidació del règim econòmic matrimonial regulat en els articles 806 a 811 LEC.

Una lectura de la secció relativa al règim de la separació de béns a la llum del Codi de família permet constatar que el llibre II ha assumit, perfeccionant-la, bona part de l'obra legislativa aprovada el 1998. La compensació econòmica per raó de treball i les compres amb pacte de supervivència són les dues institucions inicialment vinculades al règim de separació de béns que han patit modificacions més profundes.

La compensació econòmica per raó de treball

L'establiment de criteris per a determinar la compensació i les regles de càlcul dels increments patrimonials de cada cònjuge pot mitigar els problemes de valoració inherents al càlcul de la compensació

Des de la seva introducció per la Llei 8/1993, de 30 de setembre, de modificació de la compilació en matèria de relacions patrimonials entre cònjuges (art. 23 CDCC), la compensació econòmica per raó de treball ha pretès corregir els resultats injustos a què pot conduir l'aplicació estricta del règim de separació de béns, per mitjà d'un repartiment més equitatiu dels excedents patrimonials generats durant la convivència. Les reformes que hi ha introduït el llibre II, que s'enumeren a continuació, són una resposta als problemes interpretatius més recurrents que havia plantejat als tribunals l'aplicació de l'art. 41 CF o a les crítiques que havia suscitat. En altres casos, les reformes obeeixen a consideracions de política jurídica. El pressupòsit de l'aplicació del precepte segueix sent el mateix que tenia en el dret anterior: el treball domèstic o per a l'altre no retribuït o retribuït insuficientment. L'art. 232-5, però, el defineix en termes diferents, d'acord amb els estàndards socials vigents, atès que té dret a compensació el cònjuge que ha treballat per a la casa "substancialment més que l'altre", com també el que "ha treballat per l'altre sense retribució o amb una retribució insuficient". La compensació no es merita, per tant, només en els matrimonis tradicionals amb un cònjuge perceptor d'ingressos i un cònjuge dedicat exclusivament a la casa, sinó també en els que tenen una especialització funcional limitada, d'acord amb el patró social avui majoritari.

A) La supressió del requisit de l'enriquiment injust

L'art. 232-5 suprimeix el requisit de l'enriquiment injust, com a fonament introduït per l'art. 41 CF, que s'havia de predicar de la desigualtat patrimonial entre els cònjuges perquè es generés dret a compensació. La supressió d'aquest requisit suposa una millora, atès que la desigualtat patrimonial que deriva del treball no retribuït per a la casa o per a l'altre cònjuge i que es manifesta en el moment de la reclamació, no exigeix prova per part de qui reclama la compensació, en tant que evidencia necessàriament un enriquiment injust. El legislador recull així la línia iniciada per la STSJC de 27.4.2000 (RJ 2000\4125) i reiterada per múltiples sentències, segons la qual "(...) sempre que un cònjuge treballi sense retribució generarà un enriquiment a favor de l'altre" (FJ 5è). D'aquesta manera, junt amb la funció correctiva de la compensació, que és la més conforme amb un règim de separació en sentit estricte, el llibre II apunta ara la funció participativa que alguns tribunals ja li havien vingut atorgant. La compensació deriva de la desigualtat que resulta de comparar els increments dels patrimonis dels cònjuges durant la vigència del règim. Un cop constatat que durant el matrimoni s'han creat uns excedents als quals un d'ells ha contribuït en major mesura amb el seu treball, sense retribució o amb retribució insuficient, la causa

Esther Farnós Amorós

Professora ajudant de Dret Civil a la Universitat Pompeu Fabra i membre de la Junta de la seva Facultat de Dret. Doctora en Dret per la UPF (2010) i Postgrau en Dret de família (IDEC-UPF, 2005). Investigadora visitant a les Universitats de Bolonya (Itàlia), Oxford (Regne Unit) i Cornell (Estats Units). Autora de diversos treballs de dret civil català i de dret de família, que inclouen *Inscripció a Espanya de la filiació derivada de l'accés a la maternitat subrogada a Califòrnia* (2010), *Renúncia a la pensió compensatòria en un pacte de separació amistosa* (2007), *El nou recurs governatiu a Catalunya (Comentari a la Resolució de la DGDEJ de 14.10.2005. Compres amb pacte de supervivència i unions estables de parella)* (2006), *Separate property and family self-determination in Catalonia: a changing model?* (2006, junt amb A. Lamarca, A. Azagra i M. Artigot) i *Mares? poden ser més d'una. Tres casos recents de la Supreme Court de Califòrnia* (2005, junt amb M. Garriga). Membre del grup de treball de la Comissió de Codificació de l'Observatori de Dret Privat de Catalunya, que va assessorar en l'elaboració de la Llei del llibre II del Codi civil de Catalunya.

que motiva la desigualtat passa a un segon pla. Així, resulta innecessari valorar extrems com la quantitat en què es va enriquir un gràcies al treball de l'altre o la sobrecontribució d'un cònjuge a l'aixecament de les despeses familiars. Pel que fa a aquest darrer extrem, el llibre II fa seva la jurisprudència segons la qual la compensació econòmica no neix d'una presumpta sobrecontribució a les tasques domèstiques el valor de la qual hagi de ser compensat, sinó que es tracta d'un correctiu al règim de separació. En aquest context, intentar establir una connexió entre la contribució a les despeses familiars via aportació al treball domèstic (art. 231-6) i la compensació econòmica per raó de treball (art. 232-5) esdevé una tasca supèrflua. Així ho havia posat de relleu, en relació al Codi de família, la STSJC de 14.4.2000 (RJ 2003\4579), en afirmar que "La relació entre l'art. 5 i l'art. 41 CF és artificial i només se sosté per la literalitat dels seus termes".

B) L'establiment de criteris i regles de càlcul per a determinar-ne la quantia

Un cop admesa la procedència de la compensació, el principal problema a què s'enfrontaven els tribunals consistia en determinar-ne la quantia. La fixació de compensacions discrecionals es va convertir en una pràctica relativament habitual, que evitava als tribunals explicitar els factors determinants del càlcul, alhora que generava una dosi important d'inseguretat jurídica. Descartada l'aplicació d'un percentatge o d'un límit màxim, alguns tribunals van començar a tenir en compte factors d'índole variada, com la durada de la convivència (no necessàriament del matrimoni si, com succeeix de vegades, la parella ha conviscut abans amb caràcter estable), la intensitat de la dedicació domèstica (que té com un dels paràmetres de valoració l'anterior) i la cria de fills i filles. L'art. 232-5.3 ha positivitzat aquests criteris, als quals ha afegit l'atenció personal a altres membres de la família que conviuen amb els cònjuges. Per la seva banda, l'art. 232-6 conté les regles per calcular els increments dels patrimonis dels cònjuges, a fi de valorar la desigualtat patrimonial produïda durant el matrimoni i fixar la compensació adequada. La norma estableix com determinar aquests increments, a partir del patrimoni final i inicial de cadascun dels cònjuges, de forma similar, encara que més simplificada, al que disposen els art. 232-19 i 232-20 per al càlcul del crèdit de participació en el règim de participació en els guanys.

L'establiment de criteris per a determinar la quantia de la compensació i de les regles de càlcul dels increments patrimonials de cada cònjuge pot contribuir en bona mesura a mitigar els problemes de valoració inherents al càlcul de la compensació, que les reformes introduïdes pel llibre II ja minimitzen en suprimir el requisit de l'enriquiment injust.

C) La fixació d'un límit màxim de la quarta part de la diferència entre els increments dels patrimonis dels cònjuges

Atès que la supressió del requisit de l'enriquiment injust fa innecessari calcular en quina quantitat es va enriquir el cònjuge beneficiat pel treball de l'altre per tal de quantificar la compensació, el restabliment de l'equilibri patrimonial quedava a l'arbitri del jutge. En conseqüència, l'autoritat judicial havia de fixar la quantia en equitat. Així ho havia anunciat, amb caràcter de precedent, la citada STSJC de 27.4.2000.

Davant les dificultats inherents a la quantificació de la compensació en absència de criteris legals, el TSJC sempre s'havia mostrat reticent a establir una quota o fracció en el patrimoni o en els guanys de l'altre cònjuge, tot argumentant que fer-ho desnaturaria l'essència del règim de separació i l'acostaria al règim de participació que el legislador català descartà en el seu moment. En aquestes circumstàncies la compensació es determinava de manera discrecional, encara que a la pràctica mai arribava a assolir la meitat de la diferència entre ambdós patrimonis, ja que la participació es concebia com a retribució de les contribucions fetes pel cònjuge, al treball domèstic no se li donava mai el mateix valor que a l'activitat de l'empresari, el professional o el treballador per compte aliè; i, si es concebia com a indemnització de pèrdues sofertes, la compensació operava com un remei molt parcial, que sovint s'havia de veure completat amb una pensió compensatòria. Amb tot, la discrecionalitat en la fixació de la quantia s'acostumava a traduir en inseguretats jurídiques. El llibre II ha volgut restringir dita discrecionalitat limitant la quantia de la compensació a la quarta part de la diferència entre els increments dels patrimonis dels cònjuges (art. 232-5.4).

Amb aquest límit màxim, que incorpora la fórmula que implícitament ja havien utilitzat alguns tribunals, el legislador salva les crítiques dels que consideraven que l'establiment d'una quota desnaturaria el règim de separació de béns, al temps que permet a l'autoritat judicial incrementar-ne la quantia resultant "si el cònjuge creditor prova que la seva contribució ha estat notablement superior". Aquest darrer incís, que va ser introduït en fase d'esmenes, dota de flexibilitat el límit de la quarta part, en tant que permet seguir prenent en consideració les circumstàncies de cada cas.

Les reformes del llibre II pretenen solucionar els problemes interpretatius més recurrents plantejats als tribunals, com els criteris per determinar la quantia de la compensació econòmica
Foto: Lara Jaruchik

D) La meritació del dret a compensació per causa de mort

En afegir l'extinció del règim de separació per mort d'un dels cònjuges com un dels casos en què es permet reclamar a la compensació, l'art. 232-5.1 acaba amb el que alguns autors consideraven una discriminació implícita en l'art. 41 CF. La reforma en qüestió no és una resposta als problemes interpretatius plantejats per la compensació econòmica a la pràctica, sinó una millora basada en consideracions de política jurídica. Atès que la finalitat principal de la compensació és la de protegir el cònjuge més feble des del punt de vista econòmic, sembla raonable estendre-la als casos d'extinció del règim per mort. La llei, però, configura la reclamació d'aquest dret en termes el menys pertorbadors possibles per al desplegament fluid del procés successori. Els pocs ordenaments el règim econòmic matrimonial legal dels quals també és la separació de béns –com és el cas d'Anglaterra o de la majoria d'estats nord-americans–, que també estableixen sistemes de compensació entre els cònjuges per al cas de crisi matrimonial, no contempen una mesura similar.

El dret que neix en aquestes circumstàncies es configura com a personalíssim: només el pot reclamar el cònjuge creditor. Si aquest premor al deutor, no el poden reclamar les persones hereves. D'altra banda, la reclamació de la compensació se supedita a què els drets que el causant hagi atribuït a la persona supervivent, en la successió voluntària o en previsió de la seva mort, o els que li pertocin en la successió intestada, no cobreixin l'import que li correspondria (art. 232-5.5). En aquest cas, la persona supervivent podrà reclamar la diferència en concepte de compensació dins dels tres anys següents de la mort del cònjuge (art. 232-11.2). Ara bé, a la pràctica serà habitual que el treball domèstic o per l'altre cònjuge realitzat durant el matrimoni per la persona supervivent es vegi compensat a través dels mecanismes de la successió voluntària (testada o contractual) o intestada. Si el vidu o vídua no arriba a adquirir per via de successió voluntària o intestada béns o drets de quantia suficient per a cobrir el seu dret a compensació, en podrà reclamar la diferència. I si després de percebre allò que li correspon en concepte de compensació encara no pot satisfer les seves necessitats, tindrà dret a reclamar el pagament de la quarta vidual als a les persones hereves del causant (art. 452-1 i seg.).

La persona supervivent podrà reclamar la diferència en concepte de compensació dins dels tres anys següents de la mort del cònjuge

E) El caràcter renunciabile del dret, la concreció de les garanties per al cobrament del crèdit i la seva protecció

En l'àmbit de la compensació econòmica, l'opció clara del llibre II pels pactes en previsió de la ruptura matrimonial es concreta en l'art. 232-7, que permet als cònjuges, en previsió de la ruptura o de la dissolució del matrimoni per mort, pactar-ne l'increment, la reducció o, fins i tot, l'exclusió. El precepte remet a la regulació general dels pactes en previsió de la ruptura, que incorpora una sèrie de cauteles, dirigides a garantir la formació del consentiment, que condicionen l'eficàcia del pacte en qüestió (art. 231-20). L'aposta clara del legislador per a aquests pactes esvaeix els dubtes existents fins ara sobre el caràcter renunciabile "ex ante" de la compensació econòmica per part dels cònjuges.

En cas d'ajornament o pagament de la compensació a terminis, l'art. 232-8 concreta les garanties per al cobrament del crèdit que pot ordenar l'autoritat judicial en la possibilitat de constituir hipoteca, com ja explícita i desenvolupa l'art. 569-36.

En la línia del que ja preveia l'art. 60 CF i ara desenvolupa l'art. 232-24 en relació al crèdit de participació en el règim de participació en els guanys, en cas que en el patrimoni del deutor no hi hagi béns suficients per a satisfer la compensació, l'art. 232.9 permet al creditor impugnar certs actes realitzats en perjudici del seu dret. D'una banda, en el termini de quatre anys des de l'extinció del règim, el creditor pot sol·licitar la reducció o la supressió de les donacions i atribucions particulars en pacte successori, fetes pel deutor durant la vigència de règim, de la més recent a la més antiga, o bé a prorrata si la data és la mateixa o indeterminada. D'altra banda, i llevat que els béns ja es trobin en poder de tercers de bona fe, el precepte permet al creditor impugnar els actes fets pel deutor a títol oneros en frau del seu dret.

Les adquisicions oneroses amb pacte de supervivència

Les adquisicions oneroses amb pacte de supervivència han sofert en el llibre II dues reformes importants. Des del punt de vista sistemàtic, ara es troben ubicades fora de la secció relativa al règim de separació de béns, dintre de la secció més general tocant a les relacions econòmiques entre els cònjuges (art. 231-15 a 231-18). Des del punt de vista substantiu, el llibre II ha introduït una previsió específica del règim del bé per al cas de declaració de concurs (art. 231-17.2). Més enllà d'aquestes modificacions, la nova regulació ha aprofitat per fer ampli ressò de la jurisprudència del TSJC que ha destacat la naturalesa familiar d'aquesta figura contractual i n'ha estès l'abast des del punt de vista objectiu i subjectiu. D'altra banda, sembla que ja no calgui que l'adquisició a la qual s'incorpora el pacte es porti a terme "per meitat", sinó que allò decisiu és que l'adquisició es realitzi pels dos membres de la parella conjuntament, amb la voluntat recíproca de beneficiar l'altre, en cas de mort, amb l'adquisició de la totalitat del bé.

La raó que explica la reubicació sistemàtica de les adquisicions oneroses amb pacte de supervivència és la seva desvinculació del règim de separació de béns que els era propi i l'extensió a qualsevol dels altres règims econòmics matrimonials previstos. L'abast de l'extensió és qüestionable, atès que no encaixa amb la configuració tradicional de les compres amb pacte de supervivència com un instrument de participació del cònjuge supervivent en els béns adquirits conjuntament constant matrimoni, dirigit a actuar com un correctiu dels efectes que pot tenir sobre un cònjuge l'extinció del règim econòmic de separació de béns o de participació en els guanys a la mort de l'altre. Fora d'aquests dos règims o dels supòsits de "no règim", com és el cas de les de parelles estables, les adquisicions amb pacte de supervivència semblen tenir menys raó de ser. En la línia de l'art. 47 CF, l'art. 231-17 permet al creditor d'un dels cònjuges sol·licitar l'embargament sobre la part del bé adquirit amb pacte de supervivència que correspon al deutor, sempre que se li notifiqui. El precepte afegeix una regla per al cas de declaració de concurs, que segueix estrictament la previsió formulada per l'art. 78.3 de la Llei 22/2003, del 9 de juliol, concursal. Atès que en aquests casos la part corresponent al cònjuge concursat s'integra a la massa activa, l'altre cònjuge té dret a detreure-la, satisfent-ne el valor segons el que determinin de comú acord el cònjuge concursat i l'administració concursal o, si no n'hi ha, el que fixi l'autoritat judicial després d'haver escoltat les parts i amb l'informe previ d'un expert si ho considera pertinent. La regla es veu completada per una previsió específica per al cas que el bé adquirit amb pacte de supervivència sigui l'habitatge familiar. En aquest supòsit, si el cònjuge no concursat decideix adquirir-lo, com succeirà sovint per l'especial naturalesa del bé, ho podrà fer pagant per la meitat corresponent al deutor el preu d'adquisició actualitzat d'acord amb l'índex de preus de consum específic del sector, que en cap cas pot superar el valor de mercat. Des del punt de vista subjectiu, les adquisicions oneroses amb pacte de supervivència han ampliat el seu

El cònjuge pot adquirir l'habitatge familiar pagant per la meitat corresponent al preu d'adquisició actualitzat
Foto: Gregory Goodwin

abast a les parelles estables (art. 234-3.3). En aquest punt el llibre II ha validat la posició de la STSJC de 13.2.2003 (RJ 2003\4576), reiterada per interlocutòria del seu president de 3.12.2003, segons la qual "si les unions no matrimonials encaixen en el concepte de família que es deriva de la Constitució, institucions pensades i regulades per a protegir determinats interessos patrimonials de la família matrimonial, es poden fer extensives a la família que es deriva d'una unió estable de parella" (FJ 2n). Des del punt de vista de l'objecte sobre el qual pot recaure el pacte de supervivència, en apostar pel terme "adquisicions", el legislador també ha incorporat la jurisprudència del TSJC que considerava que l'expressió "compres" no s'havia de restringir al contracte de compravenda, sinó que es podia referir a qualsevol acte de transmissió fonamentat en una causa onerosa, com la permuta o la renda vitalícia.

Si bé el llibre II ha optat per seguir regulant les adquisicions oneroses amb pacte de supervivència, aquestes han perdut part del seu valor tradicional des del moment en què els particulars, que no necessàriament han de formar part d'un matrimoni o parella estable, poden assolir la mateixa finalitat mitjançant els pactes successoris d'atribució particular. Aquests pactes permeten als atorgants convenir "atribucions particulars recíproques a favor del que sobrevisqui" (art. 431-29).

La Llei 25/2010, del 29 de juliol del Llibre II del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família. Una lectura amb perspectiva de gènere

Montserrat Tur

Advocada especialista en Dret de família i de la infància

Introducció

El passat juliol el Parlament de Catalunya va aprovar el Llibre II del nostre Codi civil. Molts i moltes, d'alguna manera o d'una altra, hi hem treballat i ens en sentim partíceps, tot i que el resultat final en alguns casos no s'adigui amb allò que vàrem defensar durant el seu procés d'elaboració. En aquest article faré una lectura de la Llei amb perspectiva de gènere basada en els quasi vint anys de treball en dret de família i infància, que humilment crec que em permeten aportar una visió jurídica a partir del coneixement pràctic dels efectes de les normes, des d'una perspectiva de gènere, i amb una visió crítica que pretén aportar elements per a la millora. M'he imposat l'obligació de portar a terme l'encàrrec d'una manera especialment crítica. La motivació de forçar la crítica és per intentar evitar que la satisfacció que suscita el fet que, a Catalunya, el nostre dret de família sigui un dels més avançats –i perdoneu l'ús d'un terme tan ambigu– del nostre entorn, m'impedeixi un exercici crític a l'hora d'analitzar el text.

Efectivament, la Llei aprovada el passat juliol del Llibre II del Codi civil de Catalunya consagra una sèrie de modificacions legals que han permès que al nostre país la legislació de família es fonamenti en pilars democràtics bàsics i referits especialment als drets de les persones o drets humans establerts en els instruments jurídics internacionals, com la Convenció dels drets dels infants¹. Assenyalo aquesta Convenció perquè, com ja se sap, l'element més vulnerable de les relacions familiars són els infants i, per tant, qualsevol legislació referida a la família ha de preveure una perspectiva d'infància². El Parlament de Catalunya ha aprovat aquest any 2010 dues normes trascendentals amb relació als drets de la infància i l'adolescència: la Llei que ara analitzem i la Llei dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència de Catalunya³. Es fa palesa la clara aposta per la defensa i protecció dels drets de la infància i l'adolescència, així com també la voluntat d'aconseguir que la primacia de l'interès de la infància sigui l'element vertebrador del nostre dret de família i d'infància. També és valuosa la defensa dels interessos de les persones membres de la família com a persones individuals més enllà del vincle legal que les uneixi, protegint especialment els interessos de les persones amb situació de vulnerabilitat. El dret de família s'ha anat desvinculant cada vegada més de la defensa de la institució matrimonial i ha anat aprofundint en la defensa dels interessos i necessitats dels membres de la família com a persones individuals. El llibre II, acompanyat de les darreres modificacions del codi civil espanyol en matèria de divorci⁴, ha consolidat aquest principi. Situant-nos en allò que potser és més simbòlic, i a títol d'exemple, ha desaparegut del text final a l'article 231⁵ el terme fidelitat⁶, substituït pel terme lleialtat. El fet que sigui puntal per a les nostres relacions familiars la lleialtat i no la fidelitat té molt a veure amb la modificació, a millor, que el nostre ordenament jurídic ha fet en matèria de relacions personals, especialment matrimonials, primant la llibertat de les persones per damunt del vincle jurídic del matrimoni. L'ombra de la figura de l'adulteri, arma específica contra les llibertats de

1. Convenció internacional dels drets de la infància. Assemblea general de Nacions Unides. Resolució 44/25, de 20 de novembre de 1989.

2. El terme l'empro en el sentit de l'article 3 de la Convenció dels drets de la infància: "Article 3. Qualsevol mesura amb relació a la infància que prenguin les institucions públiques o privades de benestar social, els tribunals, les autoritats administratives o els òrgans legislatius, la consideració primordial a atendre serà l'interès superior de la infància."

3. Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència.

4. Llei 15/2005, de 8 de juliol, per la qual es modifiquen el Codi civil i la Llei d'enjudiciament civil en matèria de separació i divorci. BOE: núm. 163 del 09/07/2005.

5. Article 231-2 Matrimoni: 1. "El matrimoni estableix un vincle jurídic entre dues persones que origina una comunitat de vida en la qual els cònjuges han de respectar-se, actuar en interès de la família, guardar-se lleialtat, ajudar-se i prestar-se socors mutu."

6. El terme fidelitat havia estat present en tots els projectes i avantprojectes que s'havien presentat del llibre segon.

Montserrat Tur

Advocada especialista en Dret de família i de la infància. Mediatora familiar homologada pel Centre de Mediació de Catalunya. Directora de l'Àrea legal d'IMBGrup. Secretària de la Secció d'Infància del Col·legi d'Advocats de Barcelona. Exsecretària de famílies i infància de la Generalitat de Catalunya. Docent de diferents cursos, màsters i postgraus. Entre ells, el postgrau d'infància i família de la Universitat de Barcelona, Facultat de Dret, des del curs 2007; el màster de família de la Universitat Pompeu Fabra-ICAB, des de l'any 2009, i el màster en violència familiar de la Universitat Ramon Llull, des del curs 2008. Membre de l'Observatori d'Ètica Aplicada a la Intervenció Social (Fundació Campus Arnau d'Escala de la Universitat de Girona). Cooordinadora de l'Àrea jurídica del Consorci d'Infància i Mon Urbà (consorci format per la Universitat de Barcelona, l'Autònoma de Barcelona i la Universitat Oberta, l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació de Barcelona). Membre de l'Associació de Dones Juristes. Col·laboradora de diferents mitjans de comunicació i, de forma estable, de la publicació mensual *Viure en família*.

les dones en altres temps perquè trencava amb el deure de fidelitat⁷, ha estat ja definitivament apartada del nostre ordenament jurídic.

I per finalitzar, gaudim d'una legislació basada en el respecte als diferents models de família i en la legitimitat per igual de tots, legitimitat que no és present a tots els ordenaments europeus, malgrat que l'avenç en aquest sentit és pronunciat, i del qual ens podem sentir en certa manera propiciadors.⁸

Una lectura crítica amb perspectiva de gènere

Per iniciar la lectura crítica de la Llei en matèria de gènere, faig dues precisions; la primera quant a l'acotació de la matèria. Per efectuar l'anàlisi em centraré en el títol III del llibre II dedicat a la família, i especialment en què s'estableix per a les ruptures familiars; una altra pretensió seria inabastable per a aquest article. La segona serà sobre l'exhaustivitat de l'anàlisi, que pels mateixos motius que els esmentats abans ha de ser mínima.

"Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de Catalunya ha aprovat [...]" Així s'inicia la Llei 25/2010, del 29 de juliol, del llibre II del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família. Així, amb aquest genèric masculí, els ciutadans, per designar la ciutadania, les ciutadanes i els ciutadans. Aquest detall l'esmento per allò que té de simbòlic i per allò que té d'important. El llibre II és un text jurídic fonamental per al dia a dia de la ciutadania del nostre país que, malgrat que compta amb avenços i millores substancials, se segueix basant en promoure i assegurar la igualtat formal, però desconeixent que la igualtat material no ha estat assolida. Encomiablement, el Codi pretén establir i mantenir, en alguns aspectes, una igualtat fèrria de drets entre homes i dones, una igualtat formal que assoleix. Però aquesta fita s'obté des d'una invisibilització de les discriminacions per causa de gènere, i la falta d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones. Així, algunes disposicions del text, quan s'apliquin, poden resultar perjudicials i discriminatòries per a les dones, malgrat que aquesta no hagi estat la voluntat a l'hora de legislar.

D'aquí el meu exemple amb el llenguatge que s'ha fet servir per redactar el text, perquè em serveix de metàfora per a allò que vull transmetre. En molts articles s'hi veu l'esforç d'emprar termes genèrics, i no

7. Desafortunadament, aquesta referència només serveix per al nostre país, i d'altres de la "cultura occidental", ja que a molts països se segueixen castigant penalment les relacions sexuals fora del matrimoni, posant especialment cura en què el càstig més greu sigui per a les dones considerades adúlteres.

8. Cal apuntar que les associacions de defensa dels drets de les famílies homosexuals han assenyalat que el text traspua heterocentrisme, ja que el model de família sobre la qual es legisla és el de la parella heterosexual, sense tenir atenció especial als altres models familiars. Comparteixo la crítica i el meu parer és que un text publicat l'any 2010, 5 anys després de la darrera i més important reforma en aquest aspecte, hauria d'haver recollit la diversitat, particularment pel que fa als nous conflictes o dificultats que aquests models de família estan plantejant a l'hora de la ruptura familiar.

només termes masculins⁹, però no existeix un esforç global perquè el text sigui un text amb un llenguatge no sexista.¹⁰ Tampoc el llibre II no té una voluntat expressa d'acabar amb la desigualtat que a la família o per causa de la família les dones pateixen avui per avui.

El llibre II recull una visió esbiaixada de la realitat de les famílies d'avui, ja que les mesures que proposa semblen més destinades a un model de família no majoritari

Seguint aquest fil argumental, el llibre segon recull una visió esbiaixada de la realitat de les famílies d'avui, ja que les mesures que proposa semblen més destinades a un model de família no majoritari, que s'estructura mitjançant una relació paritària, on el repartiment de les obligacions i deures és similar entre dona i home. No es pot negar que, afortunadament, les famílies "paritàries" estan molt presents a Catalunya, però a la vegada tampoc es pot negar que existeixen famílies que es regeixen pels paràmetres d'autoritat i de primacia de l'home sobre la dona, o que simplement hi ha famílies on els rols tradicionals de gènere es mantenen, i a les quals l'impacte del llibre II serà notablement diferent que per a les anteriors, ja que no les ha tingut en suficient consideració; suficient consideració perquè l'exposició de motius de la llei expressa:

"S'ha tingut en compte que la incorporació de la dona al mercat de treball no ha anat paral·lela, a la pràctica, a un repartiment de les responsabilitats domèstiques i familiars entre tots dos cònjuges i que en força casos l'activitat laboral o professional d'un dels cònjuges se supedita encara a la de l'altre, fins al punt que, en determinats nivells educatius i de renda, continua essent habitual que un dels cònjuges, típicament la dona, abandoni el mercat de treball en contraure matrimoni o en tenir fills."

Si existeix una consciència d'aquesta realitat, per què aquesta motivació de la llei no s'ha extès a tot l'articulat? Per què no s'ha fet una reflexió general sobre la situació de desigualtat que sustenta aquest fet? La perspectiva de gènere ha de tenir una presència transversal a qualsevol text legal, perquè la nostra societat és una societat desigual per a homes i dones, malgrat que aquesta desigualtat estigui desdibuixada¹¹, i invisibilitzar aquesta situació és invisibilitzar la discriminació i ajudar a generar-ne més. Alguns exemples ajuden a justificar l'argument. És un fet conegut sobradament i demostrat que un dels motius que causa més discriminació a nivell laboral és la maternitat¹² i les obligacions que suposa la cria dels fills¹³. Una dona, en contraure matrimoni, sol desconèixer les dificultats que el fet de la cria comporta. Especialment desconeix que li pot impedir tenir una vida laboral plena i que aquesta es desenvolupi en igualtat de condicions que els companys i companyes de feina. Per tant, es trobarà amb una falta d'emparedament legal si ha signat a l'inici de la relació uns acords¹⁴, reforçats ara amb el llibre II, que al moment de la ruptura la perjudiquin¹⁵. El llibre II hauria d'haver disposat un reequilibrament de la balança a favor de la part que, en aquest cas per circumstàncies totalment indisponibles per a ella, es trobarà amb totes les dificultats i amb tota la responsabilitat. El que s'ha preceptuat és el contrari, ja que ha deixat a disposició quasi total de les parts la resolució d'aquest desequilibri. Això

9. Els fills són sempre citats en masculí, sobre el pare i la mare s'alterna el terme masculí pare, amb el terme progenitors, més genèric. Els menors, a diferència de la llei dels drets i oportunitats de la infància de Catalunya, publicada fa uns mesos, sempre són esmentats en masculí, quan hagués estat més adequat parlar de la persona menor.

10. Tot això, malgrat que a l'exposició de motius de la llei, i justificant-ho en les existències de famílies homosexuals, es digui que els termes marit i muller són substituïts pel terme cònjuges, i que el terme pare i mare han estat substituïts pel terme progenitors, empresa que si no m'erro no ha estat aconseguida en aquest segon cas (vegeu, per exemple, l'article 231.1a).

11. En aquest sentit, reproduïxo l'opinió de la Dra. Cristina Sánchez, expressada a la Conferència del Cercle Obert del Consorci d'Infància i Món Urbà, el dia 13 de maig del 2010, i publicada pel mateix Consorci, amb el títol "La nova paternitat. Mite o realitat?": "Els estils de vida actuals desdibuixen les desigualtats. El discurs mediàtic dels mitjans de comunicació i la sensació que tots tenim les mateixes oportunitats amaguen les desigualtats. Però les dades són clares, i més quan parlem del treball a la llar, del treball de cura, aquell treball que té a veure amb el creixement de les persones i no només amb fregar i rentar.[...] La situació en el mercat laboral és la que marca la posició social, és l'eix vertebrador de les desigualtats."

12. Maternitat en qualsevol de les seves formes, biològica o adoptiva.

13. Al capítol dedicat a les dinàmiques de convivència del llibre *Matrimonios y parejas jóvenes: España 2009* s'expressa clarament: "El nacimiento de los hijos sigue implicando, para bastantes mujeres, el abandono del mercado de trabajo, la reducción de la jornada laboral y un condicionante importante para su progreso profesional. [...] Es insignificante el número de los varones que renuncian a su trabajo y muy pequeño el que interrumpe su trabajo transitoriamente, reduce su jornada o cambia su actividad laboral para poder pasar más tiempo con sus hijos." Iglesias de Ussel, Julio; Mari-Klose, Pau, i d'altres autors. *Matrimonios y parejas jóvenes: España 2009*. Cuadernos Fundación SM núm. 16, Madrid 2009.

14. Pactes en previsió de la ruptura, capítols matrimonials.

15. S'ha introduït una mesura correctora, mitjançant la supeditació de l'eficàcia de l'acord, perquè no es presentin circumstàncies sobrevingudes que no es podrien preveure raonablement al moment de contraure matrimoni. Certament, serà una mesura per a casos excepcionals. Entenc, però, que no operarà en la major part dels casos, ja que la maternitat i les seves conseqüències no s'entendran com una circumstància sobrevinguda.

El passat 29 de juliol, el Parlament de Catalunya va aprovar el llibre II del Codi civil, relatiu a la persona i la família
Foto: Stefano Buonamici

és negar l'existència de la situació de discriminació i, per tant, no intervenir per solucionar-la; fins i tot es pot haver fomentat. Si acceptem que la desigualtat existeix, cal establir mesures per pal·liar-la.

Un altre exemple, el règim econòmic matrimonial català. Avancem i avancem per aconseguir dinàmiques de convivència i de repartiment de les obligacions més equitatives entre els cònjuges, entre les parelles, especialment amb relació als fills. Avancem en estructurar un model de família, basat en una comunitat de vida¹⁶, però no amb relació a la vida economicopatrimonial d'aquesta comunitat. El règim econòmic matrimonial de separació de béns és considerat ensenyament de la nostra pàtria.¹⁷ En aquest règim, la titularitat dels béns adquirits durant el matrimoni són d'aquell qui la posseeix¹⁸, i, per al cas de desequilibri entre les parts, el llibre II ha establert l'obligació, de nou, que s'hagi de demostrar i lluitar per poder accedir al dret a rebre la part que durant el matrimoni l'altre cònjuge ha aconseguit, gràcies a la feina de tots dos i l'esforç de tots dos. En el règim de guanys vigent a quasi tot l'Estat espanyol, la presumpció és la contrària i tot allò adquirit durant el matrimoni, s'entén que és titularitat de la societat econòmica matrimonial, per tant, dels dos cònjuges. De nou, com hem anat fent des de l'inici del règim econòmic matrimonial, l'hem apedaçat. El terme l'he expressat a consciència, i només hem apedaçat una mica una situació que pot pecar de molt injusta en alguns casos. La meua opinió és que a les famílies, que certament són una comunitat de vida, l'únic règim econòmic matrimonial equitatiu¹⁹ és el de la societat de guanys i, per tant, ha de ser aquest el règim econòmic matrimonial que, si no hi ha acord entre els cònjuges, regeixi supletòriament a Catalunya.

16. Vegeu capítol I, títol III del llibre II.

17. El règim econòmic matrimonial de separació de béns a Catalunya és el règim supletori, a falta d'acord en sentit contrari entre els cònjuges i, per tant, d'aplicació majoritària a Catalunya.

18. Article 232-2. Béns propis. Llibre II del Codi civil: "En el règim de separació de béns, són propis de cadascun dels cònjuges tots els que tenia com a tals quan es va celebrar el matrimoni i els que adquireixi després per qualsevol títol."

19. Article 231-2.1: "El matrimoni estableix un vincle jurídic entre dues persones que origina una comunitat de vida [...]".

Finalment, un comentari sobre el tema més debatut d'aquest llibre segon: l'anomenada custòdia compartida. El llibre II recull, sens dubte, les reivindicacions dels *lobbys* de pares en favor de la custòdia compartida, tot i que no de manera tan contundent com en d'altres comunitats de l'Estat espanyol.²⁰ És cert que s'han introduït elements que poden permetre que sigui una decisió menys automàtica i més referida al cas per cas, però la força amb què s'ha dotat la possibilitat de compartir les responsabilitats amb relació als fills i a les filles en el moment de la ruptura hauria de ser inversament proporcional a la necessitat que aquesta corresponsabilitat es produís a partir del mateix moment de l'aparició dels fills i filles, element que el llibre segon del Codi civil ha descuidat especialment. També és cert que el debat va perdre molta intensitat després que a nivell jurisprudencial s'establís que la custòdia compartida no suposava necessàriament la venda del domicili conjugal o de l'aportació proporcional als ingressos de cadascú al manteniment dels fills i les filles.²¹ Quan es parla de responsabilitat parental, el meu posicionament es decanta cap als infants, no crec que ni les dones ni els homes guanyin o perdin per tenir la custòdia o no dels seus infants. La mirada ha de fixar-se en la infància, i no en els drets dels progenitors. Són els infants aquells que amb la prevalença del seu interès han de determinar el règim adequat de custòdia. Centrant el debat en els interessos de la infància, i en concret en els interessos dels nens i nenes involucrats en un procés de ruptura dels seus pares, l'argument de pèrdua pel pare en cas de custòdia exclusiva per a la mare no és un argument de pes si, un cop valorat el cas, l'interès del fill o filla així ho recomana. Ja fa uns anys, vaig expressar públicament²² la idea que la custòdia o responsabilitat compartida havia de ser exercida des del naixement o adopció dels fills o filles, i no reclamada en el moment de la ruptura. Els fills i filles de les parelles que trenquen tenen dret a no patir una modificació substancial de les seves vides, més enllà del canvi provocat per la ruptura mateixa de la relació dels progenitors. Per això, la custòdia compartida ha de venir "rodada", ha de venir ja d'una estructura familiar basada en el repartiment de les tasques de cura dels infants des de l'inici i, per tant, en un manteniment d'aquesta estructura en el moment del divorci.²³ No nego que potser alguns pares considerin el moment del divorci com un moment idoni per poder readequar les seves relacions amb els seus fills i filles. En aquests casos, primer ha de produir-se el canvi de les condicions del progenitor i no basar-nos en el seu *desideratum* de canvi. Un cop consolidat el canvi, es pot adequar el sistema de custòdia a les noves condicions dels progenitors. Fer-ho de manera inversa és obligar els infants a ser un banc de proves sobre les possibilitats dels seus pares, circumstància que ha d'évitar-se de totes totes. Per suposat que, en una societat plegada de desigualtats, la custòdia compartida és la millor de les solucions. El debat de la custòdia compartida és un debat sobre allò que voldríem que fos la nostra societat, i crec que allò discriminatori per a homes i dones són les estructures familiars més tradicionals. Sembla, però, que la "quota" de discriminació que als homes els ha correspost costa més d'assumir, i ens esforcem especialment perquè això s'acabi, tot i que sigui, certament d'una manera una mica forçada, com és en el cas de la custòdia compartida, on la norma ha anat més enllà del que la societat actualment està portant a terme.

Per concloure, vull que ens felicitem per la nova norma i les aportacions positives que comporta, i que ens animem a esforçar-nos per millorar els aspectes menys reeixits.

20. Vegeu l'article 6.2 de la Llei 2/2010, de 26 maig, d'igualtat en relacions familiars davant ruptura de convivència dels pares. Comunitat d'Aragó.

21. Especialment remarcable pel moment en què es va dictar la sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Sala 1a. 31/2008, de 5 de setembre. Recurs 134/2007. Ponent: Enrique Anglada Fors.

22. Tur i Racero, Montserrat. "Custodia compartida y paternidad responsable", a: *El País*, 19/10/2004.

23. Divorci o trencament de la parella; de fet, ho usaré indistintament.

Objectiu: emancipació

Lali Sandiumenge

Periodista

El Parlament aprova la Llei de Polítiques de Joventut, l'única competència exclusiva pendent de desplegament. La prioritat de la normativa és facilitar que els joves es puguin incorporar més fàcilment al món adult.

És jove qui té entre 16 i 29 anys. Així ho considera la Llei de Polítiques de Joventut que va aprovar el Parlament català el 22 de setembre amb l'objectiu prioritari d'ajudar els joves a incorporar-se al món adult. Seguint aquest criteri, i segons les darreres estimacions de població, a Catalunya hi viuen actualment 1.412.834 joves, dels quals el 51% són nois i el 49%, noies, i un de cada quatre té nacionalitat estrangera. Tots ells configuren un col·lectiu heterogeni però majoritàriament immers en processos de formació, inserció laboral i, si es pot, emancipació domiciliar. Segons dades del 2008 del Sistema d'indicadors sobre la joventut a Catalunya (SIjove), el 26% estan escolaritzats, el 60% ocupats i el 32% emancipats.

Quan es comença a ser jove i quan es deixa de ser-ho? Les estadístiques i els experts apunten que les fronteres entre l'adolescència, la joventut i l'edat adulta són molt flexibles i varien en funció de factors com el sexe, l'origen social o el nivell educatiu. La llei considera que és a partir dels 16 anys quan una persona es pot emancipar civilment, accedir al món laboral i estudiar voluntàriament, però rebaixa als 12 anys l'edat d'aplicació d'algunes polítiques concretes, com ara l'educació sexual. Alhora, allarga la franja d'edat fins als 35 anys en el cas de les polítiques d'habitatge.

La trajectòria educativa, el moment d'incorporar-se al mercat de treball i la creació d'una nova família són també molt diferents d'una societat a l'altra. L'estudi de l'Observatori Català de la Joventut "Fer-se adult, sociologia comparada de la joventut a Europa" estableix un model de transició juvenil diferent per a cada un dels quatre països estudiats (Dinamarca, el Regne Unit, França i l'Estat espanyol). El model predominant a l'Estat espanyol ("establir-se") concep la joventut com una fase d'espera i preparació (els

La llei considera que és a partir dels 16 anys quan una persona es pot emancipar civilment, accedir al món laboral i estudiar voluntàriament
Foto: Parlament de Catalunya

Foto: Lali Sandiumenge

joves viuen a la llar familiar fins que aconseguen una feina estable, es compren un pis i es casen). En contraposició, per exemple, el model danès (“trobar-se”) considera la joventut un període llarg d’exploració i experimentació cap a la vida adulta (els joves combinen viure sols, en parella, estudiar, treballar...).

La concepció de la joventut i les circumstàncies que l’envolten incideixen en les polítiques públiques que se’n deriven. Carles Viñas, vicepresident de l’Associació Catalana de Professionals de Polítiques de Joventut (AcPpJ), que agrupa al voltant del 10% dels professionals d’aquest sector –1.099 segons el cens que l’associació va fer públic recentment–, apunta que, actualment, les polítiques catalanes adreçades als joves són una barreja de les que es van impulsar als anys 80 i 90, quan la joventut es considerava una etapa de transició –“un mal menor que s’havia de passar”–, i de les polítiques afirmatives posteriors, quan ser jove i viure com a jove era un valor per si mateix. “Ara tenim un altre cop polítiques per sortir de la joventut, les polítiques d’emancipació”, afirma.

L’emancipació, o, dit d’una altra manera, ajudar els joves a deixar enrere la joventut i incorporar-se més fàcilment al món dels adults, és la prioritat de la nova normativa, que regula i blindava les polítiques específiques per als joves, l’única competència exclusiva de la Generalitat que encara no s’havia desplegat des de l’entrada en vigor de l’Estatut de Sau el 1979. Tant és l’èmfasi en l’emancipació, que l’altre eix central que havia d’impulsar, la participació, clau per a fomentar la construcció de ciutadania, ha quedat fins a un cert punt afeblit, tot i que el text li dedica un apartat i reconeix noves formes de participació, com ara el consells locals de joventut o els grups de joves.

La llei parteix de la base que les trajectòries personals de la gent jove estan condicionades per tres factors clau, la formació, la feina i l’habitatge, i que això els converteix en un col·lectiu vulnerable. Les dades li donen la raó, i més en els temps que corren: l’elevada taxa d’abandonament dels estudis (un 34%, més del doble de la mitjana de la UE), la bombolla immobiliària –el preu de l’habitatge a Catalunya es va triplicar entre el 2000 i el 2008– i la crisi econòmica dificulten les ja de per si complexes condicions de trànsit a l’etapa adulta. L’atur s’ha disparat entre els joves i ja frega el 30% (el 2007 va ser del 9,3% i el 2008, del 15,7%). Com a conseqüència, des de fa dos anys hi ha hagut un retrocés de la taxa d’emancipació.

La crisi econòmica no ha fet sinó aguditzar un problema que s’arrossega des de fa temps. L’informe “Joves i mercat laboral a Catalunya” elaborat per Acció Jove, joves de CCOO de Catalunya, ja advertia el 2005 que els problemes del mercat juvenil no eren tant de quantitat de feina –la taxa d’activitat i ocupació eren elevades– com de qualitat de les condicions de treball, amb índexs de temporalitat molt alts i salaris mitjos baixos. Sergi Contreras, membre del secretariat del Consell Nacional de Joventut de

Catalunya (CNJC) i de l’equip directiu d’Esplac (Esplais Catalans), és un d’aquests un de cada tres joves catalans que han aconseguit deixar la llar familiar, tot i que amb precarietat. Té 27 anys i porta la gestió d’una entitat. “M’ha estat difícil emancipar-me, i continua sent difícil arribar a finals de mes”, confessa. “Tinc una feina que està bé, però és complicat si no vius en parella o en un pis compartit”.

Els joves, per tant, ho tenen més difícil que abans? “Els joves tenen el mateix futur incert que tenen molts adults”, contesta Viñas. “El que ha canviat són les condicions de finalització de l’etapa juvenil. És el pas a ser adults que ara és molt complicat, però un jove de 17 anys que fa batxillerat, per exemple, ho té més fàcil que fa deu anys”. “Estem en un dels moments més difícils”, opina Benjamí Aguilar, vicepresident primer del CNJC, que aplega 96 entitats juvenils i consells locals de joventut i representa 175.000 joves catalans. “L’esforç que ha de fer una persona jove per emancipar-se és dues vegades i mig més gran que el que ha de fer una persona adulta. El model social i econòmic en què vivim complica que un jove pugui fer la seva trajectòria de vida amb una certa independència i sense estar sempre a mercè del suport que li puguin donar els seus pares. La reforma laboral que s’acaba d’aprovar encara accentua més la poca capacitat adquisitiva dels joves”.

Aprovada amb els vots a favor dels grups que donen suport al govern, l’absència de CiU i els vots en contra del PPC i del grup mixt, la Llei de polítiques de joventut se suma a d’altres iniciatives de la Generalitat amb un objectiu similar, com ara la renovació del Pla Nacional de Joventut de Catalunya fins l’any 2020; l’acord de Mesures per a l’Ocupació Juvenil amb els agents socials, dotat amb més de 200 milions d’euros, i l’aprovació del Pacte Nacional per a l’habitatge. La mesura més destacada que posa en marxa (“vital” en aquest moment), segons el CNJC) és la creació de la Xarxa Nacional d’Emancipació Juvenil (XNEJ), que es desplegarà fins al 2015 i que englobarà un total de 64 Oficines Joves situades a les capitals de comarca i a les ciutats de més de 50.000 habitants (dotze ja estan en marxa). Les oficines concentraran tots els serveis que les diferents administracions donen als joves, els oferiran una atenció pròxima i integral i disposaran d’un catàleg de serveis especialitzats: borsa jove d’habitatge, oficina jove de treball, punt d’informació juvenil i assessorament professional en matèria de salut.

El CNJC va participar juntament amb diferents departaments del Govern, els ens locals i les entitats municipalistes (Associació Catalana de Municipis i Federació de Municipis de Catalunya) en el llarg procés participatiu per elaborar el projecte de llei que es va obrir durant la legislatura anterior. L’AcPpJ, al seu torn, va comparèixer davant de la Comissió sobre Polítiques de Joventut durant la tramitació parlamentària del text. En general, ambdós la valoren molt positivament i la consideren un gran primer pas endavant.

L’emancipació, o, dit d’una altra manera, ajudar els joves a deixar enrere la joventut i incorporar-se més fàcilment al món dels adults, és la prioritat de la nova normativa

En l’àmbit de les polítiques per a joves, s’ha produït una paradoxa a Catalunya: tot i no existir un marc regulatori que en tingués cura, han estat capdavanteres

La llei parteix de la base que les trajectòries personals de la gent jove estan condicionades per tres factors clau, la formació, la feina i l'habitatge, i que això els converteix en un col·lectiu vulnerable
Foto: Gregory Goodwin

“La llei reconeix el paper, tant del Consell Nacional de la Joventut, com dels consells locals en la interlocució sobre polítiques de joventut amb l'administració”, remarca Contreras, que subratlla la necessitat de consolidar el paper del Pla Nacional de Joventut com a pla de desplegament de totes les polítiques i de fixar estratègies per afavorir l'emancipació. Viñas, per descomptat, celebra que la llei finalment reconegui els professionals de polítiques de joventut, una de les principals assignatures pendents i que aquest col·lectiu reivindicava des de la fundació de l'associació, l'any 2004. La normativa en determina les funcions bàsiques i les tasques que els corresponen, i obliga l'administració a garantir que disposin d'una formació contínua. L'elogi, però, té alguns matisos. Mentre que Aguilar i Contreras haurien volgut que la participació i l'associacionisme hi sortissin més reforçats, el vicepresident de l'AcPpJ lamenta que no concreti les polítiques ni estableixi ràtios de recursos al territori. “És una llei molt administrativa. Regula el funcionament però no el què; no és una llei d'actuació”, afirma.

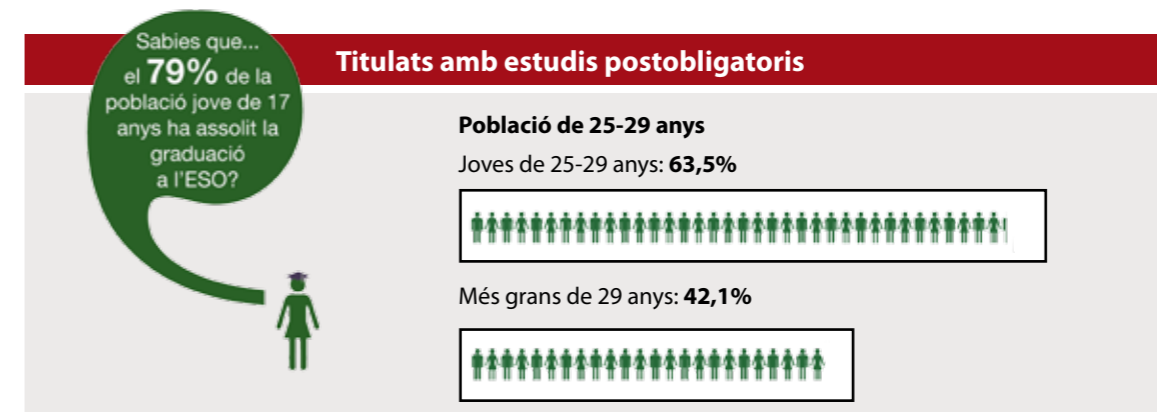
Obrint una esquerda en el consens que ha suscitat històricament aquesta matèria, la llei ha estat rebuda amb entusiasme per les entitats del sector, però ha estat objecte de crítiques dels grups de l'oposició que denuncien que, després de set anys de govern d'Entesa, s'hagi tramitat amb caràcter d'urgència i a les acaballes de la legislatura. “Era una llei pendent des de feia molt de temps. Ha estat un procés llarg, segurament més del que s'esperava. És veritat que potser hi ha hagut un excés de retard en els darrers mesos, però CiU la va enviar al Consell de Garanties Estatutàries per fer-ne impossible l'aprovació. Ha estat una carrera d'obstacles”, afirma la diputada d'ICV-EUiA i presidenta de la Comissió de Polítiques de Joventut al Parlament de Catalunya, Laia Ortiz, que el 2006 va ser, amb 27 anys, la dona més jove que ocupava un escó al Parlament.

Ortiz destaca el paper que hi ha jugat l'associacionisme. “Teníem competències des de fa molt de temps. El fet que hi hagi llei és una reclamació i una batalla des de fa molts anys de l'associacionisme juvenil”, recorda. De fet, en l'àmbit de les polítiques per a joves, s'ha produït una paradoxa a Catalunya: tot i no existir un marc regulatori que en tingués cura (el Pla Nacional de Joventut de Catalunya no es va aprovar fins al 2000), han estat capdavanteres. “La realitat a Catalunya és bastant singular. El moviment juvenil associatiu, fonamentalment del lleure, els escoltes i esplais, és qui ha acabat impulsant totes les polítiques de joventut, i aquest moviment no té força a la resta de l'Estat”, subratlla Viñas, que considera que les polítiques de joventut dins de les polítiques d'atenció a les persones “han estat tractades com un element de pandereta però amb poc contingut”.

La llei, de moment, només és un marc o un “full de ruta”, en paraules de la consellera Carme Capdevila. “No és una llei de polítiques concretes. És una llei que, sobretot, ordena quines són les polítiques de joventut, clarifica a quin públic s'adrecen i quin és el paper de les administracions. Volem garantir que les administracions s'obliguin a pensar en clau de joves”, subratlla Ortiz. Per si de cas, el CNJC recorda quines són les seves reivindicacions en la campanya que ha posat en marxa per fomentar el vot juvenil a les eleccions al Parlament de Catalunya. Les propostes de l'associacionisme juvenil són, entre d'altres, introduir el dret de vot als 16 anys a les municipals, garantir el dret a votar i a presentar-se a les municipals i autonòmiques de les persones d'origen immigrant, crear una nova línia de finançament per als consells locals de joventut i xarxes d'entitats juvenils; incrementar els recursos i les beques per als estudiants, permetre l'accés universal a Internet per a la franja de 16 a 25 anys o augmentar el salari mínim interprofessional fins als 1.200 euros.

La joventut a Catalunya en dades

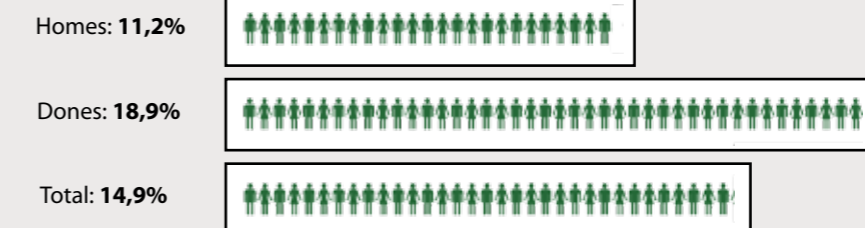
El nombre de titulats amb estudis postobligatoris segueix una tendència a l'alça, de manera que la majoria de joves d'entre 25 i 29 anys ha assolit una titulació d'aquest nivell. Quant a l'atur entre la població juvenil, va assolir la quota més baixa al 2007, però l'evolució va canviar un any més tard, pujant fins a quasi un 16%. Entre els i les joves ocupats, la taxa de temporalitat és força alta, gairebé del 41% i, pel que fa al risc de pobresa, afecta quasi un 15% de joves, amb especial incidència entre les dones. La principal preocupació de la joventut, però, és l'accés a l'habitatge. En aquest sentit, la quota de mercat d'habitatges protegits iniciats pràcticament s'ha quadruplicat entre 2007 i 2008.

Font: Enquesta a la Població Activa. Idescat, 2008

Risc de pobresa

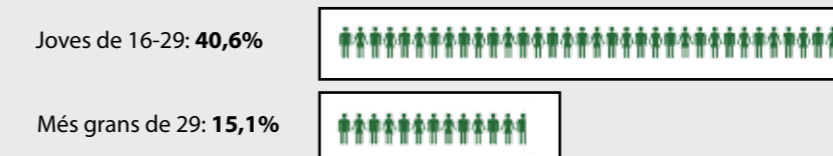
Població de 15-29 anys. Joves que viuen en una llar amb una renda per sota el llindar de pobresa

Font: Idescat, 2007

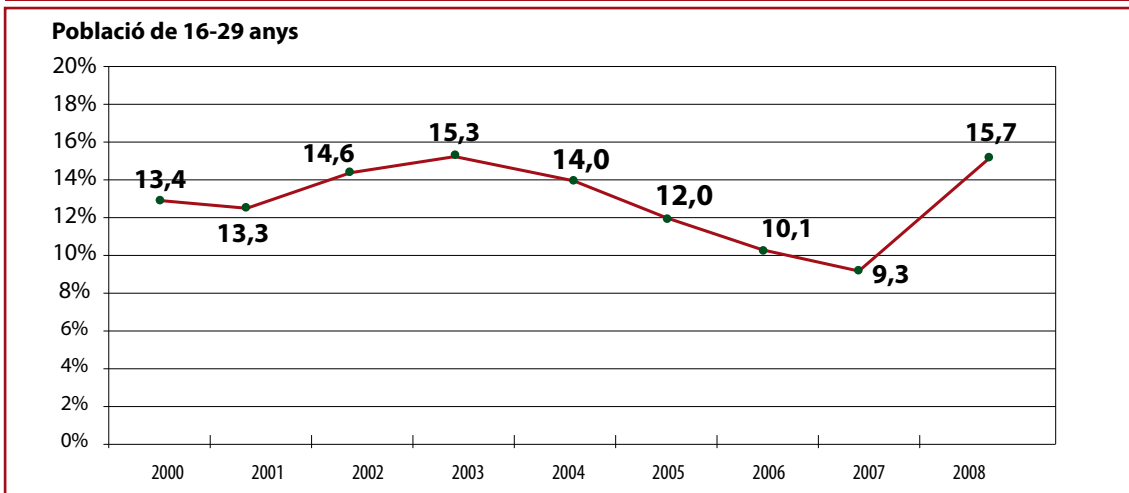
Taxa de temporalitat

Població de 16-29 anys. Població juvenil amb contracte temporal respecte al total de joves ocupats

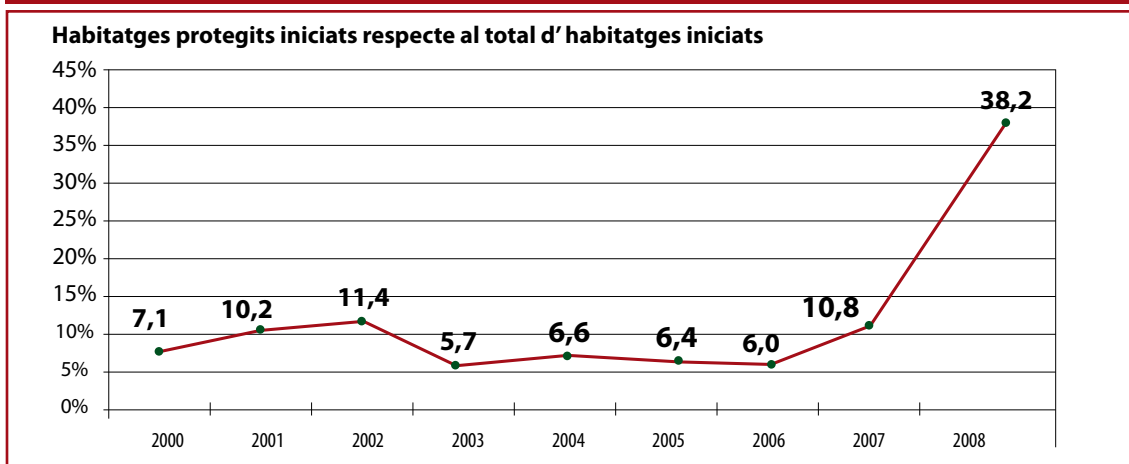
Font: Enquesta a la Població Activa. Idescat, 2008

Taxa d'atur

Font: Enquesta a la Població Activa. Idescat

Quota de mercat dels habitatges protegits iniciats

Font: Departament de Medi Ambient i Habitatge

Font dels diagrames: Secretaria de Joventut

El Departament de Salut dóna cobertura sanitària universal. Ara sí

Josep Maria Sabaté

Director del Servei Català de la Salut

El sentit de la universalització

El 30 de juny passat el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei d'accés a l'assistència sanitària a càrrec del Servei Català de la Salut –a la qual molts ens referim com a “Llei d'universalització”– que va entrar en vigor l'1 d'octubre de 2010.

És la primera llei d'aquesta mena en tot l'àmbit estatal, i converteix en realitat el reconeixement explícit que l'Estatut d'Autonomia de Catalunya fa del dret a accedir en condicions d'igualtat i gratuïtat als serveis sanitaris de responsabilitat pública, d'aquí la denominació de “dret universal”.

Malgrat que el 99,3% de la població catalana ja tenia accés gratuït a l'assistència en el moment de la prestació, un 0,7%, aproximadament 60.000 persones, havien de fer-ne un pagament. Per tant, universal del tot no ho era.

El col·lectiu exclòs

Aquest petit col·lectiu s'havia anat quedant despenjat del gran grup que, al llarg de gairebé 30 anys, successivament i a través de diverses normes, havia anat veient reconegut el dret a l'assistència sanitària gratuïta a l'Estat espanyol.

Els afectats eren principalment professionals liberals i membres de col·lectius de vida religiosa, que no estaven obligats a cotitzar a la Seguretat Social perquè no disposaven de contracte laboral, ni eren persones sense recursos econòmics suficients, ni estrangers en les condicions que estableix la normativa vigent.

Tenint en compte que al nostre país la sanitat pública es finança, des del 1986, a través dels impostos de la població i no a través de les cotitzacions a la Seguretat Social, resultava força clar que la situació no era justificable.

A més, encara hi havia un altre grup de ciutadans en una situació ambigua, que eren anomenats *treballadors o treballadores transfrontereres*, és a dir, persones residents a Catalunya que treballen a Andorra, fora de l'Estat espanyol, de la Unió Europea i de l'espai econòmic europeu. En virtut del seu contracte de treball, aquests treballadors i treballadores rebien assistència sanitària amb les condicions pròpies del sistema andorrà, la qual cosa comportava el pagament d'una part de l'assistència, situació en discrepància amb el dret d'accés gratuït que tenien com a ciutadans i ciutadanes catalanes.

A partir de l'1 d'octubre, els treballadors i treballadores transfrontereres tenen aclarit el dret i garantida la gratuïtat del servei en el moment d'accedir-hi.

El valor de la llei

Per això, tot i que per a aquest col·lectiu la conseqüència immediata és de caràcter econòmic, la gratuïtat no és el valor principal d'aquesta norma, sinó l'equitat que representa, ja que, per primera vegada, cap circumstància personal és motiu de diferència per a exercir un dret reconegut com a universal.

A més del col·lectiu citat abans, també s'ha volgut protegir especialment les persones en situació de risc d'exclusió social o de marginalitat, perquè, responent al seu caràcter marcadament social, la llei ha de garantir la protecció de les persones més vulnerables, especialment quan es produeixen entorns de crisi econòmica que els fa encara més febles.

Encara hi ha un altre valor afegit que atorga una mica més d'importància a aquesta llei, i és que ha estat aprovada per unanimitat de tots els grups parlamentaris de Catalunya, la qual cosa confirma que la salut és un dels àmbits més importants per a la societat i que el sanitari és un sector històricament capaç de generar consens, amb un pes específic molt particular que hauríem de saber aprofitar en benefici de la cohesió social del nostre país.

La totalitat de la ciutadania de Catalunya ja pot accedir als serveis sanitaris de responsabilitat pública, en condicions d'igualtat i gratuïtat
Foto: Lali Sandiumenge

El risc suposat

Al voltant d'aquest dret pot produir-se el temor que augmenti el que la veu popular anomena *turisme sanitari*. És cert que existeixen alguns fluxos de població que han pogut fer un ús abusiu del nostre sistema sanitari, però no s'ha de caure en el parany de convertir una situació absolutament positiva del nostre estil de vida, de la qual podem estar orgullosos, en un aspecte negatiu per l'ús inadequat que en pugui fer una petitíssima part d'usuaris.

A l'igual que les comunitats autònomes tenen perfectament regulats els mecanismes de compensació que permeten atendre els usuaris d'altres comunitats que necessiten assistència sanitària i recuperar-ne després el cost, la comunitat internacional europea també acabarà trobant, a curt termini, els mecanismes necessaris per facilitar l'ús adequat dels nostres recursos sanitaris.

En tot cas, a Catalunya ja hem fet els deures. Hem complert amb l'acord històric de donar caràcter universal al dret d'accés als serveis sanitaris públics i continuem treballant per travar tan fort com puguem el nostre model.

El Departament de Salut dona cobertura sanitària universal. Ara sí.

L'organització territorial: un debat etern de solució impossible

Josep Rovira i Tarragó

Director de l'oficina del conseller de Governació i Administracions Públiques

El Parlament de Catalunya va aprovar el passat 27 de juliol la Llei de vegueries i la Llei de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Amb aquestes dues lleis es defineix una nova organització territorial a Catalunya i se simplifica l'Administració per apropar el govern i els serveis a la ciutadania. Totes dues lleis són el resultat del desplaçament de competències estatutàries.

Introducció

La comissió d'experts nomenada pel Govern el 3 d'abril de 2000, a instància dels diferents grups parlamentaris, que va presentar l'Informe sobre la revisió del model d'organització territorial de Catalunya –conegut com a *Informe Roca*– reflexionava sobre el model d'organització territorial i deia el següent: “Ha de tenir unes bases clares i amb voluntat de permanència en el temps, però la seva aplicació en el territori pot ser gradual i, sobretot, s'ha de saber adaptar als canvis propis de la realitat econòmica i social del país. (...) Ha de permetre fer-hi revisions puntuals, compatibles amb el manteniment del sentit d'identitat que personalitza el món local. I també, com s'ha dit, un model gradual. No és necessari que tot es faci de cop, però tot el que es faci ha de ser en la línia del model”.

Aquestes reflexions de Miquel Roca Junyent, Jesús Burgueño, Robert Casadevall, Enric Lluch, Xavier Rubio, Jordi Bonet, Tomàs Font Llovet i Josep Maria Franquet Bernis expressen prou clarament el marc en el qual s'ha de plantejar qualsevol perspectiva normativa: des de l'assimilació d'un procés gradual. I aquesta ha estat la voluntat de la Llei de vegueries, aprovada en aquesta legislatura pel Govern i el Parlament, la primera etapa d'un viatge sense retorn en què cal assegurar que la institucionalització de les vegueries en qualitat d'ens locals ha de ser precedida d'una renovació dels òrgans del govern provincial.

Per raons elementals de racionalitat i simplificació, les vegueries no es poden sobreposar a les diputacions provincials. L'article 91.3 de l'Estatut afirma: “Els consells de vegueria substitueixen les diputacions”. Aquesta regulació reflectiria escassament la seva complexitat si el nombre de províncies actuals i el de vegueries previstes fos el mateix i amb els mateixos límits. En canvi, no es donen aquestes coincidències, i queda en evidència la complexitat en tota la seva dimensió.

Les competències estatutàries

Malgrat això, el catalanisme polític sempre ha cercat alternatives. I la reforma de l'Estatut d'autonomia era el moment triat per superar el marge autonòmic. Tanmateix, l'Estatut de 2006 no ha plantejat una nova opció a la reconeguda de manera expressa en la legislació bàsica i la doctrina constitucional, sinó que ha interioritzat l'esquema de manera que ha esdevingut ara estatutari, amb impossibilitat d'optar per una regulació que cedeixi major marge a Catalunya.

**Per raons
elementals de
racionalitat i
simplificació, les
vegueries no es
poden sobreposar
a les diputacions
provincials**

Així doncs, d'entrada, interessa ressaltar les diferències significatives respecte al text aprovat pel Parlament el 2005. Perquè, com ja he dit, l'Estatut de 2006 assumeix com a bona la distribució competencial que emana de les lleis bàsiques estatals en matèria de règim local, precisament al contrari de la voluntat expressa a l'hora d'iniciar la reforma estatutària, que no era altra que recollir solucions en contra de la lectura unidireccional en clau uniformitzadora de la Constitució i de l'Estatut de 1979.

L'Estatut vigent conté un precepte específic atributiu de competències a la Generalitat en matèria d'organització territorial: la competència a l'article 151. L'Estatut de 2005 no assenyalava cap límit a aquesta competència. L'Estatut de 2006 assenyalava com a límit el respecte de la garantia institucional de municipis i entitats provincials. Es retorna, així, aquest cop de manera explícita i manifesta, a la perversa doctrina de la garantia d'existència de determinats ens locals que impossibilita la reordenació dels nivells locals en el nostre territori.

En aquest sentit, s'ha de posar l'atenció en els articles 90 i 91, ordenadors de les vegueries; l'article 160, relatiu a les competències en matèria de règim local, i les normes estatutàries sobre finances de les entitats locals, en particular, els articles 218 i 219.

Així, doncs, després d'esmentar la vegueria com a ens bàsic de l'organització territorial de Catalunya, l'Estatut dedica els articles 90 i 91 a la regulació d'aspectes molt significatius de la nova entitat. Ens interessa la reserva de llei de l'article 91.4. D'una banda, assigna al Parlament la creació, la modificació i la supressió i també el "desplegament del règim jurídic". Per entendre l'abast d'aquest enunciat, "desplegament del règim jurídic", cal fer notar que el precepte es repetirà per a les entitats comarcals, si bé amb una matisació. Mentre que per a aquestes darreres es preveu que la llei autonòmica estableixi el règim jurídic, en el cas de les vegueries s'assigna a la llei el desplegament del règim jurídic. Aquesta diferent dicció no estava inclosa a l'Estatut de 2005 que es referia a l'establiment del règim jurídic en ambdós casos.

En conseqüència, es reprèn la divisió competencial entre legislació bàsica i legislació de desplegament. Per esbrinar l'àmbit material d'aquesta competència de desplegament cal anar a l'article 160 de l'EAC, regulador de les competències en matèria de règim local. I la nova configuració d'aquest article ens remet

El conseller de Governació i Administracions Públiques, Jordi Ausàs, presentant la Llei de vegueries
Foto: Parlament de Catalunya

de nou a les bases estatals; és a dir, s'interioritza estatutàriament que la competència de la Generalitat en matèria de règim local només s'estén a la regulació de l'organització i el funcionament dels ens locals que no tenen garantia constitucional i només es permet la regulació completa dels òrgans complementaris.

En la redacció de l'Estatut de 2005 la competència s'estén a la determinació dels òrgans de govern de tots els ens locals, i altres òrgans complementaris, el funcionament i el règim d'adopció d'acords de tots aquests òrgans, de les relacions entre ells i d'un estatut especial per als càrrecs locals electes, respectant el principi d'autonomia local. La diferència és manifesta i l'adopció de la legislació bàsica com a límit estatutari és un exemple més del pas enrere respecte l'any 1979.

Pel que fa al règim electoral, l'article 160 del text de 2005 disposava la competència compartida en aquesta matèria pel que fa als municipis i la competència exclusiva per a la resta d'ens locals. L'article 160.3 del text de 2006 disposa el següent: "Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de règim electoral dels ens locals que crea, a excepció dels que són garantits constitucionalment". L'abast d'aquest apoderament queda definit pel darrer incís, que mitjançant l'al·lusió a les entitats amb garantia constitucional exclou els municipis i la província de l'àmbit de la competència. La capacitat de configuració dels òrgans de govern per part del legislador autonòmic es troba, així, fortament limitada.

Pel que fa a les finances dels governs locals, si bé l'article 218 reconeix que la competència de la Generalitat pot incloure la capacitat legislativa per establir i regular els tributs propis dels governs locals, l'article 222 de l'Estatut de 2005 era molt més ambiciós. En aquest cas, el precepte no tenia la dicció "pot incloure", sinó "inclou, en tot cas".

És important posar en relleu l'article 219. El segon apartat d'aquest article es refereix expressament al vessant financer de la reforma territorial, en allò que implica participació local en fons estatals, defineix acuradament la competència autonòmica i fixa directrius per al mateix legislador estatal. Aquest precepte, el 219.2 EAC, és, sense dubte, l'únic article –en matèria local– que millora l'Estatut de 1979.

L'abast de la Llei de vegueries

Aquesta introducció comparativa serveix per entendre els límits i l'abast de la Llei de vegueries. Com a conseqüència d'aquests límits, massa sovint el debat de continguts no ha avançat alhora amb la discussió dels continents. El ressò del debat se centra en qüestions locals i deixa, així, el terreny lliure als detractors de la proposta. I efectivament, vistos els antecedents, amb l'Estatut de 30 de setembre de 2005 hauríem arribat molt més lluny, al mateix temps que hauríem pogut ser molt més ambiciosos. Tot i així, hem assentat les bases del sistema, el guió del camí que cal seguir properament, l'horitzó d'aquest model gradual. Tot plegat, exprimint l'Estatut actual amb les màximes aspiracions i objectius possibles.

Primer objectiu: l'equilibri territorial. Un territori sense administració és un territori sense veu, sense defensa dels seus interessos, que s'empobreix i a la llarga claudica davant d'aquells que caminen de bracet d'una administració propera i eficient en la defensa de les necessitats socials, econòmiques i territorials. La vegueria és un esglaó més en el procés de reconeixement i desenvolupament territorial amb òrgans de gestió i de representació política. Un model que aconsegueix uns àmbits territorials que recullen una forma d'entendre el país no radial fent de Catalunya un país multipolar amb una xarxa de territoris amb potencial econòmic, polític i social, en contra del sistema vigent fins ara, que projectava una gran metròpolis en detriment del territori.

El segon objectiu pretensions d'aquesta reforma territorial és la simplificació. El legislador estatutari ja era conscient de la necessària simplificació administrativa i en conseqüència va optar per vincular territorialment l'organització perifèrica de la Generalitat amb l'ens supramunicipal de cooperació local. Sens dubte, aquesta configuració dual de la vegueria en l'Estatut afavoreix la simplificació de l'organització territorial de Catalunya. És obvi que la coincidència de l'àmbit de l'entitat local amb l'àmbit de

La vegueria és un esglaó més en el procés de reconeixement i desenvolupament territorial amb òrgans de gestió i de representació política

Els consells de vegueria substituiran les diputacions, però tindran un àmbit territorial diferent al de la província: més reduït i, per tant, més pròxim a la ciutadania
 Font: Departament de Governació i Administracions Públiques

l'administració perifèrica de la Generalitat –que consolida un únic mapa de desconcentració– contribueix a aquesta simplificació, en la mesura que fomenta i afavoreix les relacions interadministratives entre totes dues instàncies de govern.

La creació de les vegueries hauria de dur, també, a una seriosa reflexió sobre el paper d'altres ens locals intermedis com els consells comarcals. Hi ha plausibles arguments de simplicitat administrativa i, per tant, de gestió pública eficaç en un territori de petita extensió com el català que fan incompatible l'existència de nombroses demarcacions solapades. Aquesta reflexió ha de trobar resposta amb la Llei de governs locals. En funció de com estructurarem territorialment l'administració la simplificació pot ser encara molt més radical i molt més absoluta.

La nova organització territorial no és només un assoliment històric i identitari, sinó una renovació integral del país per assolir major equilibri territorial, major proximitat de l'administració, major eficiència en la prestació dels serveis i una simplificació administrativa important. A més a més, la Llei de vegueries representa la primera etapa d'un viatge sense retorn; la primera etapa d'un procés gradual que s'ha de completar amb la Llei de governs locals, que ha de contenir la reflexió que apuntava respecte als consells comarcals, i un procés gradual que s'ha de completar amb la necessària col·laboració de l'administració central pel que fa a la legislació estatal.

És així que la Llei determina, en un primer moment, la constitució de quatre consells de vegueria: el consell de vegueria de Barcelona, el consell de vegueria de Girona, el consell de vegueria de Lleida i el consell de vegueria de Tarragona. En una fase immediatament posterior, i un cop aprovada la necessària modificació de la legislació estatal abans apuntada, es podrà constituir el consell de vegueria de les Terres de l'Ebre que no necessita cap modificació de límits provincials. Posteriorment, i un cop aprovada la Llei orgànica de modificació de límits provincials, es podran constituir els consells de vegueria de la Catalunya Central i de l'Alt Pirineu i Aran.

En conclusió, els consells de vegueria substituiran les diputacions, però en un àmbit territorial divers al de la província; més reduït i, per tant, més pròxim al ciutadà. La província romandrà estable a efectes electorals generals i de representació del govern central.

El camí iniciat és el mateix que defensava, en unes jornades organitzades per l'Associació Catalana de Ciència Regional, el gener de 1983, el polític i jurista Miquel Roca: "Per la via del doble joc d'una Llei del Parlament català i d'una Llei del Parlament espanyol, a proposta del Parlament català, podríem perfectament estructurar la realitat catalana en vegueries substituint el fet provincial".

Aquest camí i aquest consens és fràgil davant la sentència sobre el recurs d'inconstitucionalitat contra l'Estatut presentat pel Partit Popular el 31 de juliol de 2006. Perquè aquesta sentència torna a estancar de nou el vell problema, com ho és la federació en matèria local. D'aquesta manera, també en matèria local, només hi ha una sortida democràtica, la que evidencia que Catalunya no té altre horitzó positiu que la independència.

Creació de l'Àrea Metropolitana de Barcelona

En el procés de desplegament de la nova organització territorial de Catalunya, el Parlament també va aprovar la Llei de l'Àrea Metropolitana de Barcelona per organitzar i simplificar l'Administració i potenciar els serveis públics. En aquest sentit, l'Estatut permet la creació d'entitats metropolitanas per llei en aquelles zones del territori on la continuïtat urbana, la densitat demogràfica i la realitat econòmica i social ho facin necessari.

Amb aquesta llei es reconeix la realitat formada pels municipis que constitueixen el continu urbà on viu més de la meitat de la població de Catalunya. Aquesta és, doncs, una mesura de racionalitat política i una necessitat per organitzar els serveis públics municipals. D'aquesta manera, en un sol organisme s'inclouran les tres entitats metropolitanes existents: la Mancomunitat de Municipis, l'entitat del Transport i l'entitat del Medi Ambient. A més, s'afegiran aquelles competències urbanístiques legalment vigents, que assumiran les potestats de la Subcomissió d'Urbanisme de Barcelona, que quedarà dissolta.

S'integren a l'Àrea Metropolitana de Barcelona els 36 municipis que actualment formen part d'alguna de les tres entitats existents i que són els següents: Badalona, Badia del Vallès, Barberà del Vallès, Barcelona, Begues, Castellbisbal, Castelldefels, Cerdanyola del Vallès, Cervelló, Corbera de Llobregat, Cornellà de Llobregat, Esplugues de Llobregat, Gavà, l'Hospitalet de Llobregat, Molins de Rei, Montcada i Reixac, Montgat, Palau de Gubert, la Palma de Cervelló, el Papiol, el Prat de Llobregat, Ripollet, Sant Adrià del Besòs, Sant Andreu de la Barca, Sant Boi de Llobregat, Sant Climent de Llobregat, Sant Cugat del Vallès, Sant Feliu de Llobregat, Sant Joan Despí, Sant Just Desvern, Sant Vicenç dels Horts, Santa Coloma de Cervelló, Santa Coloma de Gramenet, Tiana, Torrelles de Llobregat i Viladecans.

Entrevistes

Entrevista a Antonio Moreno i a Serafín Marín en motiu de l'abolició de les corrides de toros a Catalunya

El Ple del Parlament del passat 28 de juliol va aprovar la iniciativa legislativa popular (ILP) per abolir les corrides de toros a Catalunya a partir de l'1 de gener de 2012. El text va comptar amb 68 vots favorables, 55 en contra i 9 abstencions. La proposta ciutadana va rebre el suport majoritari de CiU, ERC i ICV-EUiA, mentre que el PP català i Ciutadans hi van votar en contra, igual que la majoria de diputats i diputades socialistes, inclòs el president de la Generalitat, José Montilla. Catalunya és, així, la segona comunitat de l'Estat que aboleix les corrides, després que les Illes Canàries ho fessin l'any 1991.

La ILP va generar una gran polèmica entre les associacions antitaurines i els partidaris de la tauromàquia. Per debatre-la, es va crear una comissió d'experts constituïda per representants d'ambdues posicions. El president del Col·lectiu Andalusí contra el Maltractament Animal, Antonio Moreno, i el matador de toros català Serafín Marín van comparèixer davant el Parlament per defensar les seves respectives opinions.

Foto: Stefano Buonamici

“La votació ha reflectit la pluralitat catalana”

Entrevista a Antonio Moreno

Lali Sandiumenge
Periodista

De ser un gran aficionat a la tauromàquia, Antonio Moreno s'ha convertit en un dels principals detractors. President del Col·lectiu Andalus contra el Maltractament Animal (CACMA) i candidat a les llistes al Parlament Europeu del Partit Antitaurí contra el Maltractament Animal (PACMA), va ser un dels experts que va comparèixer davant el Parlament en defensa de la ILP. Moreno assegura que ells són en realitat els autèntics amants dels toros.

Com valora la votació del Parlament?

En primer lloc, com a un esdeveniment històric, ja que va ser el primer cop a nivell mundial que va passar una cosa així en una zona taurina. La ciutadania de Catalunya va dir que ja estava cansada de sufragar i de continuar veient un espectacle que es basa en la humiliació, la tortura i la mort, i per primer cop la veu popular va demanar l'abolició del que durant anys va ser intocable, la mal anomenada *fiesta nacional*. El Parlament va donar la raó a les més de 180.000 persones que van firmar la iniciativa legislativa popular, una de les recollides de signatures més nombroses de la història. Va ser una votació que va reflectir la pluralitat catalana i, sobretot, un exercici democràtic que ha de tenir en compte la resta de l'Estat.

La Cambra va tramitar la ILP dividida. Per què aquesta qüestió genera un debat tan apassionat?

Diguem que això és com un combat de boxa, en què cada grup dóna suport al seu púgil, la diferència és que aquí parlem d'animals que no són lliures d'escollir i en un combat els púgils sí que elegeixen. És cert que tant els que defensen aquest tipus d'espectacle cruel com els que apostem per posar-hi ja d'una vegada punt final ho fem amb força passió: uns defensem la vida de l'animal i els altres que se es continuïn martiritzant, com tantes altres aberracions hi ha hagut a la història. Passió per la sang i passió per la vida.

PSC i CiU van donar llibertat de vot als seus diputats i diputades, cosa excepcional. Com valora el procés de tramitació parlamentària d'aquesta iniciativa legislativa popular?

Durant el debat del Parlament es va sentir constantment la paraula llibertat. Aquest sentiment de llibertat va quedar plasmat, precisament, en aquestes forces polítiques, mentre que els que més van fer servir aquesta expressió van posar de manifest que estaven molt allunyats del que això significa. El Parlament de Catalunya va dur a terme un debat amb un gran respecte per a les dues tendències i va demostrar la vocació democràtica més exemplar de tot l'Estat. El Parlament ha de ser exemple de democràcia, ja que si la democràcia es du a terme d'aquesta manera es demostra que els ciutadans sí que tenim veu en els estaments públics. Els ciutadans catalans poden confiar en els seus polítics, ja que saben que els escoltaran.

Calia regular-ho per llei?

Per descomptat, ja que també les normes i la continuïtat de la tauromàquia estan regulades per llei. No només calia reflectir-ho per llei, sinó que cal revocar la llei que l'empara. El que s'ha votat a Catalunya ha estat la correcció de l'article 6 de la Llei de protecció dels animals, de la qual estaven exclosos els toros i les vaquilles. El mateix passa a les lleis de la resta de l'Estat, perquè es diu que ja estan regulats per les seves pròpies lleis i que són espectacles autoritzats legalment. El que pretenem és abolir-les; no som el

**“El Parlament
va demostrar
la vocació
democràtica
més exemplar
de tot l'Estat”**

sector antitaurí, "anti" no ho és ningú, simplement cal adaptar una llei que ja existeix als temps que corren. Per què els toros en queden fora? Quina diferència hi ha entre un toro i un gos? Hem d'aconseguir que estiguin defensats i protegits legalment.

"Els ciutadans catalans poden confiar en els seus polítics, ja que saben que els escoltaran"

Doni'm tres arguments a favor de l'abolició de les corrides.

Deixar als nostres descendents una societat lliure de maltractaments, ja sigui a persones o a animals. No mantenir en ple segle XXI un espectacle que es basa en la humiliació, la tortura i la mort d'animals, que a la majoria de comunitats autònomes està subvencionat amb diners públics. I, en darrer lloc, hem evolucionat cap a una ètica de respecte dels animals, com passa a la resta d'Europa, que no pot admetre que es mantingui una tradició així per molts anys que faci que existeixi; això no la fa admissible, sinó susceptible de ser abolida.

Prohibir o no prohibir, seria possible un espectacle taurí a la portuguesa, sense que morís l'animal?

Els toros també moren a Portugal, però no ho fan davant del públic. Tampoc a la portuguesa no es deixa de torturar el toro, per la qual cosa també es perd el valor ètic de respecte de l'animal. No es tracta de prohibir o no prohibir, sinó d'abolir.

Com neix l'afició als toros?

En la majoria de casos, influenciada per l'afició dels progenitors; en altres, per ignorància i passivitat cap al patiment dels animals, i, en altres, per la parafernàlia i litúrgia que l'envolta, acompanyada de l'àmplia difusió que se'n fa i el suport de personatges famosos de la faràndula, cosa que incita molts a seguir els seus passos sense saber com s'anomena un *pase* o una acció qualsevol dins del coso. Però aquests darrers són espectadors i no aficionats, i, afortunadament, cada vegada n'hi ha menys.

Antonio Moreno va ser una de les persones expertes que van comparèixer davant el Parlament en defensa de la ILP
Foto: Parlament de Catalunya

Té valors positius la tauromàquia?

Durant 35 anys vaig creure que sí, però a poc a poc vaig descobrir que no, gràcies al fet que em vaig dedicar a estudiar-la. No hi pot haver cap valor positiu en una activitat cruel, o és que potser en van tenir l'esclavitud o el dret de penada?

És fàcil ser antitaurí a Andalusia?

Ni més ni menys que a qualsevol altre lloc de l'Estat. Sempre és difícil al principi ser dels primers a dir públicament allò que se sent i es pensa i que va contra uns arquetips amb els quals s'ha mal etiquetat Andalusia.

Quin futur els augura als toreros a Catalunya?

El que ells mateixos es vulguin buscar, igual que qualsevol altre ciutadà.

Preveu que hi hagi un efecte dominó a la resta de l'Estat?

Espero un canvi de mentalitat, un reconeixement de la ciutadania de no continuar mantenint aquest espectacle aberrant i una evolució política en consonància amb aquest sentiment popular.

Les corrides, són el pitjor maltractament als animals?

És un dels molts, però és l'únic que es fa com a espectacle.

I ara, a pels correbous?

Aquest és un altre debat, però ja ha arribat. No es pot defensar un espectacle que es basa també en el patiment d'un animal, amb aquestes flamarades que sovint el cremen, i tampoc es pot seguir subvencionant o voler-lo fer patrimoni cultural d'una comunitat autònoma. La tortura no pot ser patrimoni cultural de ningú, ni reconeguda com un bé d'interès cultural per una comunitat autònoma. A la votació de la llei de regulació dels correbous sí que ha jugat un paper molt important el vot de les eleccions autonòmiques del novembre, al Baix Ebre. Aquí sí veiem un sentit polític i no popular. A la reforma de l'article 6 de la llei de protecció dels animals es parla del respecte al toro; com poden incloure el toro com un animal a protegir i ara blindem aquestes festes populars? Aquesta pregunta l'hauríem de traslladar al Parlament.

"Espero un canvi de mentalitat a Espanya, un reconeixement de la ciutadania de no continuar mantenint aquest espectacle aberrant"

“El Parlament va votar pensant en les eleccions”

Entrevista a Serafín Marín

Lali Sandiumenge
Periodista

Serafín Marín és català i matador de toros. Nascut el 1983 a Montcada i Reixac, als 19 anys va rebre l'alternativa a la Monumental de Barcelona. El mes de maig passat va fer el *paseillo* a la plaça de Las Ventas de Madrid tocat amb una barretina i duent com a capa una senyera amb un missatge escrit: “La llibertat no es prohibeix”. Marín va ser un dels experts que van comparèixer davant el Parlament en defensa de la tauromàquia. El 28 de juliol va plorar en sentir el resultat de la votació.

Com valora la votació del Parlament?

Molt malament. Després de veure el resultat, em vaig sentir enganyat. Crec que no va ser una votació animalista; els diputats i les diputades van votar pensant en ells i en el dia 28-N, en les urnes. Si haguessin pensat en la llei i en tota la ciutadania, haurien optat per la llibertat. Si haguessin estat animalistes, hi ha tota una sèrie de coses que s'haurien d'haver inclòs a la llei, com la caça, la pesca o els correbous.

“La plataforma de la ILP va fer una bona feina. Els antitaurins estan molt ben organitzats i estan units. En això se'ls ha d'aplaudir”

La Cambra va tramitar la ILP dividida. Per què aquesta qüestió genera un debat tan apassionat?

En els toros no hi ha terme mitjà: si t'agraden, t'agraden molt, i si els detestes, els detestes molt. O potser sí que hi ha terme mitjà: hi ha molta gent, possiblement la gran majoria, als quals tant els fa si hi ha toros com si no. Hi ha molta gent a qui li és igual, però no volen tampoc que els ho prohibeixin. Crec que els taurins defensen la festa d'una manera completament diferent als antitaurins, amb respecte i amb educació, cosa que no passa amb els altres, i em refereixo tant a dins com a fora del Parlament.

PSC i CiU van donar llibertat de vot, cosa excepcional. Com valora el procés de tramitació parlamentària d'aquesta iniciativa legislativa popular?

La llibertat de vot, se la van treure de la màniga. Els socialistes deien que votarien en bloc i uns dies abans van donar llibertat de vot als seus diputats. Ens van dir als taurins que no féssim soroll, que ja en farien ells, però

ens van enganyar i al final ens van ficar un gol. Aquí es va veure que anaven buscant els vots, perquè per blindar els correbous sí que van votar en bloc, això sí que els interessa, perquè a la part baixa de l'Ebre se'n fan molts. Si és una llei animalista, per què no hi ficaven també la caça i la pesca? Si prohibeixen, que prohibeixin, però no ho fan perquè a molts diputats els agrada agafar la barqueta i tirar la canya o a l'hivern agafar el fusell i anar a matar porcs senglars.

I com valora el fet que 180.000 ciutadans i ciutadanes donessin suport a la ILP?

Em sembla molt bé que presentessin la ILP, sempre ho he dit. Els antitaurins van fer una bona feina, les coses com són, i els envejo l'organització. Estan molt ben organitzats, i nosaltres no, estan units, i nosaltres tampoc; saben on han de posar l'ham perquè piquin els diputats, com van picar; en això els hem d'aplaudir.

Serafín Marín va ser una de les persones expertes que van comparèixer davant el Parlament en defensa de la tauromàquia
Foto: Parlament de Catalunya

Doni'm tres arguments a favor de les corrides.

L'educació taurina, que és una de les coses més importants del toro. Hi aprens uns valors –com el respecte, l'educació i el saber estar als llocs– amb els quals pots anar a tot arreu. També, la sensibilitat que tenim els aficionats i aficionades: som conscients de la mort del toro però la percebem com un art, vivim unes emocions que altres no perceben i no per això tenen dret a dir-nos assassins o torturadors. Un altre argument és que les corrides són un símbol nacional espanyol, vulguin o no. Els turistes que vénen a Barcelona el primer que volen veure són els toros i ens n'hem de sentir orgullosos. També a molts catalans i catalanes els agraden. Fa poc, en una festa taurina a Cardona, un jove em va venir a abraçar emocionat i em va dir que era independentista però que no volia que li treguessin els toros.

Prohibir o no prohibir. Seria possible un espectacle taurí a la portuguesa, sense que morís l'animal?

A Portugal, no es pica ni es mata el toro, però s'abanderilla. El toro mor igualment, perquè va a l'escorxadador, però li claven banderilles i si resulta que és un dissabte fins dilluns no el poden portar i s'està dos dies en un corral amb les banderilles clavades. Què prefereix, això o que el matin a la plaça? Jo crec que pateix més així, per això em sembla millor el que es fa a Espanya, al moment, perquè el dolor el senten en fred, no en calent. A mi els toros m'han pegat cornades però al moment no me n'he adonat, m'han fet mal després. Penso que per al toro és el mateix: durant la baralla no percep realment el dolor, mor lluitant i lluita per la seva vida. És l'únic animal que lluita per la seva vida i al qual li donen l'oportunitat de poder tornar a viure un altre cop, cosa que no passa amb altres.

Com algú es fa torero?

El meu pare va voler ser torero i va ser un grandíssim aficionat. Tota la vida em va portar als toros, no perquè m'hi obligués sinó perquè jo li demanava. Quan tenia deu o onze anys vaig anar a una capejada a Tarragona i vaig decidir agafar una capa i torejar i em va agradar. Va començar com un joc i als 19 ja era torero, i la veritat és que estic molt content, he après moltes coses amb aquesta professió. Als 19 anys molts nois pensen només a anar de festa, beure i fins i tot drogar-se, però jo pensava en la meua professió, en guanyar diners, en arribar molt amunt i posar-me fites, i això et fa madurar molt com a persona. Afrontes responsabilitats des de molt petit. Saps que t'hi jugues la carrera, no només la vida.

“Un torero afronta responsabilitats des de molt petit i això et fa madurar molt. Saps que t'hi jugues la carrera, no només la vida”

És fàcil ser torero a Catalunya?

No és fàcil enlloc, ni a Catalunya ni a Madrid. La diferència és que a Madrid hi ha mitjans i aquí no n'hi ha. Jo sempre he hagut d'emigrar per preparar-me. Vaig molt a Andalusia, on hi ha molta ramaderia, i també a Extremadura o a Salamanca, perquè aquí no tinc els mitjans. Sempre m'he hagut de buscar la vida fora de Catalunya. Aquí ens van fúmer molt el 1986 quan van treure les places de toros portàtils. Aleshores es feien toros a tot arreu, a Montcada, a Barberà, a Cerdanyola... Hi havia molt moviment taurí i la gent de fora venia a fer temporada a Catalunya.

“Confio en el Constitucional, però si la sentència triga tant com la de l'Estatut, els toros desapareixeran abans”

Quin futur els espera ara al toreros a Catalunya?

Molt negre. Amb el temps, marxaré, ho tinc molt clar. Vull marxar, tant pel resultat de la votació com per les ideologies que hi ha aquí, que no m'agraden. Vull que els meus futurs fills visquin en un país lliure, on puguin exercir del que els agradi i hi hagi llibertat d'expressió.

Tem que hi hagi un efecte dominó a la resta de l'Estat?

Sí, i si no ens espavilem, començarem ja. El Govern central, sigui del PP o del PSOE, s'hauria d'espavilar. Saben que el món del toro genera molts diners i no els interessa que els prohibeixin, però si no s'espavilen els aniran traient a poc a poc, perquè els antitaurins estan molt organitzats. O el Govern blinda els toros i els fa patrimoni cultural, o ja veurem com acabarà això d'aquí a vint anys.

Les corrides, no són un maltractament als animals?

Jo no ho puc dir, jo no veig que ho siguin. Potser es pot dir que és un maltractament perquè piquem els toros i els enganyem amb la muleta i la capa, però després quedem l'animal i l'home. Jo tinc una muleta i un drap per torejar-lo i ell té dos pitons i una força que si t'agafa no saps com et deixarà anar. No ho veig com un maltractament, sinó com una lluita. El toro pesa 600 quilos i jo 70, i ell té una força que jo no tinc. Jo el mato però ell també em pot matar. Jo he estat a punt de morir dues o tres vegades. Em va agafar un toro fa tres anys i em va partir un pulmó, i un altre dia gairebé em va asseure en una cadira de rodes. Però hi ha qui pateix més per un animal que per una persona.

I ara, al Constitucional?

Confio en això, però no m'agradaria que la sentència trigués tant com la de l'Estatut. Si triga quatre anys, els toros desapareixeran abans! Penso que el Constitucional ens donaria la raó, perquè no es pot prohibir la festa, es pot regular, però no prohibir.

L'activitat parlamentària del Govern durant la VIII legislatura

Roser Serra i Albert, cap de l'Àrea d'Afers Parlamentaris Interdepartamentals

Ramon Prat i Bofill, subdirector de Relacions amb el Parlament

Direcció General de Relacions Institucionals

1. Introducció

2. L'activitat legislativa

2.1. L'impuls legislatiu: els projectes de llei 2.2. La producció legislativa 2.3. Les normes del Govern amb rang de llei: decrets llei i decrets legislatius 2.4. El control del Consell de Garanties Estatutàries

3. L'activitat d'impuls i de control

3.1. El conjunt d'iniciatives parlamentàries tramitades durant la legislatura 3.2. L'impuls de l'acció política del Govern 3.3. El control polític sobre el Govern 3.4. Els debats monogràfics 3.5. Les comissions d'investigació

4. El control del Síndic de Greuges sobre l'actuació de l'administració de la Generalitat

4.1. Els informes anuals 4.2. Els informes extraordinaris

5. El nou procediment de control del principi de subsidiarietat

6. Sinopsi

Annex: Llei aprovades a la VIII legislatura

1. Introducció

L'activitat parlamentària del Govern de la Generalitat durant la vuitena legislatura ha tingut tres característiques importants: en primer lloc, la seva destacada presència i participació tant en les sessions plenàries com en les sessions de les comissions, amb la voluntat de contribuir a fer del Parlament el veritable centre de la vida política. En segon lloc, la gran contribució legislativa, mitjançant la presentació de gairebé un centenar de projectes de llei. En tercer lloc, la intensa activitat de control i impuls de què ha estat objecte, amb increments molt notables respecte de les legislatures anteriors.

En aquest context, l'actuació parlamentària impulsada pel Govern ha girat al voltant de les tres grans directrius fixades pel president en el seu debat d'investidura:¹ les persones i el seu benestar; les administracions, i el govern. I, com a motor legislatiu, l'executiu ha impulsat les línies mestres del seu programa de govern amb projectes de llei de reafirmació de l'autogovern en el marc del desplegament de les previsions del nou Estatut, com també de promoció dels aspectes econòmics i de l'estat del benestar.

Pel que fa al control i l'impuls de Govern, en els nou períodes de sessions en què s'ha repartit el treball de la Cambra² destaquen especialment les més de trenta-set mil preguntes parlamentàries plantejades pels grups parlamentaris,³ els tres debats de política general i els cinc debats monogràfics, que han brindat a la Cambra l'oportunitat de revisar el seu compromís amb el president de la Generalitat i el programa de govern. També, pel que fa a la funció de control sobre l'acció de govern, cal destacar que el darrer any de la legislatura s'han constituït dues comissions d'investigació.

1. La sessió d'investidura de José Montilla, com a president de la Generalitat, va ser els dies 23 i 24 de novembre de 2006 (DSPC-P 2, de 23.11.2006 i DSPC-P 3, de 24.11.2006). El 128è president de la Generalitat va prendre possessió del càrrec el 28 de novembre de 2006. Dies abans, el 17 de novembre, s'havia constituït el Parlament de la VIII legislatura. Decret 415/2006, de 10 de novembre, de convocatòria de la sessió constitutiva del Parlament de Catalunya (DOGC 4759, de 13.11.2006).

2. El Parlament es reuneix en dos períodes de sessions anuals, del 15 de gener al 31 de juliol i de l'1 de setembre al 31 de desembre, d'acord amb l'article 68 del Reglament del Parlament (RPC).

3. L'arc parlamentari de la VIII legislatura s'ha compost de sis grups parlamentaris: CiU, amb 48 diputats, PSC-CpC, amb 37; ERC, amb 21; PPC, amb 14; ICV-EUiA, amb 12, i el Grup Mixt, amb 3 diputats de Ciutadans.

Finalment, la legislatura s'ha dissolt el 5 d'octubre, amb la publicació del Decret de convocatòria d'eleccions i de dissolució al Parlament.⁴ Els efectes potser més destacables del finiment de la legislatura sobre el conjunt de l'activitat parlamentària del Govern són el decaïment de la majoria de les tramitacions, inclosos nou projectes de llei impulsats pel Govern, i el cessament de les sessions de control, que fins la nova legislatura només podran tenir lloc, per a casos puntuals, davant la Diputació Permanent, l'òrgan que vetlla pels poders de la cambra durant el període entre legislatures.

2. L'activitat legislativa

En els sistemes parlamentaris moderns com el català, el programa legislatiu el defineix principalment el Govern. De fet, estadísticament, gran part de les lleis que finalment aprova la cambra provenen d'una iniciativa governamental que té el suport de la majoria parlamentària per aprovar-les. La majoria de lleis de la vuitena legislatura han estat impulsades pel Govern: concretament, el 92% de les lleis es deriven de projectes de llei, mentre que només en el 8% de casos les lleis han tingut origen en una iniciativa dels grups parlamentaris o en una iniciativa legislativa popular.⁵

En aquest apartat es comenta el conjunt d'aquesta activitat legislativa, així com les normes amb rang de llei aprovades pel Govern.

2.1. L'impuls legislatiu: els projectes de llei

En els quatre anys de la legislatura, l'agenda legislativa del Govern l'ha marcat l'aplicació i el desplegament del nou Estatut, com també els diferents compromisos legislatius continguts en el Pla de Govern 2007-2010. L'executiu ha presentat 99 iniciatives legislatives a la cambra, amb la finalitat principal d'adaptar l'ordenament català als objectius estatutaris, implementar millores en les polítiques públiques i actualitzar altres àmbits de l'ordenament.

Dels 99 projectes, 88 han esdevingut lleis del Parlament, un ha derivat a material de treball per a la ponència conjunta a l'hora d'elaborar proposicions de llei,⁶ i un més va decaure en ser tramitat posteriorment com a decret llei.⁷ Els 9 projectes de llei restants han caducat per finiment de legislatura,⁸ d'acord amb el que dis-

4. Decret 132/2010, de convocatòria d'eleccions al Parlament de Catalunya i de la seva dissolució (DOGC núm. 5728, de 5.10.2010).

5. El 7% de les lleis han tingut origen en una proposició de llei d'iniciativa parlamentària i l'1% en una proposició de llei d'iniciativa legislativa popular (ILP). Durant la legislatura, s'han admès a tràmit 7 proposicions de llei provinents d'una ILP sobre els temes següents: la fibromiàlgia i la síndrome de fatiga crònica a Catalunya (202-00014/08); les mesures urgents per a l'habitatge (202-00018/08); el suport a la dona embarassada (202-00022/08); la prohibició del cultiu de productes agrícoles modificats genèticament (202-00027/08); la llei electoral (202-00059/08); la conciliació de la vida laboral i la familiar i per lluitar contra la violència de gènere i l'assetjament laboral en les administracions públiques de Catalunya (202-00086/08); la modificació de la llei de protecció dels animals, i la prohibició de les curses de toros (202-00050/08). Una provenia de la legislatura anterior: sobre l'ensenyament en llengua materna i el bilingüisme escolar (202-00078/07). No obstant això, l'única ILP que ha pogut ser aprovada com a llei ha estat per prohibir les curses de toros (Llei 28/2010). De totes aquestes iniciatives, n'hi ha tres que es continuaran tramitant a la pròxima legislatura (Acord de la Mesa de la Diputació Permanent sobre el finiment de la legislatura, de 7.10.2010, BOPC 807, d'11.10.2010): la que proposa una llei electoral per a Catalunya, la de mesures urgents per a l'habitatge i la de mesures per a la conciliació de la vida laboral i la familiar i la lluita contra la violència de gènere i l'assetjament laboral a les administracions.

6. El Projecte de llei de creació del Consell de Garanties Estatutàries (200-00021/08) va servir de material de treball per a la ponència conjunta que va elaborar la Proposició de llei de creació del Consell de Garanties Estatutàries (202-00021/08).

7. El Projecte de llei de mesures de racionalització i simplificació de l'estructura del sector públic de la Generalitat de Catalunya (200-00096/08).

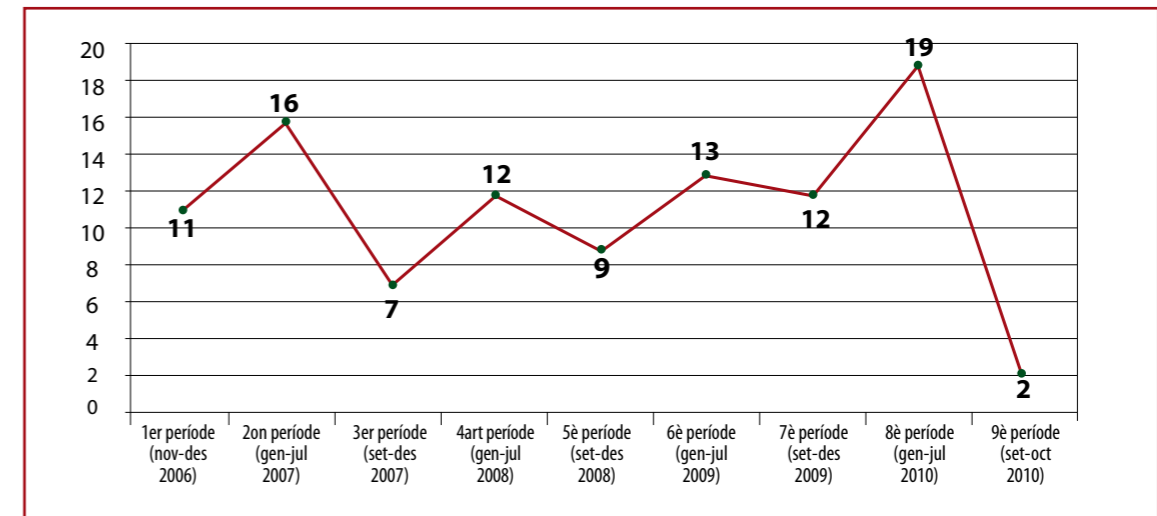
8. Han decaïgut els projectes de llei següents: de mesures en matèria d'ocupació pública (200-00083/08); del protectorat de fundacions i associacions d'utilitat pública (200-00091/08); de modificació de la llei 11/2007 de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, procedent del Decret llei 2/2010 (200-00092/08); de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (200-00093/08); de protecció civil de Catalunya (200-00095/08); de mesures de racionalització i simplificació de l'estructura del sector públic de la Generalitat (200-00096/08); per regular el recurs de cassació en matèria de dret civil a Catalunya (200-00097/08), de Jocs i Apostes de Catalunya (200-00098/08); i, finalment, de nova ciutadania i per la igualtat efectiva de dones i homes (200-00099/08). En aquest sentit, cal destacar que, d'acord amb l'article 36.7 de la llei 13/2008, de la presidència de la Generalitat i del Govern, a la propera legislatura, el text d'aquests projectes de llei pot ser aprovat com a projecte de llei pel nou Govern i presentat novament al Parlament, sense necessitat de més tràmits previs que un informe del secretari general del departament competent i dels serveis jurídics de la Generalitat.

posa l'article 183 del Reglament del Parlament,⁹ una xifra inferior a la d'algunes legislatures anteriors.¹⁰

Destaca el fet que l'activitat d'impuls legislatiu del Govern en aquesta legislatura ha estat la més alta des de la constitució del Parlament.¹¹ Amb prop d'un centenar de projectes de llei presentats a la cambra, l'executiu ha incrementat l'exercici d'impuls legislatiu en un 26% respecte de la mitjana de les legislatures anteriors.¹²

Pel que fa al ritme dels treballs legislatius, s'observa una intensa activitat a l'inici i al final de la legislatura. En el primer període de sessions, el Govern va aprovar fins a 11 projectes de llei i 16 projectes més a principis de 2007. Aquest elevat volum inicial va estar motivat en gran part pel fet que es van reprendre alguns projectes de llei que ja s'havien presentat al Parlament en l'anterior legislatura, però que havien decaïgut quan va finalitzar. Posteriorment, el nombre de projectes de llei ha anat fluctuant segons els períodes de sessions i ha augmentat significativament al final del mandat. Una dada especialment important és l'aprovació de 19 projectes de llei en el vuitè període de sessions.

Projectes de llei aprovats pel Govern per període de sessions

9. Tal com disposa l'article 183.1 del RPC, al final de cada legislatura caduquen tots els tràmits parlamentaris pendents d'examen i de resolució del Parlament, llevat dels tràmits de continuïtat dels quals estableixen lleis específiques i dels tràmits que ha de conèixer la Diputació Permanent, d'acord amb el reglament i amb les lleis. Per clarificar les tramitacions que caduquen i aquelles que es mantenen, el 7 d'octubre de 2010 la Mesa de la Diputació Permanent va adoptar un acord sobre el finiment de la legislatura (BOPC 807, d'11.10.2010). Convé destacar que les tramitacions que es mantenen són: les proposicions de llei que provenen d'una ILP (art. 15 de la llei 1/2006 de la iniciativa legislativa popular); les memòries i els informes de fiscalització de la Sindicatura de Comptes i els informes del Síndic de Greuges (l'article 183.2 RPC); les designacions pendents; els procediments en exercici del dret de petició; també les tramitacions davant les institucions centrals de l'Estat (les proposicions del Parlament presentades davant les Corts Generals que ja hagin superat la presa en consideració); els recursos d'inconstitucionalitat interposats pel Parlament davant el Tribunal Constitucional; els recursos d'inconstitucionalitat contra lleis de Catalunya i altres procediments davant el Tribunal Constitucional pendents de resoldre; les qüestions d'inconstitucionalitat, i els conflictes en defensa de l'autonomia local. Igualment, mantenen la tramitació els procediments de control del principi de subsidiarietat. Per contra, es produeix la caducitat de totes les tramitacions dirigides al control i l'impuls de l'acció política i de govern (propostes de resolució, preguntes escrites, sol·licituds d'informació i documentació, etc.) i de tots els projectes i proposicions de llei pendents de ser debatuts i votats.

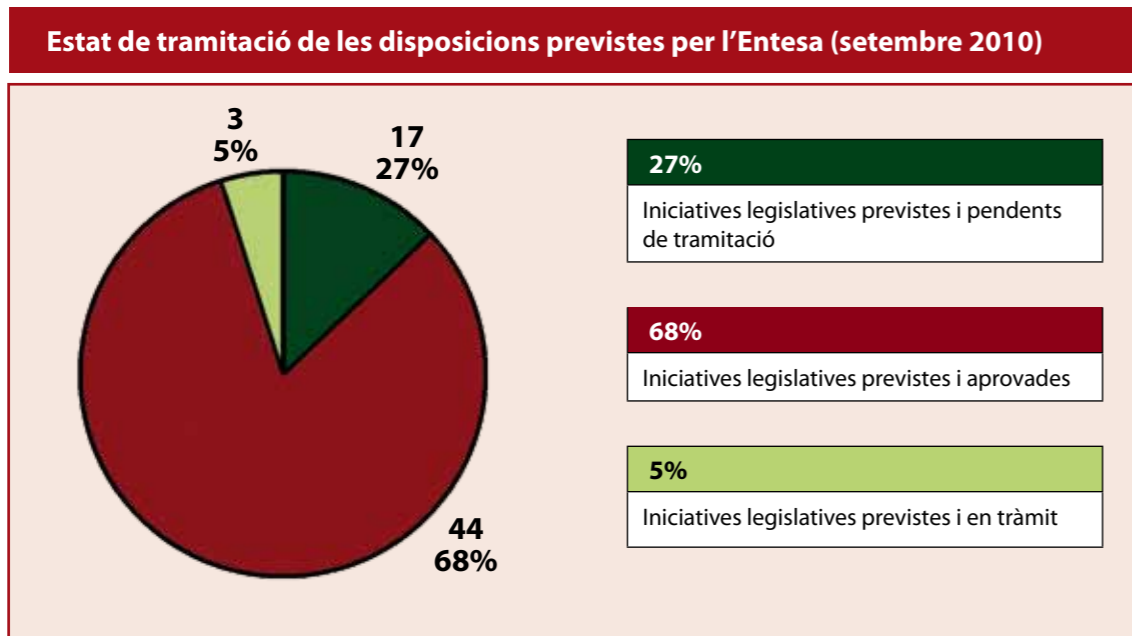
10. Al final de la VII legislatura van caducar 23 projectes de llei, mentre que a la VI van caducar-ne 11, 7 a la V, i a la IV, 6 a la III, 3 a la II i 16 a la I.

11. El 20 de març de 1980 van tenir lloc les primeres eleccions al Parlament de Catalunya.

12. La mitjana de projectes de llei presentats a totes les legislatures ha estat de 78,5 projectes de llei. A la I legislatura, se'n van presentar 96; a la II, 79; a la III, 83; a la IV, 47; a la V, 67; a la VI, 92; i a la VII, 65. Val a dir, però, que la IV i la VII legislatura van tenir una durada inferior a 4 anys.

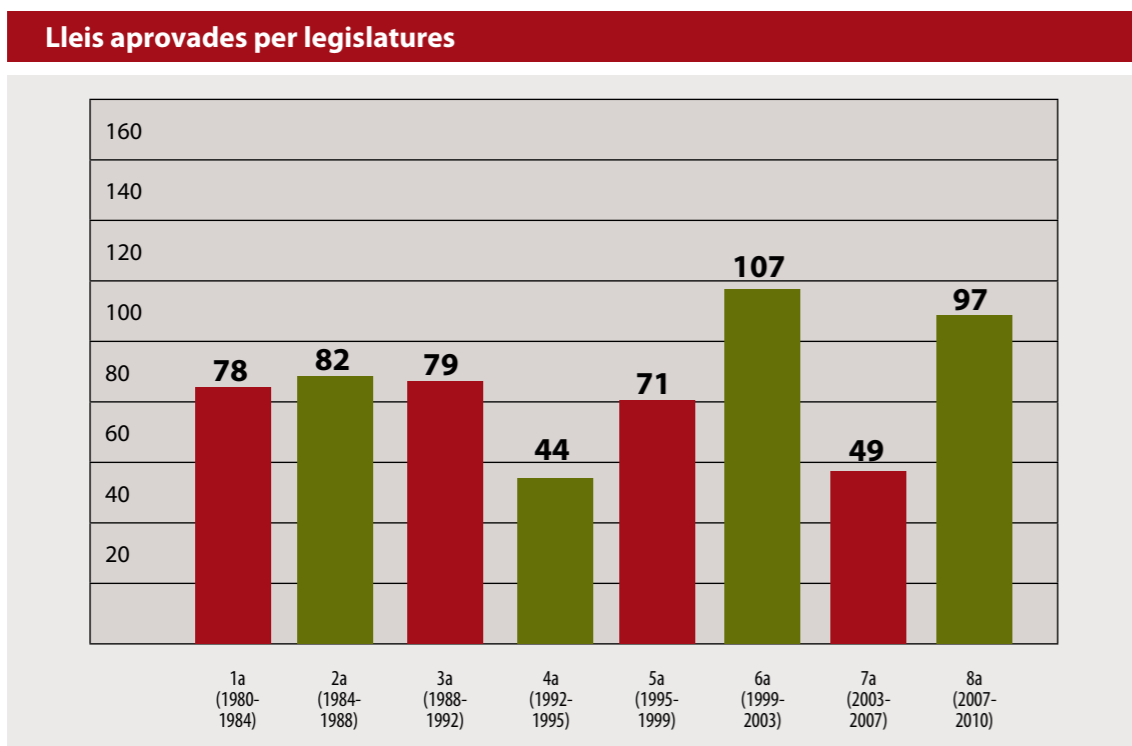

Atenent els compromisos legislatius continguts en l'Acord d'Entesa, el Govern ha impulsat 47 de les 64 iniciatives previstes, cosa que representa un 73% de compromís assolit.

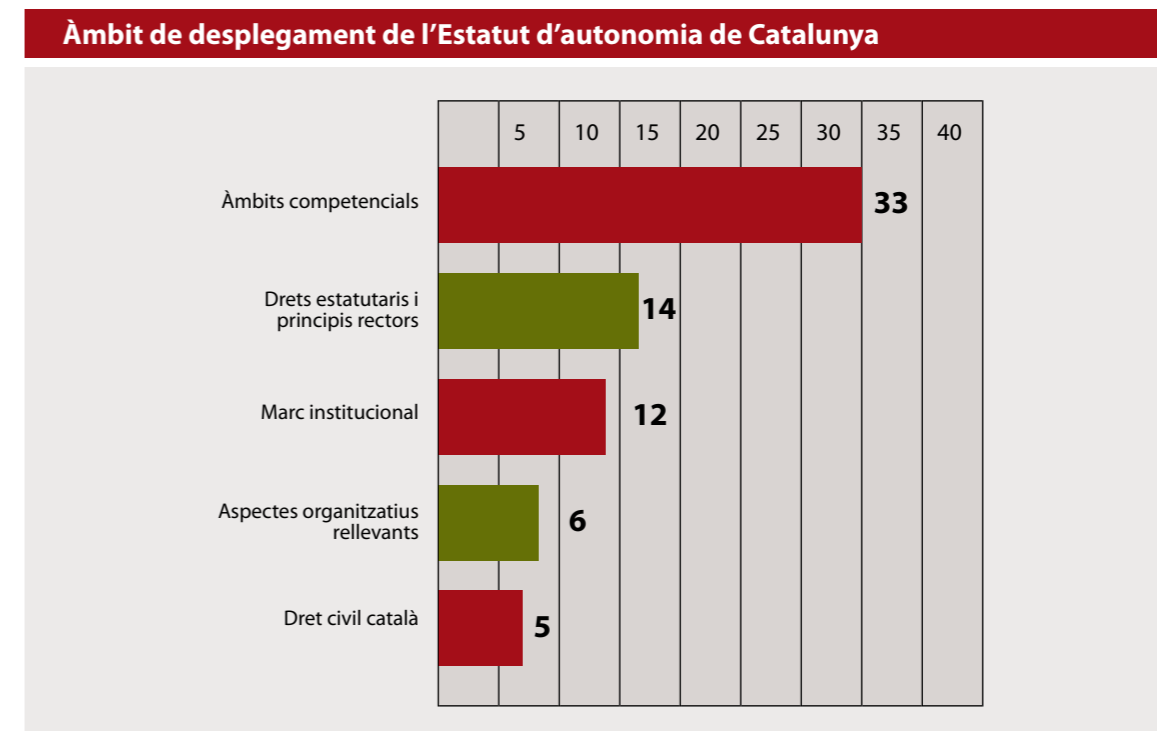
2.2. La producció legislativa

La vuitena legislatura ha estat la segona legislatura amb més lleis aprovades, 97 en total, després de les 107 que es van aprovar durant la VI legislatura, entre els anys 1999 i 2003.

La producció legislativa ha estat significativa, bàsicament perquè s'han aprovat les primeres lleis destinades al desplegament efectiu de l'Estatut en les seves diferents facetes: la institucional (12 lleis), la relativa als drets estatutaris i els principis rectors (14 lleis), la concernent al dret civil català (5 lleis), la que té a veure amb els aspectes organitzatius de relleu de la Generalitat (6 lleis) i, finalment, diferents lleis relatives a la regulació dels àmbits competencials (33 lleis).

Un dels grans reptes de l'impuls legislatiu del Govern ha estat, sens dubte, el desplegament de l'Estatut.¹³ Mentre que la setena legislatura es va caracteritzar per l'aprovació de l'Estatut, la vuitena legislatura ha donat un pas important en l'aprovació de normes legislatives que l'han d'anar desplegant.

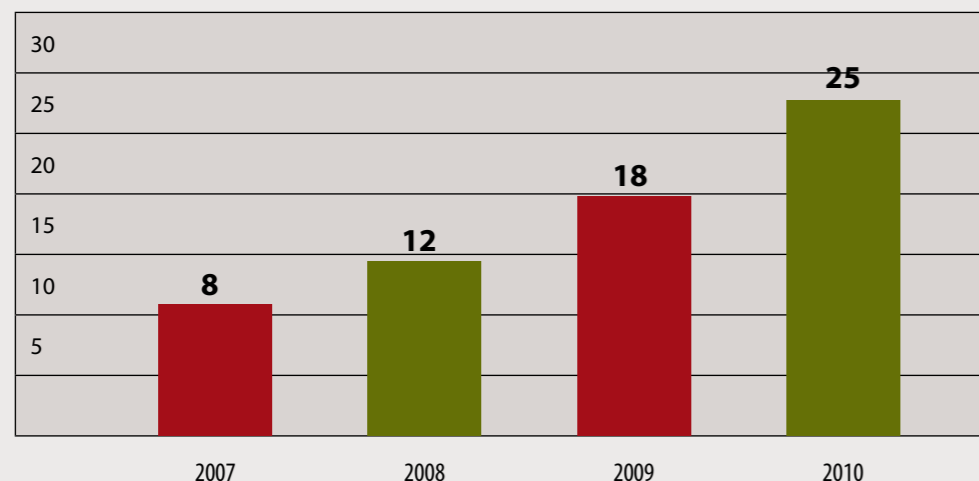
Concretament, pel que fa al desenvolupament bàsic de l'Estatut en els termes de l'article 62.2 d'aquesta norma, s'han aprovat un total d'onze lleis, principalment d'àmbit institucional, com la Llei de la presidència de la Generalitat i del Govern, la Llei del Síndic de Greuges, la de la Sindicatura de Comptes o la del Consell de Garanties Estatutàries.

Ara bé, si la valoració s'estén a les normes que despleguen aspectes puntuals i concrets del text estatutari, el 72% de les lleis aprovades per la cambra catalana es poden considerar lleis que han contribuït a desplegar l'Estatut, gran part aprovades al tram final de la legislatura, l'any 2010.

13. En aquest sentit, el 6 de febrer de 2007, el Govern va crear el Consell per a l'Impuls i el Seguiment del Desplegament de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (Acord GOV/23/2007, DOGC 4822, de 15.02.2007), com a òrgan d'informació, consulta i assessorament de l'executiu; per debatre i impulsar el desenvolupament estatutari entre el Govern i els grups parlamentaris.

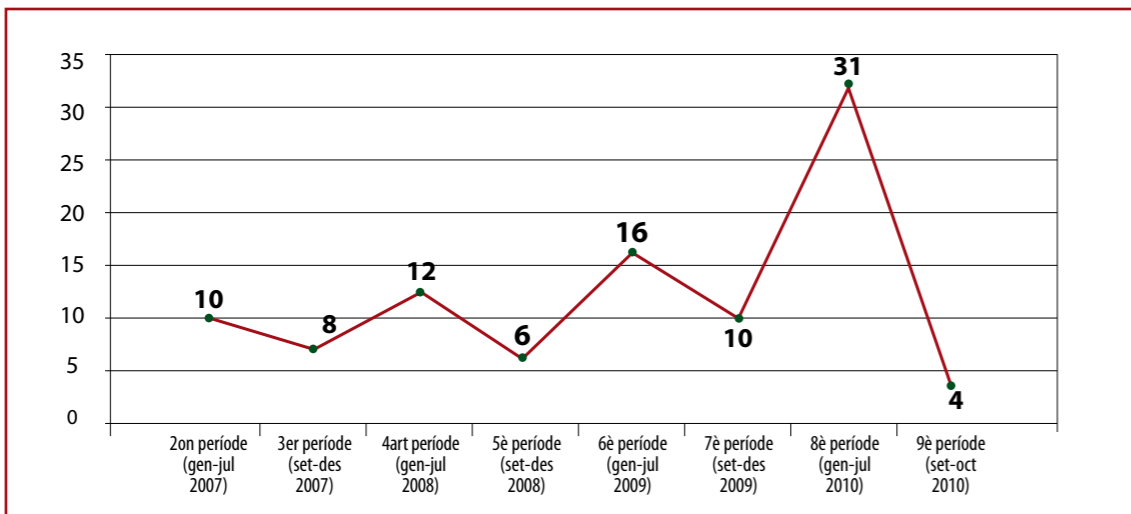

Desplegament de l'Estatut d'autonomia de Catalunya per anys

La relació de les lleis aprovades es pot consultar en la llista annexa a aquest informe.¹⁴ Per semestres, el nombre de lleis aprovades s'ha anat incrementant amb altibaixos a mesura que avançava la legislatura. El darrer tram de la legislatura, a principis de 2010, ha estat quan s'han aprovat més lleis, tal com recull el gràfic.

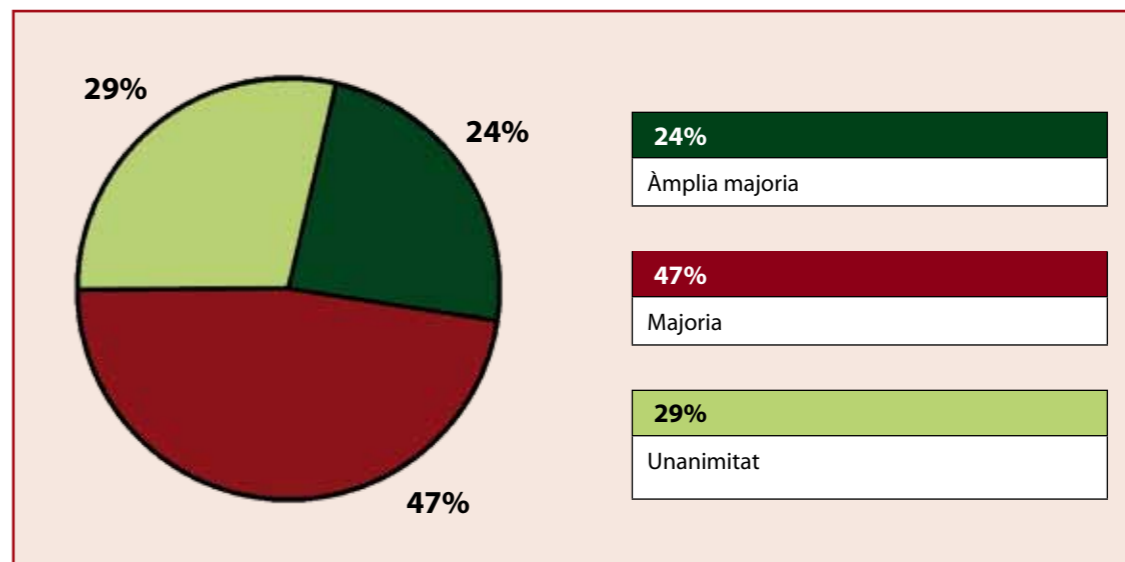
Lleis aprovades per períodes de sessions - VIII legislatura

Pel que fa a les majories assolides per aprovar aquestes lleis, més de la meitat han tingut un ampli suport: el 29% s'han aprovat per unanimitat i el 24% amb una àmplia majoria, és a dir, amb el suport dels grups de l'oposició. Concretament, i tret de casos puntuals, el grup parlamentari de CiU ha votat a favor de 58 lleis (el 60% de les lleis aprovades) i el grup del PPC ho ha fet en 42 lleis (el 43% de les lleis aprovades).¹⁵ La resta de les lleis ha aconseguit el suport de la majoria parlamentària dels grups que donen suport al Govern; aquest ha estat el cas concret del 47% de les lleis.

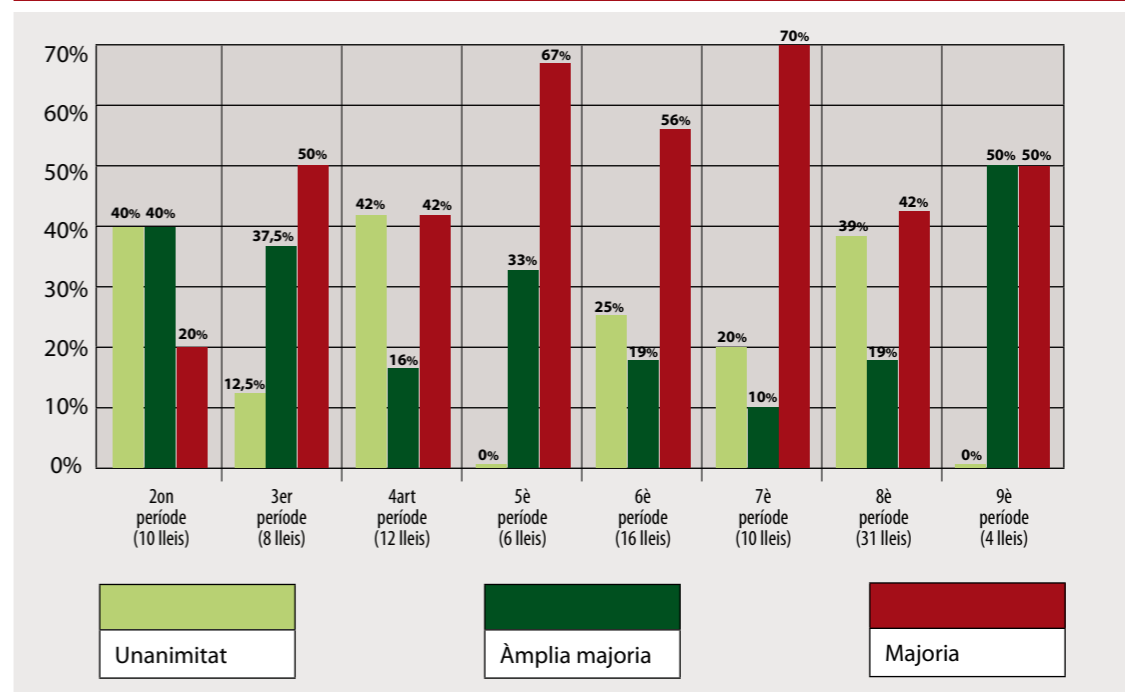
14. La llista no inclou els decrets llei aprovats, que són normes amb rang de llei.
15. En alguns casos, els grups parlamentaris del PPC i de CiU han donat suport a la major part del dictamen.

Suport obtingut en l'aprovació de les lleis (VIII legislatura)

Un estudi comparatiu del suport obtingut en l'aprovació de les lleis al llarg de la legislatura mostra una certa regularitat en tot el període.

Suport obtingut en l'aprovació de les lleis (per períodes de sessions)

Més enllà, però, d'avaluar l'activitat legislativa per la quantitat, cal ponderar el grau de qualitat de les noves lleis, posant l'accent en l'actuació pública i els problemes que el Govern ha volgut resoldre amb cada nova proposta legislativa. En conjunt, les noves lleis han permès al Govern executar progressivament el projecte de país de l'acord per un "Govern d'Entesa Nacional i de Progrés", també recollit en el marc de referència per a l'actuació governamental: el Pla de Govern 2007-2010.

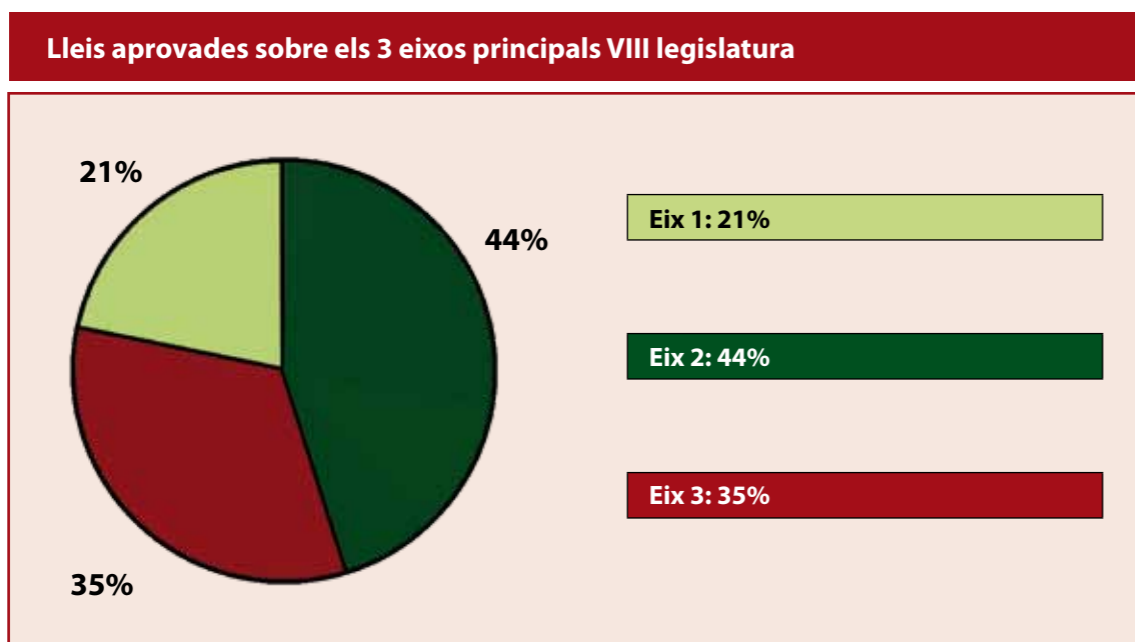
Les noves lleis s'emmarquen en les tres grans orientacions del full de ruta d'aquest Pla: el 44% d'aquestes lleis s'han orientat a incrementar la qualitat democràtica i l'eficàcia dels governs i les institucions (eix segon); el 35%, a afrontar la renovació de les bases de la prosperitat i possibilitar la transformació i la

innovació dels sectors productius per fer-los més competitius en el món globalitzat (eix tercer), i el 21%, a reforçar l'estat del benestar (eix primer).

Convé assenyalar, finalment, l'elevada participació del Govern en el debat final de les lleis amb origen en un projecte de llei. Aquesta participació, tot i ser en la forma d'una intervenció facultativa (ja que la intervenció inicial és l'única reglamentàriament obligada per al Govern), s'ha produït en gairebé la meitat dels casos (per al 43% dels projectes de llei). Aquestes intervencions, interpretades en clau de qualitat democràtica, han contribuït a legitimar la seva acció de promotor legislatiu en seu parlamentària.¹⁶

Correspondència de totes les lleis aprovades amb el PdG 2007-2010

El primer eix del PdG 2007-2010 centra l'atenció en les persones amb la voluntat d'aconseguir una societat més justa i cohesionada. Dins d'aquest eix s'han aprovat 20 lleis amb connotació social, com són: la Llei d'acollida a les persones immigrades i retornades; la de serveis socials; la de salut pública; la d'educació; la dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència, o la de polítiques de joventut.

Tanmateix, la majoria de lleis s'han aprovat dins del segon eix programàtic relatiu al desplegament institucional de l'autogovern i a la qualitat democràtica. En concret, són 43 lleis que incideixen en l'esforç per incrementar la qualitat democràtica i l'eficàcia dels governs i les institucions. Una de les lleis més destacades d'aquest eix és la nova Llei sobre les consultes populars per via de referèndum, que fomenta els valors i les pràctiques de participació ciutadana com una via d'enfortiment democràtic. Altres lleis transcendents d'aquest eix han impulsat la nova ordenació de les institucions catalanes basada en els nivells territorials, com la Llei de vegueries i la del Consell de Governos Locals, mentre que en l'àmbit de millores institucionals, s'ha fixat el nou marc de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques catalanes. També són lleis bàsiques d'aquest eix la Llei del Consell de Garanties Estatutàries; la del Síndic de Greuges de Catalunya; la de la presidència de la Generalitat i del Govern; la de mediació

16. El Govern ha estat sempre representat per un o més dels seus membres durant els debats de totalitat o debats finals dels projectes de llei. El conseller o consellera responsable del departament de cada projecte de llei ha estat sempre present en aquestes sessions i és qui —en nom del Govern— l'ha presentat abans del debat de totalitat o bé ha intervingut a l'inici del debat final. Mentre que la presentació prèvia al debat de totalitat és obligatòria, la intervenció abans del debat final és facultativa.

en l'àmbit del dret privat; la del Memorial Democràtic; la de l'Institut Català Internacional per la Pau; la del dret de les dones a eradicar la violència masclista, o la de l'aranès.

Dins del tercer eix s'han aprovat 34 lleis dirigides a potenciar una economia plena i dinàmica en un territori sostenible, com ara: la Llei de l'Agència Tributària de Catalunya; la del dret a l'habitatge; la de l'Oficina Antifrau; la del subministrament elèctric; la de prevenció i control ambiental; la d'avaluació ambiental de plans i programes, o la de l'Agència Catalana de la Inspecció de Treball, per citar-ne algunes. És especialment destacable la Llei 5/2010 de bases de delegació en el Govern de la potestat legislativa per a l'adequació de normes amb rang de llei a la Directiva de serveis en el mercat interior, que permet adequar les normes amb rang de llei a la Directiva comunitària de serveis en el mercat interior (Directiva Bolkenstein), que afecta més d'una dotzena de lleis catalanes, a més de reglaments i normes de rang inferior.

Finalment, sobre el procediment, cal dir que en aquesta legislatura la mitjana de temps per aprovar una llei ha estat de 9 mesos i mig,¹⁷ mentre que a l'anterior legislatura només calien sis mesos de treballs parlamentaris.¹⁸

2.3. Les normes del Govern amb rang de llei: decrets llei i decrets legislatius

També cal comentar els casos d'especialitat de la funció legislativa que impliquen una actuació destacada del Govern. Ens referim a la delegació en el Govern de la potestat legislativa que li permet dictar normes amb rang de llei (decrets legislatius), així com de la possibilitat de dictar decrets llei en casos de necessitat extraordinària i urgent.

En aquest sentit, durant la legislatura l'executiu ha aprovat 8 decrets llei i 7 decrets legislatius.

2.3. a) Els decrets llei

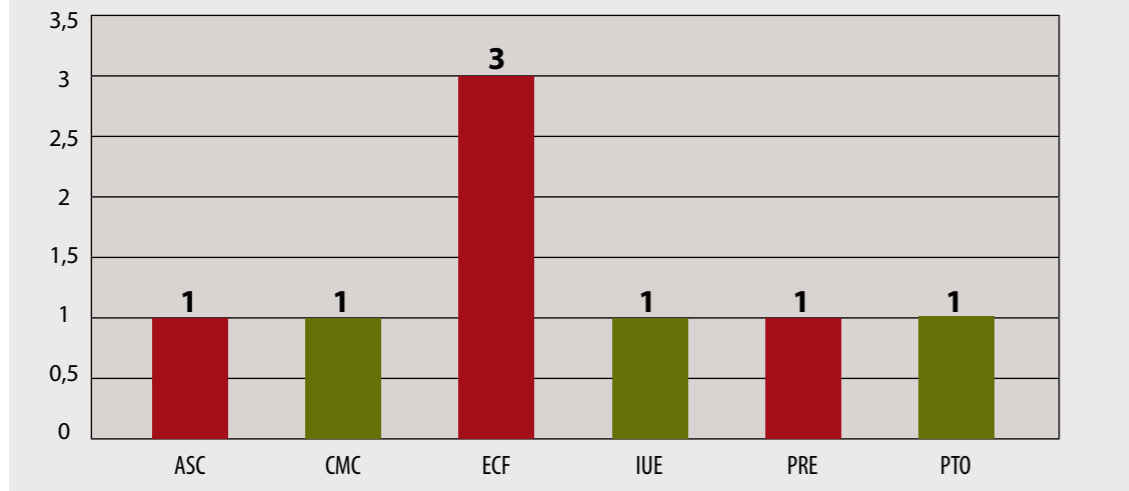
L'article 64 de l'Estatut d'autonomia de 2006 va introduir per primera vegada a l'ordenament jurídic català la figura del decret llei, com a disposició legal extraordinària i urgent. Des d'aleshores, el Govern ha aprovat 8 decrets llei, que han entrat en vigor de manera immediata, i posteriorment (en el termini de 30 dies subsegüents a la data de promulgació) han estat validats expressament pel Parlament, després d'un debat i una votació de totalitat.¹⁹

17. Per a l'elaboració d'aquesta mitjana no s'han tingut en compte les lleis de pressupostos i de mesures fiscals i financeres, que es tramiten en un període més breu, perquè tenen preferència de tramitació davant la resta d'iniciatives legislatives, i sense considerar tampoc aquelles lleis que s'han aprovat pel procediment de lectura única, que permet la màxima celeritat de la iniciativa en tramitar-se directament al Ple, sense que en la votació final s'hi puguin presentar esmenes.

18. Aquest increment de gairebé un terç del temps necessari per aprovar les lleis a la vuitena legislatura possiblement es pot explicar pel fet que, des de 2006, el procediment de tramitació per a l'aprovació de les lleis s'ha reforçat en participació —més legitimitat— i transparència amb el nou Reglament del Parlament, mitjançant el debat de totalitat a l'inici de la tramitació dels projectes de llei i la possibilitat de fixar compareixences de les organitzacions i els grups socials.

19. S'han aprovat: el Decret llei 1/2007 de mesures urgents en matèria urbanística (DOGC 4990, de 18.10.2007, convalidat per la Resolució 85/VIII del Parlament, BOPC 163, de 27.11.2007); el Decret llei 1/2008 de mesures urgents en matèria fiscal i financera (DOGC 5165, de 3.07.2008, convalidat per la Resolució 286/VIII del Parlament, BOPC 307, de 25.07.2008); el Decret llei 1/2009 d'ordenació dels equipaments comercials (DOGC 5534, de 28.12.2009 i correcció d'errada, DOGC 5535, de 29.12.2009, convalidat per la Resolució 590/VIII del Parlament, BOPC 622, d'1.02.2010); el Decret llei 1/2010 de modificació de la Llei 10/1997 de la renda mínima d'inserció (DOGC 5547, de 18.01.2010, convalidat per la Resolució 589/VIII del Parlament, BOPC 622, d'1.02.2010); el Decret llei 2/2010 pel qual es modifica la Llei 11/2007 de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (DOGC 5600, d'1.04.2010, convalidat per la Resolució 676/VIII del Parlament, BOPC 693, de 3.05.2010); el Decret llei 3/2010 de mesures urgents de contenció de la despesa i en matèria fiscal per a la reducció del dèficit públic (DOGC 5639, de 31.05.2010, convalidat per la Resolució 726/VIII del Parlament, BOPC 739, de 14.06.2010); el Decret llei 4/2010 de mesures de racionalització i simplificació de l'estructura del sector públic de la Generalitat de Catalunya (DOGC 5685, de 4.08.2010, convalidat per la Resolució 760/VIII del Parlament, BOPC 792, de 3.09.2010); i el Decret llei 5/2010 de modificació del Text refós de la Llei de caixes d'estalvis de Catalunya, aprovat pel Decret legislatiu 1/2008 (DOGC 5685, de 4.08.2010, convalidat per la Resolució 761/VIII del Parlament, BOPC 792, de 3.09.2010).

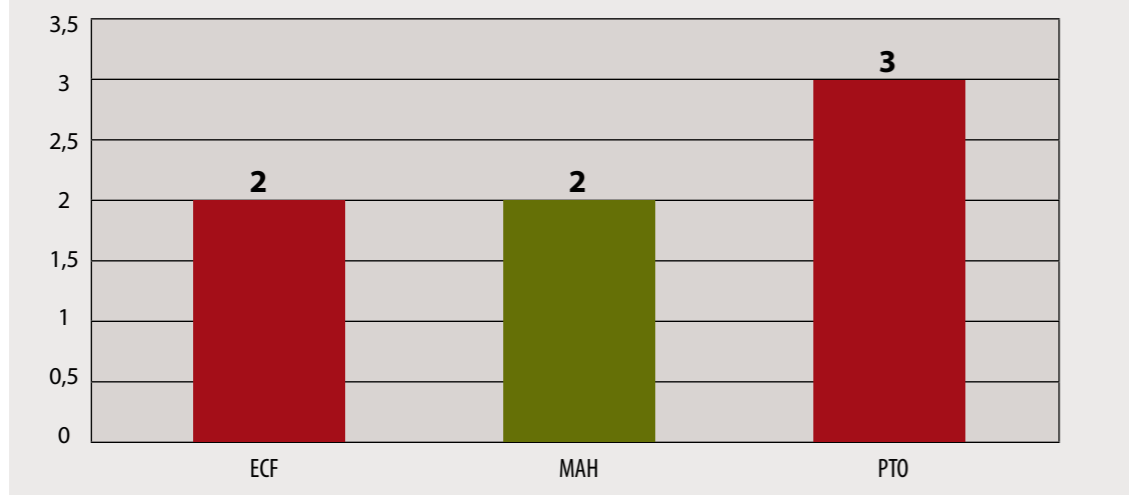
Decrets llei aprovats per departament promotor

2.3. b) Els decrets legislatius

La delegació en el Govern de la potestat legislativa està prevista i regulada per l'article 63 de l'Estatut d'autonomia i ha permès al Govern aprovar 7 decrets legislatius, majoritàriament en matèries de política territorial i obres públiques, o en àmbits econòmics i mediambientals.²⁰

Decrets legislatius aprovats per departament promotor

20. Els decrets legislatius aprovats són: el Decret legislatiu 1/2008 per aprovar el Text refós de la Llei de caixes d'estalvis de Catalunya (DOGC 5090, de 13.03.2008); el Decret legislatiu 2/2008 per aprovar el Text refós de la Llei de protecció dels animals (DOGC 5113, de 17.04.2008); el Decret legislatiu 3/2008 per aprovar el Text refós de la Llei de taxes i preus públics de la Generalitat de Catalunya (DOGC 5161, de 27.06.2008); el Decret legislatiu 1/2009 per aprovar el Text refós de la Llei reguladora dels residus (DOGC 5430, de 28.07.2009); el Decret legislatiu 2/2009 per aprovar el Text refós de la Llei de carreteres (DOGC 5452, de 27.08.2009); el Decret legislatiu 1/2010 per aprovar el Text refós de la Llei d'urbanisme (DOGC 5686, de 5.08.2010), i el Decret legislatiu 2/2010 per aprovar el text articulat de les taxes aplicables per Ports de la Generalitat (DOGC 5686, de 5.08.2010).

2.4. El control del Consell de Garanties Estatutàries

A la meitat de la legislatura, coincidint amb la fi de 2009, el Consell de Garanties Estatutàries ha substituït el Consell Consultiu de la Generalitat en la funció de control previ –sempre prèvia sol·licitud– sobre les lleis autonòmiques sotmeses al debat i l'aprovació parlamentària, per vetllar la seva adequació a l'Estatut i a la Constitució.

Del 24 de novembre de 2009 al final de la legislatura,²¹ s'han emès 24 dictàmens. En el primer any de treball, el Consell ha mantingut una alta activitat i ha hagut de dictaminar sobre el 37% de les lleis aprovades, a petició dels grups parlamentaris.

S'ha pronunciat sobre algunes de les lleis més destacades de la legislatura, com ara la Llei per regular els àmbits de les consultes populars, la Llei del cinema, la del codi de consum, la de l'ús dels mitjans electrònics en el sector públic, la de les polítiques de joventut, la del règim jurídic i el procediment de les administracions públiques de Catalunya, la de l'aranès, la del Síndic de Greuges, la de vegueries, la de les persones immigrades o retornades a Catalunya o la dels correbous.

En aquest sentit, la majoria dels dictàmens emesos per aquest Consell han estat sobre projectes de llei abans que hagin pogut ser aprovats definitivament a la cambra catalana (en una quinzena dels casos); però cal recordar que el Consell també ha dictaminat sobre lleis estatals com a tràmit previ a la interposició del corresponent recurs d'inconstitucionalitat, sobre decrets lleis i, fins i tot, sobre la primera proposta de consulta popular per via de referèndum que ha conegut el Parlament.²²

3. L'activitat d'impuls i de control

Al marge dels procediments legislatius, el Parlament té entre les seves funcions controlar i impulsar l'acció política i de govern per mitjà de diferents mecanismes reglamentaris recollits en el Reglament del Parlament. Amb la funció d'impuls, la cambra promou l'actuació del Govern, mentre que amb la funció de control li demana explicacions sobre actuacions dutes a terme o bé sobre els propòsits de captènim en matèries i polítiques de la seva competència. D'aquesta manera, es garanteix el coneixement públic de l'actuació de l'executiu.

3.1. El conjunt d'iniciatives parlamentàries tramitades durant la legislatura

L'activitat de control i impuls ha estat intensa durant tota la legislatura, tal com posen de manifest les xifres que figuren en el quadre següent:

21. El 24 de novembre de 2009 es va produir el relleu efectiu entre el Consell Consultiu i el Consell de Garanties Estatutàries, després del nomenament pel president de la Generalitat dels nous membres del nou Consell. Resolució 517/VIII del Parlament de Catalunya, per la qual es designen sis membres del Consell de Garanties Estatutàries (BOPC 517, de 20.07.2009).

22. Dictamen 15/2010, de 6 de juliol, sobre la Proposta de consulta popular per via de referèndum sobre la independència de la nació catalana (370-00002/08).

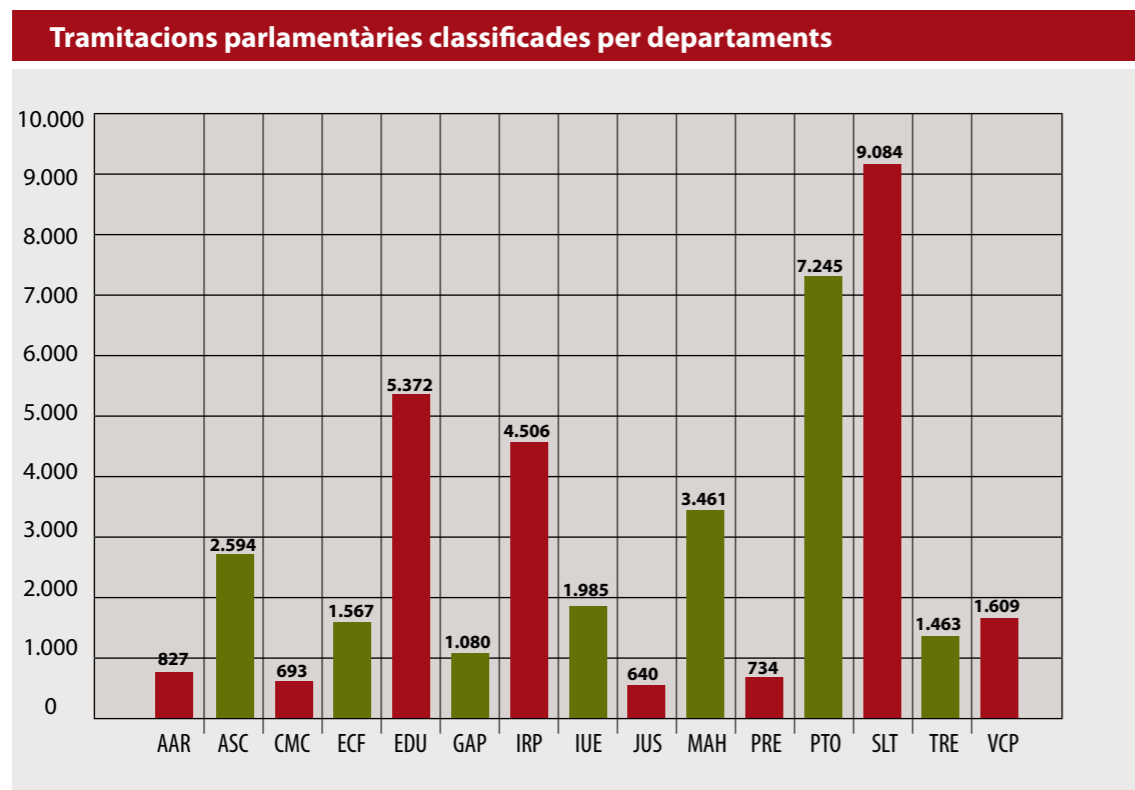
Tipus d'iniciativa	Període
Propostes de resolució presentades	2.662
Resolucions aprovades (subsegüents a propostes de resolució)	661
Interpel·lacions substanciades	290
Mocions aprovades	75
Preguntes orals al president contestades en el Ple	384
Preguntes orals al Govern contestades en el Ple	410
Preguntes al Govern contestades en Comissió	1.676
Preguntes amb resposta escrita	34.711
Sessions informatives i compareixences substanciades	143
Sol·licituds d'informació i documentació	880
Control del principi de subsidiarietat	33

Font: Direcció General de Relacions Institucionals

En les 86 sessions plenàries que han tingut lloc en aquests quatre anys, a més de les lleis aprovades, els grups parlamentaris han formulat 384 preguntes orals al president de la Generalitat i 410 preguntes orals als consellers i conselleres. Així mateix, com a conseqüència de les 290 interpel·lacions formulades al Govern, s'han aprovat finalment 75 mocions. D'altra banda, les comissions parlamentàries i, en ocasions el Ple, han aprovat 661 resolucions.

Al final de la legislatura, el conjunt d'iniciatives parlamentàries destinades al control i a l'impuls de l'acció de govern ha superat amb escreix el volum de tramitacions de legislatures passades. En conjunt, s'han superat, de llarg, les 42.000 iniciatives.

El gràfic següent indica el conjunt de tramitacions assignades durant la legislatura a cada departament per raó de la matèria:

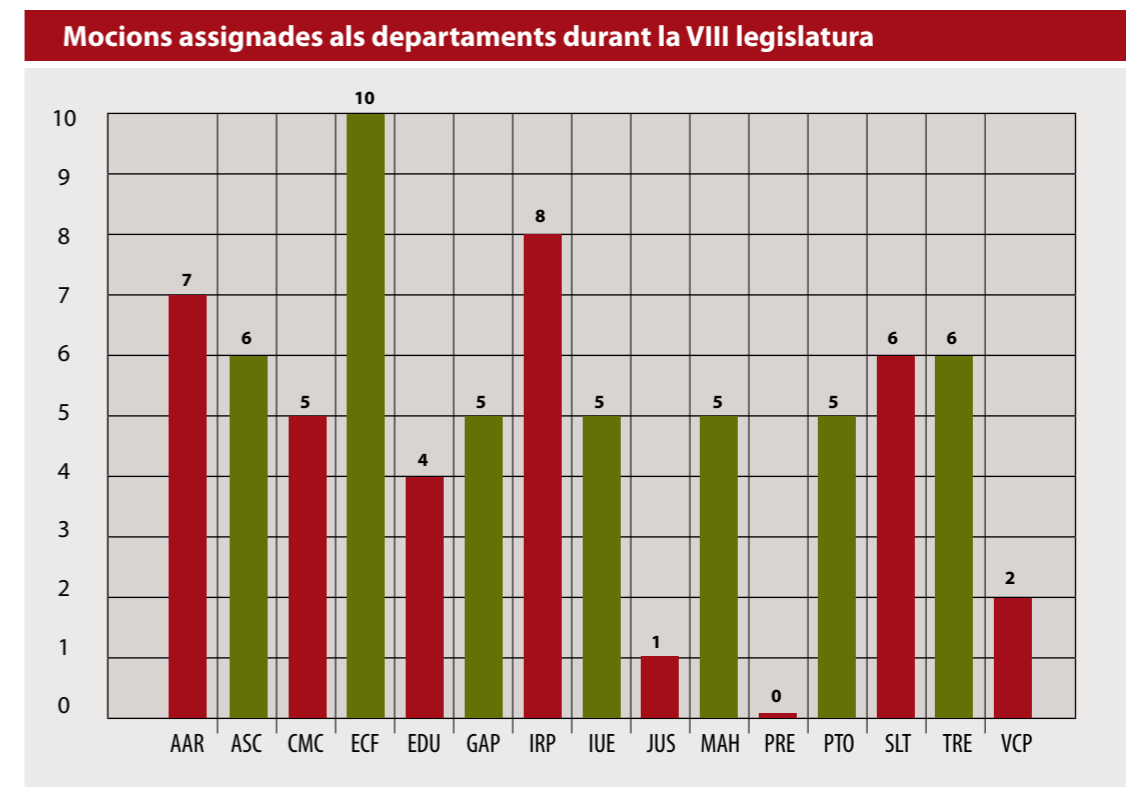

3.2. L'impuls de l'acció política del Govern

El Parlament té entre les seves funcions impulsar l'acció política i de govern per mitjà dels procediments reglamentaris que operen al marge dels procediments legislatius. Els dos instruments d'impuls parlamentari per excel·lència són les mocions i les resolucions.

3.2. a) Les mocions

Durant la VIII legislatura el Parlament de Catalunya ha aprovat 75 mocions. Totes aquestes mocions han estat assignades, d'acord amb la matèria, i per tal de poder-hi donar el compliment adequat, als departaments que recull el gràfic següent:

L'abast més general de la moció, com a eina d'impuls de l'acció governamental, explica que les mocions aprovades en aquesta legislatura hagin incidit en bona part en aquelles polítiques públiques dirigides a reactivar l'economia productiva i la indústria en el context de crisi econòmica. Gran part de les mocions aprovades han versat sobre aspectes econòmics i han tingut per finalitat impulsar les polítiques de reactivació de l'economia, la situació de les petites i mitjanes empreses i dels autònoms, la participació de les institucions catalanes en la gestió de les infraestructures aeroportuàries, la política econòmica i laboral per crear ocupació, les finances de la Generalitat, les inversions previstes pels pressupostos generals de l'Estat o les eines jurídiques per fer front a la crisi econòmica, entre altres.

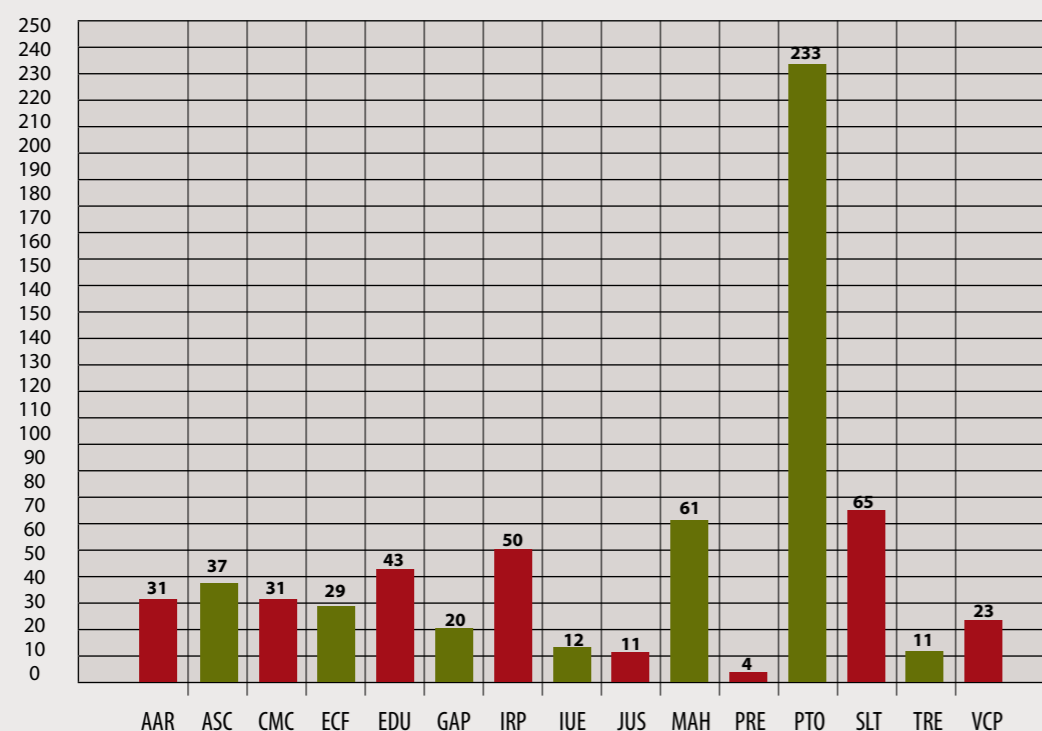

3.2. b) Les resolucions

A diferència de les mocions, que són iniciatives orientades a impulsar aspectes generals de la política del Govern, les resolucions són, llevat de les que resulten d'un debat general, instruments d'impuls que tracten sobre un aspecte sectorial, més específic o més concret d'una matèria.²³

Al llarg de la vuitena legislatura, els grups parlamentaris han presentat 2.662 propostes de resolució. D'aquestes, se n'han aprovat 661. Per matèries, s'han concentrat de manera molt destacada en la política territorial i les obres públiques, seguida de la salut i el medi ambient. D'acord amb el gràfic, per tant, ha estat el Departament de Política Territorial i Obres Públiques el que ha rebut més encàrrecs (233 en total), seguit de Salut (amb 65) i Medi Ambient i Habitatge (amb 61).

Resolucions assignades als departaments durant la VIII legislatura

3.3. El control polític sobre el Govern

El Reglament del Parlament preveu diferents instruments per poder exercir la funció de control polític del Govern de manera permanent. Es tracta de mecanismes reglamentaris que operen al marge dels procediments legislatius. Així, trobem els debats generals, les sessions informatives i les compareixences dels membres del Govern, les interpellacions que els grups fan al Govern perquè faciliti explicacions davant el Ple sobre una determinada política i, finalment, les preguntes parlamentàries, que poden ser amb resposta escrita o bé amb resposta oral davant del Ple o d'una comissió.

23. Les mocions i les resolucions insten, en general, el Govern a realitzar alguna acció concreta o bé a adoptar una determinada posició amb relació a algun àmbit específic. El control del compliment de les resolucions és anàleg al de les mocions. El termini que té l'Executiu per donar compte del seu compliment és de quatre mesos, si el text mateix de la resolució no en marca un de més específic (articles 145 i 146 del Reglament del Parlament).

La intensitat del control polític del Govern a Catalunya ha estat considerable des del començament de la legislatura, reforçant el paper del Parlament com a centre de la vida política catalana i com a peça clau del sistema democràtic, sense fer-ne disminuir la clàssica funció legislativa deliberant. El Govern ha incrementat la seva subjecció a les garanties de control parlamentari responnent a les més de 37.000 preguntes parlamentàries, de les quals el 93% han estat escrites i el 7%, orals.

3.3. a) Les preguntes orals al president i al Govern

Les preguntes al Govern com a instruments de control polític i, més concretament, les preguntes al president, permeten copsar l'opinió o el capteniment del president sobre les qüestions de més interès o de més actualitat de la vida política del país.

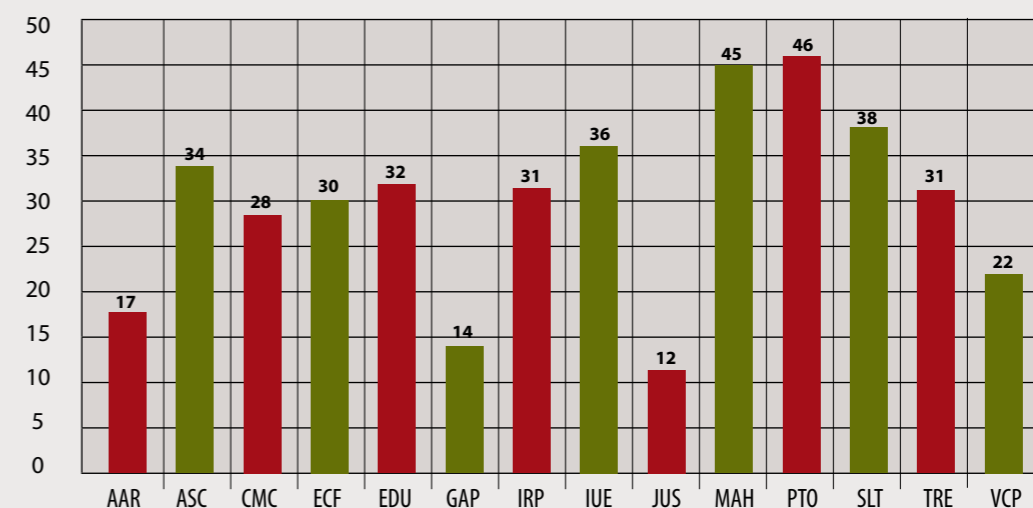
Durant la legislatura els grups han plantejat 384 preguntes al president amb ocasió de la sessió de control que té lloc a cada sessió plenària. Són preguntes que s'han concentrat, majoritàriament, sobre aspectes de política general i de relleu institucional (13%), com ara les prioritats del Govern; les declaracions de membres del Govern sobre una determinada matèria; l'actualització del pacte d'entesa o la remodelació de l'executiu central; les mesures de contenció del govern i les mesures per reforçar la confiança dels ciutadans en les institucions i el Govern, o el possible avançament d'eleccions.

També s'han plantejat qüestions relacionades amb la situació econòmica i les actuacions del Govern davant la crisi (10%) i el problema de l'atur, la lluita contra la desocupació i els expedients de regulació d'ocupació (5%).

Un àmbit que ha destacat per la insistència de preguntes plantejades, especialment en la primera part de la legislatura, ha estat el sistema de finançament i l'estat de les negociacions amb l'Estat (8%), coincidint amb el moment en què tenien lloc les negociacions Generalitat-Estat sobre el model de finançament. Altres àmbits destacats han estat les infraestructures (12%), l'estat del desplegament de l'Estatut (11%), la política educativa (6%), la política de seguretat (5%) o la política econòmica (4%).

En el torn de control al Govern de cada sessió plenària, els consellers i conselleres han respost oralment 410 preguntes formulades pels grups parlamentaris. El major volum de preguntes s'han centrat en l'àmbit de la política territorial i les obres públiques (9%) bàsicament per conèixer el capteniment del Govern en qüestions relacionades amb les vies ferroviàries, el tren d'alta velocitat, les infraestructures aeroportuàries, la mobilitat, o les carreteres. També han estat rellevants els àmbits de la política sanitària (9%), la política empresarial i de recerca (8%), la política cultural (7%) i l'educativa (7%), entre altres. Finalment, cal dir que la política econòmica (6%) ha estat objecte de reiterades peticions d'informació especialment relacionades amb el finançament autonòmic, al principi de la legislatura, i amb les finances de la Generalitat o la repercussió de la crisi a Catalunya, en el tram final.

Preguntes orals en el Ple respostes pel Govern

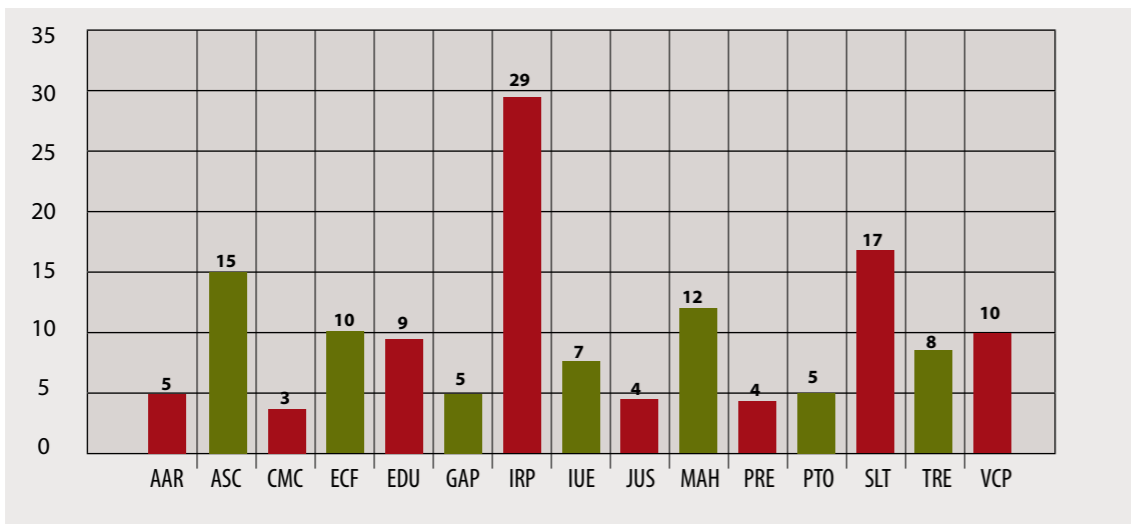
3.3 b) Les sessions informatives de membres del Govern

En els quatre anys de legislatura, s'han celebrat 143 compareixences del Govern per dur a terme una sessió informativa. El president de la Generalitat ha comparegut en 4 ocasions; la resta (139) han anat a càrrec dels consellers i conselleres.

Com és habitual, a principis de la legislatura, coincidint amb l'arrencada del treball governamental, van tenir lloc les compareixences inicials dels membres del Govern, entre les quals destaca especialment la compareixença inicial del president de la Generalitat en la Comissió d'Afers Institucionals per donar compte de la creació i la configuració del Govern, el desembre de 2006.²⁴ Seguidament, al llarg del primer trimestre de 2007 es van anar succeint la resta de sessions inicials protagonitzades pels nous consellers i les conselleres del Govern davant les comissions parlamentàries respectives per informar dels objectius i línies d'actuació de cadascun dels departaments i del treball de l'executiu.

Entre les altres compareixences del president, s'inclou la de març de 2008,²⁵ per comunicar la modificació del Govern, i la compareixença en la sessió plenària del 16 de juliol del mateix any,²⁶ per donar explicacions sobre l'estat de l'economia catalana i detallar les mesures del Govern per fer front a la crisi, en què va anunciar les mesures del Govern per fer una contenció de la despesa i es va referir a l'aprofundiment de l'autogovern, com una eina important per encarar la situació econòmica catalana.

Sessions informatives i compareixences per departaments durant la VIII legislatura

Pel que fa als assumptes de les sessions informatives de membres del Govern, els consellers i conselleres han tingut ocasió d'informar d'actuacions o de projectes sectorials que afecten un departament concret o més d'un departament, atès que en ocasions ha tingut lloc la compareixença de dos consellers per explicar plans comuns o actuacions conjuntes. Aquest ha estat, per exemple, el cas específic per presentar el Pla FP.cat, o per facilitar explicacions de les actuacions del Govern en matèria de prevenció i extinció d'incendis.

24. Compareixença del president de la Generalitat per a donar compte de la creació i la determinació del nombre, la denominació i l'àmbit de competència respectius dels departaments de l'Administració de la Generalitat de Catalunya establerts en el Decret 421/2006, del 28 de novembre (tram. 350-00001/08) (DSPC-C 22, de 15.12.2006, pàg. 3).

25. Compareixença del president de la Generalitat davant la Comissió d'Afers Institucionals per informar sobre la darrera modificació del Govern (tram. 350-00003/08) (DSPC-P 57, de 16.07.2008, pàg. 6).

26. Compareixença del president de la Generalitat per informar sobre el capteniment del Govern davant la situació econòmica (tram. 350-00004/08) (DSPC-P 57, de 16.07.2008, pàg. 6).

Per matèries, aquestes sessions informatives han tractat d'assumptes diversos, propis de cada àmbit competencial. Els més destacats, per nombre, han estat les sessions informatives dels titulars dels departaments d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, Salut i Acció Social i Ciutadania. En l'àmbit del primer, les sessions han tractat bàsicament de temes com ara el desplegament de l'Estatut, els aspectes de seguretat a Catalunya, la protecció civil, l'actuació dels Mossos d'Esquadra en diversos incidents, la prevenció i l'extinció d'incendis o l'equitat de gènere i mesures contra la violència masclista, entre altres.

Les compareixences en comissió també han tingut per objecte contestar 1.676 preguntes formulades pels diputats i diputades dels diferents grups parlamentaris. En conjunt, el Govern ha contestat un 170% més de preguntes que en la sisena legislatura, en què se'n van contestar 620.²⁷ Aquest augment ha comportat una major presència del Govern al Parlament.

3.3. c) Els debats de política general

El debat sobre l'orientació política general del Govern, conegut com a debat de política general, té lloc anualment coincidint amb l'inici del període de sessions del setembre. Amb ocasió d'aquest debat, el Govern exposa els resultats de les actuacions dutes a terme durant l'any anterior i presenta el seu programa per al nou curs polític, amb indicació de les prioritats principals per a l'any parlamentari que s'inicia.

És una eina de control al Govern que permet a la cambra verificar com avança l'obra de govern. També és un instrument d'impuls polític, ja que es clou amb l'aprovació subsegüent d'una resolució que fixa directrius per a l'acció de govern. Aquesta resolució permet incidir en matèries de política general referides als principals sectors sobre els quals recau la responsabilitat del Govern.

Des del restabliment del Parlament, el 1980, la cambra ja ha acollit 26 debats d'aquestes característiques. Inicialment, en les tres primeres legislatures, tenien lloc cada any, però des de la IV legislatura la tendència ha estat que se suprimeix el debat del tram final dels quatre anys.²⁸

En el **primer debat** general de la vuitena legislatura, que va tenir lloc el 2007,²⁹ el discurs del president es va centrar en dos aspectes relacionats amb l'inici de mandat. D'una banda, el balanç dels primers deu mesos de l'obra de govern, per explicar les iniciatives posades en marxa; i, de l'altra, la perspectiva de la Catalunya futura, per explicar les polítiques que el Govern havia d'impulsar, tot fixant a l'agenda política els grans acords de país en quatre àmbits: l'habitatge, la immigració, la recerca i les infraestructures.

El debat es va cloure amb l'aprovació de la Resolució 70/VIII,³⁰ que va fixar directrius per a l'acció de govern en tres àmbits concrets: 1) desplegar l'Estatut d'autonomia; 2) promoure els "pactes nacionals" en els àmbits de l'habitatge, les infraestructures, la recerca i la innovació i la immigració, i 3) apostar per una Catalunya socialment avançada i preparada per afrontar el futur amb garanties.

El **segon debat de política general**, l'any 2008,³¹ va permetre al Govern explicar com afrontava la situació de crisi econòmica, i alhora recordar els punts més importants de l'acció de l'Administració de la Generalitat, així com també donar compte de la negociació del nou sistema de finançament amb el Govern de l'Estat.

La Resolució 301/VIII, aprovada al final del debat,³² va fixar unes àmplies directrius per a l'executiu, agrupades en sis àmbits: 1) negociar el nou model de finançament; 2) desplegar l'Estatut d'autonomia; 3) promoure una Catalunya socialment avançada i preparada per afrontar el futur amb garanties; 4) executar mesures per reforçar les bases del creixement econòmic de Catalunya, en un context de dificultat econòmica; 5) garantir la cohesió social en temps de crisi, i 6) promoure el Pacte Nacional d'Infraestructures.

27. Les preguntes amb resposta oral en comissió han experimentat un creixement notable a la vuitena legislatura, tant pel que fa al nombre de presentades com en el nombre de les finalment contestades.

28. En les legislatures I, II i III van tenir lloc quatre debats. Mentre que a la legislatura IV, V i VI n'hi van haver tres, i a la VII només dos (perquè el mandat va ser més breu, de tres anys).

29. DSPC-P núm. 27, 28 i 29, dels dies 26, 27 i 28 de setembre de 2007, respectivament.

30. Resolució 70/VIII del Parlament de Catalunya sobre l'orientació política general del Consell Executiu (BOPC 132, d'1.10.2007).

31. DSPC-P núm. 59, 60 i 61, dels dies 30 de setembre i 1 i 2 d'octubre de 2008, respectivament.

32. Resolució 301/VIII del Parlament de Catalunya, sobre l'orientació política general del Consell Executiu (BOPC 329, de 8.10.2008).

El **tercer i últim debat de política general** de la legislatura, l'any 2009³³, va servir per fer referència al futur de Catalunya i per recordar les principals prioritats del moment: la lluita contra la crisi i les seves conseqüències socials, la defensa de l'Estatut i l'enfortiment de l'autogovern.

La Resolució 520/VIII³⁴ va fixar novament tres directrius per al Govern: 1) incidir en "Una Catalunya socialment avançada i preparada per afrontar el futur amb garanties", a partir d'introduir millores respecte de les diferents polítiques públiques; 2) preparar Catalunya per afrontar la crisi,³⁵ i 3) desplegar l'Estatut d'autonomia.

En suma, en els tres debats de política general el desplegament de l'Estatut i el reforçament de l'autogovern, en les diferents dimensions, han estat els dos aspectes cabdals fixats per la cambra per impulsar l'acció de Govern.

3.4. Els debats monogràfics

En una democràcia parlamentària com la nostra, els debats generals monogràfics són una eina eficaça en l'àmbit del joc de poders entre les branques legislativa i executiva. Es tracta de debats que permeten aprofundir en el coneixement i en el seguiment públic de l'actuació del Govern i potencien la participació del Parlament en la determinació i el desenvolupament del programa, atès que el debat es clou amb l'aprovació d'una resolució d'impuls de l'acció de Govern. La seva utilització ha permès debatre en cinc ocasions sobre els principals àmbits de la responsabilitat governamental i el seu recurs –com a instrument de control– s'ha incrementat a mesura que ha avançat la legislatura.³⁶

En les vuit legislatures aquests debats monogràfics –dels quals ja n'han tingut lloc una quarantena³⁷ han permès debatre sobre polítiques públiques de gran rellevància ciutadana, com ara l'educació, la salut, el treball o la política territorial; però també de caire més institucional, com per exemple, les relacions amb l'Estat, amb la resta de comunitats autònomes, amb l'Administració local, i, fins i tot, amb les comunitats europees. Una temàtica també destacada en aquests debats ha estat el desenvolupament de l'autogovern, tant des de la vessant normativa com l'econòmica.

33. DSPC-P núm. 92, 93 i 94, dels dies 29 i 30 de setembre i 1 d'octubre de 2009, respectivament.

34. Resolució 520/VIII sobre l'orientació política general del Govern (BOPC 543, de 5.10.2009).

35. La Resolució 621/VIII (BOPC núm. 641, d'1.03.2010), aprovada el 24 de febrer de 2010 en el ple monogràfic per tractar de la situació de crisi, referma que segueix essent vigent l'apartat dedicat a "Una Catalunya preparada per afrontar la crisi".

36. El nombre de debats monogràfics d'aquesta legislatura confirma la tendència que la clàssica funció legislativa deliberant de la cambra perd pes enfront de les altres funcions parlamentàries com la de control, tal com afirma Imma Folchi Bonafont, a "Los debates de política general y monográficos". Parlamento y Control del Gobierno, V Jornadas de la Asociación Española de Letrados de Parlamentos. Aranzadi, 1998, pàg. 241-254.

37. El major nombre de debats, dotze en total, van tenir lloc a la I legislatura (1980-1984), per tractar de: el programa d'actuació econòmica del Govern de la Generalitat (1980); els traspassos de serveis de l'Estat a la Generalitat (1980); la situació política creada arran dels esdeveniments al Congrés dels Diputats a Madrid (1981); l'atur (1981); els acords en matèria de concertació autonòmica signats entre el president del Govern i el secretari general del PSOE (1982); l'estudi del Projecte de Llei del Fons de Compensació Interterritorial (1982); les darreres inundacions a Catalunya (1982); la política agrària (1983); la política autonòmica (1983); l'acció política del Govern en relació amb la política econòmica i la lluita contra l'atur (1983); la política de normalització lingüística (1983), i l'organització de l'Administració i la funció pública a Catalunya (1983). A la II legislatura (1984-1988) es van fer quatre debats sobre: la sanitat a Catalunya (1985); l'Estatut d'autonomia (1987); les conseqüències econòmiques per a Catalunya derivades de la integració d'Espanya al mercat comú (1987), i l'acció política i de govern en relació amb la situació del joc a Catalunya (1987). A la III legislatura (1988-1992) es van fer dos debats: sobre l'acció política i de Govern en relació amb la política territorial (1990), i el grau d'adequació a la Comunitat Europea, des d'un punt de vista legal, tecnològic, formatiu i d'organització empresarial, tenint especialment presents els efectes de l'Acta Única Europea (1990). A la IV legislatura (1992-1995) es van debatre mitja dotzena de temàtiques: l'acció política i de govern en matèria d'agricultura (1992); el Tractat de Maastricht (1992); la situació de la indústria a Catalunya (1992); la situació i les perspectives del turisme a Catalunya (1992); l'acció política i de govern entorn al règim local i la situació política dels ajuntaments a Catalunya (1993), i la previsió i l'extinció d'incendis a Catalunya (1994). A la V legislatura (1995-1999) novament es van fer sis debats per tractar de: el desenvolupament de l'autogovern (1996); l'acció política i de govern en relació a l'atur i la creació d'ocupació a Catalunya (1997); la situació actual de la política agrària (1998); la política general del Govern en relació amb la prevenció i l'extinció d'incendis a Catalunya, arran dels incendis forestals produïts els dies 18, 19, 20 i 21 de juliol de 1998 (1998); la política educativa (1999), i, finalment, la política social i el benestar (1999). A la VI legislatura (1999-2003) es van fer cinc debats sobre: els mitjans audiovisuals a Catalunya (1999); la política educativa referent al primer cicle d'educació infantil (0-3 anys) (2000); la gestió i el model de la formació ocupacional a Catalunya (2000); el finançament autonòmic (2001), i la sinistralitat laboral (2002). A la VII legislatura (2003-2006) l'únic debat que va tenir lloc es va dedicar a l'acció política i de govern en relació amb l'evolució dels fets del barri del Carmel, de Barcelona, i amb les conclusions de l'expedient informatiu obert arran d'aquests fets (2005).

3.4. a) El debat sobre el desplegament de l'Estatut

El primer debat monogràfic de la legislatura, que va tenir lloc l'any 2007, va analitzar el desplegament de l'Estatut d'autonomia³⁸ i va tenir com a resultat l'adopció de la Resolució 30/VIII³⁹ de suport al Govern en la tasca de desplegar el nou text estatutari i de reconeixement per marcar els ritmes i les prioritats necessàries en el procés de negociació amb el Govern de l'Estat. En aquest sentit, la Resolució va donar suport al Govern en totes les accions dirigides a evitar possibles invasions competencials per part del Govern de l'Estat o defensar la integritat del text en el procés obert davant el Tribunal Constitucional.

3.4. b) El debat sobre el sistema de finançament autonòmic

El 2009, va tenir lloc el segon debat monogràfic, en el qual la cambra va debatre sobre el sistema de finançament autonòmic pactat per la Generalitat i el Govern central a mitjans de juliol.⁴⁰ Com és habitual, la Resolució 519/VIII que en va resultar va identificar un seguit de directius per a l'actuació de l'executiu.⁴¹

3.4. c) El debat sobre la situació econòmica

El tercer debat monogràfic per tractar de la situació econòmica⁴², que va tenir lloc el 2010, es va cloure amb l'aprovació de la Resolució 621/VIII⁴³. La Resolució va reconèixer la prioritat del Govern de lluitar contra la crisi i mantenir al màxim la cohesió social, i la necessitat de mesures pal·liatives, a curt termini, així com també de reformes estructurals. En aquest sentit, en primer lloc, va fixar directrius concretes per a l'acció de govern, com ara la constitució d'una "cimera anticrisi" i el trasllat al Govern de l'Estat d'una agenda de mesures i reformes sobre l'àmbit econòmic, detallades en un conjunt d'accions concretes. En segon lloc, la Resolució va instar el Govern a adoptar mesures de dos tipus: a curt termini, per pal·liar els efectes de la crisi, i de tipus estructural.

3.4. d) El debat específic sobre la situació del món agrari

També el 2010, la cambra va debatre sobre la situació del món agrari⁴⁴ per tractar de les transformacions estructurals del sector i dels esdeveniments conjunturals que s'hi han sobreposat. Va ser el quart debat monogràfic de la vuitena legislatura, el quarantè debat d'aquest tipus que tenia lloc a la cambra des del 1980 i la quarta vegada que la cambra tractava d'aquest tema en un debat monogràfic.⁴⁵ En aquesta ocasió es va abordar, de manera integral, la situació del món agrari català, a més de culminar un procés de diàleg i participació amb els representants dels sectors implicats i es va aprovar la Resolució 671/VIII.⁴⁶

38. DSPC-P núm. 13 i 14, dels dies 28 i 29 de març de 2007, respectivament.

39. Resolució 30/VIII sobre el desplegament de l'Estatut d'autonomia (BOPC 142, de 22.10.2007).

40. Debat monogràfic sobre l'aplicació del nou model de finançament per a Catalunya, d'acord amb les previsions del Títol VI de l'Estatut, les disposicions addicionals corresponents i la disposició final primera, que establia el termini màxim del 9 d'agost del 2008 per a l'aplicació d'aquests preceptes estatutaris (DSPC-P 91, de 24.07.2009).

41. Resolució 519/VIII del Parlament de Catalunya, sobre el nou model de finançament (BOPC 524, de 29.07.2009).

42. Debat general sobre la situació econòmica i les mesures per afrontar-la (DSPC-P 110, de 24.02.2010).

43. Resolució 621/VIII (BOPC núm. 641, d'1.03.2010) referma, entre d'altres, la vigència del conjunt de mesures per afrontar la crisi de la Resolució 520/VIII, aprovada després del darrer debat de política general.

44. Debat general sobre el món agrari (DSPC-P 116, de 14.04.2010).

45. Ja es va debatre sobre la política agrària i l'acció de govern durant la I legislatura (1983), la IV legislatura (1992) i, novament, a la V legislatura (1998).

46. Resolució 671/VIII (BOPC 680, de 19.04.2010).

3.4. e) El debat específic sobre la Sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut

En el tram final de la legislatura, l'estiu de 2010, va tenir lloc el darrer debat monogràfic per tractar de la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut,⁴⁷ que va permetre als grups parlamentaris debatre i expressar la seva posició sobre el pronunciament de l'alt tribunal emès el 28 de juny de 2010.⁴⁸

Aquest ple monogràfic sobre l'avaluació de la sentència i l'impacte que té en el text estatutari es va cloure amb l'aprovació de la Resolució 750/VIII,⁴⁹ en què la majoria parlamentària va expressar les seves prioritats per afrontar la situació en el context "post sentència" al voltant de dos elements fonamentals: la disconformitat amb la sentència del Tribunal Constitucional i l'afirmació nacional, en refermar la vigència del contingut íntegre del preàmbul de l'Estatut, que reconeix Catalunya com a nació.

3.5. Les comissions d'investigació

Les comissions d'investigació són una eina més de la cambra per completar les seves funcions de control parlamentari del Govern.⁵⁰ Malgrat que la doctrina ha posat de manifest que a Catalunya aquest instrument de control de l'executiu té una eficàcia limitada,⁵¹ en aquesta legislatura s'han constituït dues comissions d'investigació.

3.5. a) La Comissió d'investigació sobre l'incendi d'Horta Sant Joan

A principis de 2010 el Parlament va acordar crear la primera comissió d'investigació sobre l'acció del Govern en els fets ocorreguts a l'incendi forestal d'Horta de Sant Joan.⁵² Aquesta comissió, que es va reunir en dotze ocasions, al llarg d'un mes i mig de treballs (del 2 de febrer al 18 de març), va comptar amb 46 compareixences i va culminar amb l'aprovació de la Resolució 662/VIII.⁵³ Les conclusions de la Comissió d'investigació sobre l'incendi recollides per la Resolució es concretaren en 66 recomanacions i indicació d'actuacions dirigides al Govern i es van extreure lliçons de l'experiència viscuda en l'incendi per incorporar millores futures per minimitzar el risc d'incendi, reforçar els dispositius de prevenció i extinció d'incendis, així com la coordinació entre operatius.

47. Debat general sobre la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut (DSPC-P 129, de 16.07.2010).

48. Sentència del Tribunal Constitucional al recurs d'inconstitucionalitat 8045/2006, interposat pel Grup parlamentari Popular del Congrés dels Diputats sobre determinats articles de la Llei orgànica 6/2006, del 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (BOPC 767, de 14.07.2010, pàg. 4).

49. Resolució 750/VIII del Parlament de Catalunya, sobre la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut (BOPC 771, de 19.07.2010).

50. Des del restabliment del Parlament, s'han constituït quinze comissions d'investigació, sis de les quals durant la I legislatura: sobre la central nuclear d'Ascó (1980), sobre l'assalt i el segrest del Banc Central de Barcelona (1981), sobre incendis forestals a Catalunya i l'actuació dels poders públics competents en la matèria (1982), sobre inundacions (1982), sobre el conjunt d'actuacions del Consell Executiu en relació amb l'empresa Rania, SA (1983) i sobre un possible dèficit en els serveis transferits de la Seguretat Social (1984); a la II legislatura es van crear tres comissions: sobre maltractaments infligits a menors (1986), sobre els jocs gestionats per l'Entitat Autònoma de Jocs i Apostes (1987) i sobre la seguretat dels habitants de Tarragona i rodalia (1987); a la III legislatura no se'n va constituir cap; a la IV, dues: sobre el cas Casinos (1992) i sobre el cas de la urbanització de la Riera, de Sant Pere de Torelló (1994); la V legislatura tampoc se'n va crear cap; a la VI, una sobre presumptes irregularitats en estudis i enquestes d'opinió (2003), i a la VII legislatura, es va crear la Comissió d'investigació sobre l'esvoranc al barri del Carmel de Barcelona arran de les obres de construcció del túnel de la línia 9 del metro (2005).

51. Pau Vall, Francesc, "Las comisiones de investigación como instrumento de control del Gobierno en el Parlamento de Catalunya". Parlamento y Control del Gobierno, V Jornadas de la Asociación Española de Letrados de Parlamentarios. Aranzadi, 1998, pàg. 291-302.

52. Comissió d'investigació sobre l'incendi forestal d'Horta de Sant Joan (261-00001/08).

53. Resolució 662/VIII del Parlament de Catalunya, per la qual s'aprova el dictamen de la Comissió d'investigació sobre l'incendi forestal d'Horta de Sant Joan (BOPC 660, de 23.03.2010).

3.5. b) La Comissió sobre la gestió del Palau de la Música

La segona comissió d'investigació es va constituir per estudiar els fets sobre la gestió del Palau de la Música.⁵⁴ Els treballs de la Comissió, a partir de les més de cinquanta compareixences davant de la comissió i de l'estudi de la documentació requerida, va donar per resultat la Resolució 759/VIII⁵⁵. El dictamen també insta a modificar la Llei de la Sindicatura de Comptes perquè aquesta institució pugui verificar l'aplicació correcta dels recursos públics. Entre d'altres, també recomana dotar-se de mesures més garantistes per supervisar les donacions econòmiques, a través de reforçar alguns dels projectes de llei en tràmit a la cambra.

4. El control del Síndic de Greuges sobre l'actuació de l'administració de la Generalitat

Tot i que aquesta no és una institució d'impuls i control de l'acció de Govern, en el sentit de la funció que exerceix la cambra, els grups parlamentaris tendeixen a utilitzar en ocasions els informes del Síndic quan impulsen i controlen l'actuació governamental. És un fet habitual en la pràctica parlamentària, bàsicament per dos motius. En primer lloc, perquè la funció de la institució és vetllar pel bon funcionament de l'Administració de la Generalitat i, per consegüent, supervisa l'Administració catalana en el desplegament d'aquelles polítiques públiques que tenen més repercussió en la vida de les persones, relacionades amb els drets socials o amb la prestació de serveis a la ciutadania. I, en segon lloc, perquè tots els informes que elabora la institució són debatuts en seu parlamentària.

Es reforça, en aquest sentit, l'opinió doctrinal que el considera una "magistratura de persuasió", d'acord amb l'elevada incidència i eficàcia de les seves resolucions, malgrat no disposar de caràcter vinculant ni coercitiu.

4.1. Els informes anuals

Anualment, a principis d'any, el Síndic informa el Parlament sobre les queixes que li adreça la ciutadania i els resultats de la seva labor mitjançant un informe anual. Aquest informe, que es debat a la Comissió del Síndic i més tard en sessió plenària, conté aspectes rellevants del funcionament de l'Administració i posa de manifest els problemes més destacats d'aquesta amb els ciutadans, alhora que ofereix alternatives d'actuació. En aquesta legislatura s'han debatut quatre informes anuals.⁵⁶

Tots aquests informes han posat de manifest els problemes que sobresurten en les relacions entre l'Administració i els ciutadans, d'acord amb el que es desprèn de les queixes que rep el Síndic. Les queixes relatives a l'actuació administrativa i els drets són les que han concentrat, any rere any, un nombre més elevat de queixes.⁵⁷

54. Comissió d'investigació sobre les irregularitats detectades en la gestió del Palau de la Música (261-00002/08).

55. Resolució 759/VIII del Parlament de Catalunya, per la qual s'aprova el dictamen de la Comissió d'investigació sobre les irregularitats detectades en la gestió del Palau de la Música (BOPC 786, de 30.07.2010).

56. Informe al Parlament corresponent al 2006 (BOPC 42, de 8.03.2007); Informe al Parlament corresponent al 2007 (BOPC 220, de 29.02.2008), Informe al Parlament corresponent al 2008 (BOPC 413, de 27.02.2009) i Informe al Parlament corresponent al 2009 (BOPC 644, de 5.03.2010).

57. Els àmbits temàtics que van concentrar un major nombre de queixes ens els diferents anys coincideixen en gran part. L'any 2006: administració pública i drets; urbanisme i habitatge, i seguretat ciutadana i justícia. L'any 2007: administració pública i drets; urbanisme i habitatge, i seguretat ciutadana i justícia. El 2008: administració; serveis socials; urbanisme i habitatge, i seguretat ciutadana i justícia. Finalment, el 2009: urbanisme i habitatge; serveis socials, i l'actuació de l'administració pública i els drets de les persones.

Cal destacar també que el creixement anual de queixes assumit pel Síndic ha comportat un increment de les queixes a l'Administració de la Generalitat.⁵⁸ En aquest sentit, però, en més de la meitat dels expedients que va tramitar el Síndic s'ha considerat que l'actuació de l'Administració era correcta.⁵⁹

Moltes de les queixes dels ciutadans han tractat de l'aplicació de les polítiques socials, de manera que els departaments amb més volum de queixes han estat aquells amb més serveis prestacionals (com Salut, Educació i Acció Social i Ciutadania).⁶⁰ En aquest sentit, els anys 2008 i 2009 moltes queixes s'han plantejat amb relació a l'aplicació de la Llei de la dependència o de la renda bàsica d'emancipació. A més, també a finals de la legislatura el Síndic ha constatat -per primera vegada- l'impacte de la crisi en les polítiques socials amb l'augment de queixes que denoten situacions d'exclusió social i de manca de possibilitats d'exercir drets bàsics.

4.2. Els informes extraordinaris

Els informes extraordinaris són estudis monogràfics sobre temàtiques puntuals a les quals el Síndic hi dedica una especial atenció. El Síndic ha presentat nou informes extraordinaris per tractar de problemàtiques diverses.⁶¹ Les més reiterades han estat les relacionades amb la política educativa del Govern, a través de monogràfics sobre el bullying (assetjament escolar), l'escolarització dels infants de la franja de 0 a 3 anys i la segregació escolar o l'accés als serveis de transport i menjador escolars. No obstant això, altres treballs han abordat la contaminació acústica, el dret a l'habitatge, el sistema penitenciari català i el sistema protector de la infància a Catalunya.

Es tracta d'un tipus d'informe que també acostuma a formular propostes per a la millora de l'Administració.⁶² Un altre cas similar és el del Codi de bones pràctiques administratives del Síndic,⁶³ presentat a la meitat de la legislatura, per ajudar a definir el "dret a la bona administració" previst a l'article 30 de l'Estatut.⁶⁴

58. El 2006 l'Administració de la Generalitat va rebre 2.083 queixes; el 2007, 2.632 queixes; el 2008, 3.087 queixes i, el 2009, 3.496 queixes. L'Administració autonòmica ha tendit a concentrar més queixes que la local, possiblement per l'existència dels defensors locals i el conveni de col·laboració del 2004 que va signar el Síndic amb els defensors locals. Les dades estadístiques així ho demostren: el 2006 l'Administració autonòmica va concentrar el 39% de les queixes enfront del 36% de les queixes de l'Administració local; el 2007 l'Administració autonòmica va concentrar el 43% i la local només el 34%; el 2008 l'Administració autonòmica va concentrar el 50% de les queixes i l'Administració local només el 35%, i el 2009 l'Administració autonòmica ha concentrat el 52% de les queixes i la local el 33%.

59. Durant la VIII legislatura, entre el 50% i el 60% de les queixes tramitades pel Síndic han donat com a resultat que l'actuació de l'Administració havia estat correcta.

60. Els departaments que van concentrar un major volum de queixes el 2006 van ser: Acció Social i Ciutadania (19%); Salut (18%), i Educació (17%). El 2007: Educació (20%); Acció Social i Ciutadania (17%); Salut (15%); Justícia (13%), i Interior, Relacions Institucionals i Participació (9%). El 2008 van ser: Acció Social i Ciutadania (31%); Educació (17%); Salut (12%); Justícia (12%), i Medi Ambient i Habitatge (8%). Finalment, el 2009: d'Acció Social i Ciutadania (31%); Medi Ambient i Habitatge (16%); Educació (14%); Salut (11%) i Justícia (9%).

61. Informe sobre convivència i conflictes als centres educatius (BOPC 14, de 28.12.2006); Informe sobre la contaminació acústica (BOPC 30, de 9.02.2006); Informe sobre el dret a l'habitatge: obstacles i límits (BOPC 114, de 19.07.2007); Informe sobre l'escolarització de zero a tres anys a Catalunya (BOPC 126, de 14.09.2006); Informe sobre l'estudi comparatiu dels sistemes penitenciaris europeus (BOPC 168, de 23.11.2007); Informe sobre la gestió municipal de l'empadronament dels immigrants (BOPC 198, de 18.01.2008); Informe sobre la segregació escolar a Catalunya (BOPC 272, de 30.05.2008); Informe sobre la protecció de la infància en situació d'alt risc social a Catalunya (BOPC 491, de 19.06.2009); Informe sobre l'accés als serveis de transport i menjador escolars (BOPC 765, de 12.07.2010). En aquesta legislatura la institució també ha preparat dos informes de suport al treball per a la cambra sobre la protecció social dels treballadors autònoms i el tractament de l'assetjament psicològic en el marc de les administracions públiques catalanes.

62. Els informes monogràfics es presenten i debaten en comissió, on finalitzen el seu tràmit parlamentari i acostumen a suggerir aspectes de millora de les administracions.

63. Codi de bones pràctiques administratives del Síndic de Greuges (337-00062/08), no publicat al BOPC.

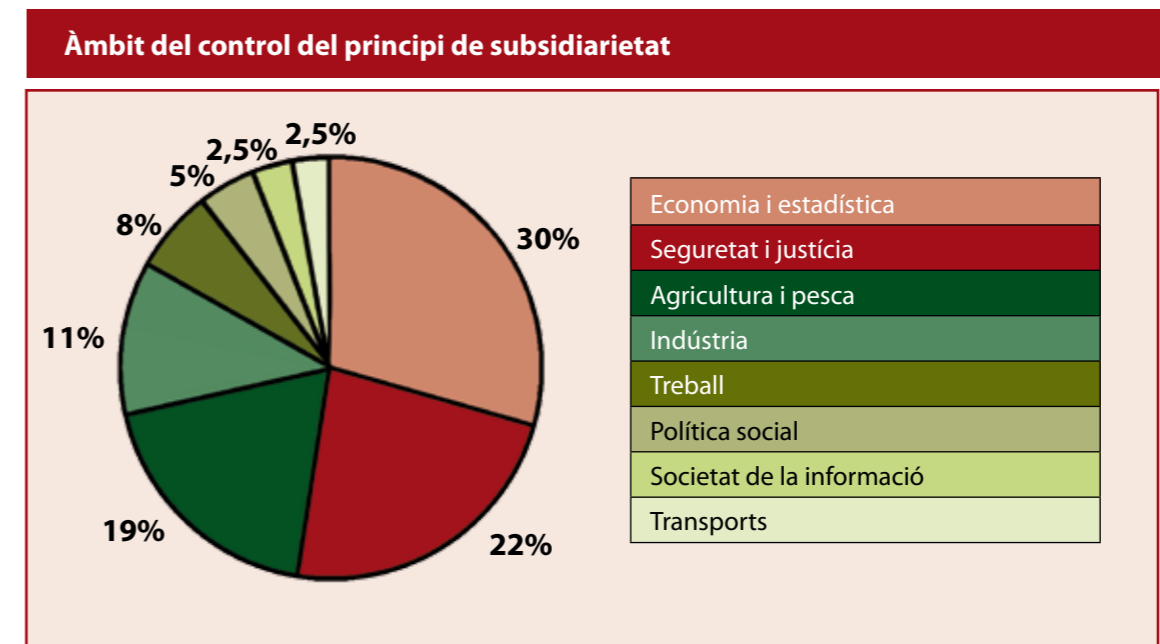
64. El 2005 el Govern va encarregar l'Informe sobre "Bon Govern i Transparència Administrativa" amb vistes a incidir en el reforçament i la transparència dels organismes de decisió política i en les actuacions en l'àmbit públic.

5. El nou procediment de control del principi de subsidiarietat

El control del principi de subsidiarietat s'ha instaurat a la cambra catalana just al final de la legislatura. Aquest nou procediment parlamentari funciona des de l'abril de 2010 per controlar amb efectes ex ante els projectes legislatius comunitaris. Es tracta d'un control que estableix el Tractat de Lisboa⁶⁵ i implica la consulta de les cambres nacionals (i, si escau, les regionals) en el procés d'elaboració de la legislació europea.⁶⁶

En aquest nou procediment, els parlaments dels estats membres esdevenen un nou actor en el sistema institucional comunitari, tot millorant el funcionament democràtic de la Unió, pel fet d'incorporar les seves cambres legislatives en els treballs dels col·legisladors europeus (l'eurocambra i el Consell de Ministres).

El tipus de normativa sobre el qual s'han fet les consultes, incideix en àmbits competencials dels diferents departaments de la Generalitat i, en concret, han versat sobre els temes següents:

En les primeres consultes efectuades, la majoria de casos corresponien a futurs reglaments comunitaris (el 56% de les consultes), després a directives (33% de casos) i, en menor mesura, a decisions comunitàries (l'11% de casos). Són tres tipus d'instruments normatius comunitaris⁶⁷ que un cop aprovats tindran caràcter vinculant i regularan aspectes dins dels àmbits competencials d'actuació dels diferents departaments de la Generalitat, especialment aspectes econòmics o estadístics i també en matèries de justícia, seguretat, agricultura, pesca o treball.

65. Art. 5.3 del Tractat de la Unió Europea (TUE), versió revisada pel Tractat de Lisboa, Diari Oficial de la Unió Europea (DOUE), núm. C-83, de 30.03.2010.

66. Amb la Llei estatal 24/2009 (BOE 308, de 23.12.2010), en vigor des del 24 de desembre de 2009, s'ha fixat un procediment per fer participar les cambres autonòmiques, segons el qual les Corts Generals han de consultar-les abans de dictaminar en una consulta comunitària sobre un projecte de normativa europea.

67. L'article 288 del TUE regula els tres actes jurídics de la Unió amb caràcter vinculant: els reglaments, les directives i les decisions.

6. Sinopsi

Al llarg de la vuitena legislatura el Govern ha tingut ocasió de reiterar davant la cambra que la seva obra ha avançat d'acord amb les tres grans orientacions o compromisos adquirits a l'inici de la legislatura, presidida per les tres grans orientacions: reforçar l'estat del benestar; incrementar la qualitat democràtica i l'eficàcia dels governs i les institucions, i, finalment, potenciar una economia plena i dinàmica en un territori sostenible.

En aquest sentit, l'activitat legislativa impulsada per l'executiu català durant aquesta legislatura ha estat de les més rellevants, quant al volum, des de la reinstauració del Parlament de Catalunya l'any 1980. Amb les lleis impulsades s'ha volgut donar compliment a dues grans qüestions: el desenvolupament de l'Estatut i l'execució del Pla de Govern 2007-2010, execució centrada en unes polítiques orientades a aconseguir més i millor autogovern, més qualitat democràtica, un nou impuls econòmic per a Catalunya, una nació socialment avançada i una nova política territorial i ambiental.

Del conjunt de les iniciatives de control i d'impuls de l'acció de govern que s'han substanciat en els debats parlamentaris, les matèries que han sobresortit han versat sobre àmbits, en general, referits a esdeveniments i situacions de la vida política, econòmica i social del moment. Destaquen la negociació amb el Govern de l'estat sobre el nou sistema finançament de la Generalitat, el desplegament de l'Estatut en totes les seves facetes i, al final de la legislatura, la sentència del Tribunal Constitucional que ha tingut com a efecte la seva retallada.

En el segon lloc, molts dels debats entre el Govern i l'oposició han tractat també abastament d'aquelles polítiques relacionades amb l'economia i de la repercussió de la crisi en la societat catalana i en els sectors productius; o sobre les polítiques públiques d'abast social més afectades per la crisi, com ara la situació del mercat de treball, l'atur i els acomiadaments col·lectius, en expedients de regulació d'ocupació.

I, finalment, i de manera excepcional, s'han tractat assumptes que han comportat una situació d'emergència concreta, com ara: la grip del virus A; les fortes ventades del mes de gener; l'incendi d'Horta Sant Joan, o el cas del Palau de la Música Catalana.

Com ja s'ha dit, la publicació del Decret 132/2010, de convocatòria d'eleccions al Parlament de Catalunya i de la seva dissolució, ha posat fi a la legislatura i –pel que fa a l'activitat parlamentària del Govern– ha provocat el decaïment de totes les tramitacions dirigides al control i a l'impuls de l'acció política i de govern i de tots els projectes i proposicions de llei pendents de debat i votació.

Pel que fa al volum del control i impuls de l'acció governamental, convé ressaltar que durant la VIII Legislatura s'ha tramitat el volum més alt d'iniciatives parlamentàries de totes les legislatures: més de 42.000. Del total d'iniciatives destaquen, pel seu volum i seguint la dinàmica habitual del treball parlamentari, les preguntes amb resposta escrita, que han suposat un 82% del total d'iniciatives considerades.

En conclusió, l'elevada presència i activitat del Govern al Parlament ha permès donar a conèixer i posar a debat l'acció governamental en tota la seva amplitud, tot afavorint-ne la publicitat i la transparència com a elements essencials dels sistemes democràtics. L'objectiu anunciat a l'inici de la legislatura de fer del Parlament el centre de la vida política s'hauria així acomplert.

Annex: Lleis aprovades a la VIII legislatura

- Llei 1/2007, de 5 de juny, del Consell de Relacions Laborals de Catalunya (DOGC 4940, 3.08.2007).
- Llei 2/2007, de 5 de juny, del Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC 4902, 12.06.2007). Correcció d'errada (DOGC 4940, 3.08.2007).
- Llei 3/2007, de 4 de juliol, de l'obra pública (DOGC 4920, 6.07.2007).
- Llei 4/2007, de 4 de juliol, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2007 (DOGC 4920, 6.07.2007).
- Llei 5/2007, de 4 de juliol, de mesures fiscals i financeres (DOGC 4920, 6.07.2007).
- Llei 6/2007, de 17 de juliol, del Centre d'Estudis d'Opinió (DOGC 4931, 23.07.2007).
- Llei 7/2007, de 17 de juliol, de l'Agència Tributària de Catalunya (DOGC 4931, 23.07.2007).
- Llei 8/2007, de 30 de juliol, de l'Institut Català de la Salut (DOGC 4940, 3.08.2007).
- Llei 9/2007, de 30 de juliol, del centre d'atenció i gestió de trucades d'urgència 112 Catalunya (DOGC 4940, 3.08.2007).
- Llei 10/2007, de 30 de juliol, de l'Institut de Seguretat de Catalunya (DOGC 4940, 3.08.2007).
- Llei 11/2007, d'11 d'octubre, de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (DOGC 4990, 18.10.2007).
- Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials (DOGC 4990, 18.10.2007).
- Llei 13/2007, de 31 d'octubre, del Memorial Democràtic (DOGC 5006, 12.11.2007).
- Llei 14/2007, de 5 de desembre, de l'Institut Català Internacional per la Pau (DOGC 5030, 17.12.2007, Correcció d'errada DOGC 5103, 3.04.2008).
- Llei 15/2007, de 5 de desembre, de l'Agència Catalana de Turisme (DOGC 5030, 17.12.2007).
- Llei 16/2007, de 21 de desembre, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2008 (DOGC 5038, de 31.12.2007), Correcció d'errades DOGC 5070, 14.02.2008).
- Llei 17/2007, de 21 de desembre, de mesures fiscals i financeres (DOGC 5038, de 31.12.2007, Correcció d'errades DOGC 5070, 14.02.2008).
- Llei 18/2007, de 28 de desembre, del dret a l'habitatge (DOGC 5044, 9.01.2008, Correcció d'errades DOGC 5065, 7.02.2008).
- Llei 1/2008, de 20 de febrer, de contractes de conreu (DOGC 5082, 03.03.2008).
- Llei 2/2008, de l'11 d'abril, de modificació de la Llei 10/1994, de l'11 de juliol, de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra (DOGC 5114, 18.04.2008).
- Llei 3/2008, de 23 d'abril, de l'exercici de les professions de l'esport (DOGC 5123, 2.05.2008).
- Llei 4/2008, de 24 d'abril, del llibre tercer del Codi civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques (DOGC 5123, 02.05.2008, Correcció d'errada, DOGC 5170, 10.08.2008).
- Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista (DOGC 5123, 02.05.2008).

- Llei 6/2008, de 13 de maig, del Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (DOGC 5135, 21.05.2008).
- Llei 7/2008, de 5 de juny, de modificació de la Llei 16/2007, de 21 de desembre, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2008 (DOGC, 5151, 12.06.08).
- Llei 8/2008, de 10 de juliol, de finançament d'infraestructures de gestió de residus i dels cànonns sobre la disposició del rebuig de residus (DOGC 5175, de 17.07.2008).
- Llei 9/2008, de 10 de juliol, de modificació de la Llei 6/1993, de 15 de juliol, reguladora dels residus (DOGC 5175, de 17.07.2008).
- Llei 10/2008, de 10 de juliol, del llibre quart del Codi civil de Catalunya, relatiu a les successions (DOGC 5175, 17.07.2008).
- Llei 11/2008, de 31 de juliol, de modificació la Llei 7/1993, de 30 de setembre, de carreteres (DOGC 5191, 8.08.2008).
- Llei 12/2008, de 31 de juliol, de seguretat industrial (DOGC 5191, 8.08.2008).
- Llei 13/2008, de 5 de novembre, de la Presidència de la Generalitat i del Govern (DOGC 5256, 12.11.2008).
- Llei 14/2008, de 5 de novembre, de l'Oficina Antifrau de Catalunya (DOGC 5256, 12.11.2008).
- Llei 15/2008, de 23 de desembre, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2009 (DOGC 5288, 31.12.2008). Correcció d'errades, BOPC 393
- Llei 16/2008, del 23 de desembre, de mesures fiscals i financeres (DOGC 5288, 31.12.2008). Correcció d'errades de publicació, DOGC 5336, 11.03.2009.
- Llei 17/2008, del 23 de desembre, de modificació de la Llei 6/2008, de 13 de maig, del Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (DOGC 5288, 31.12.2008).
- Llei 18/2008, del 23 de desembre, de garantia i qualitat del subministrament elèctric (DOGC 5288, 31.12.2008). Correcció d'errades DOGC 5307, 29.01.2009.
- Llei 1/2009, del 12 de febrer, de l'Autoritat Catalana de la Competència (DOGC 5321, 18.02.09).
- Llei 2/2009, del 12 de febrer, del Consell de Garanties (DOGC 5321, 18.02.09).
- Llei 3/2009, del 10 de març, de regularització i millora d'urbanitzacions amb dèficits urbanístics (DOGC 5342, 19.03.2009).
- Llei 4/2009, del 15 d'abril, de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA) (DOGC 5365, 23.04.2009).
- Llei 5/2009, del 28 d'abril, dels recursos contra la qualificació negativa dels títols o les clàusules concretes en matèria de dret català que s'hagin d'inscriure en un registre de la propietat, mercantil o de béns mobles de Catalunya (DOGC 5374, 07.05.2009).
- Llei 6/2009, del 28 d'abril, d'avaluació ambiental de plans (DOGC 5374, 07.05.2009).
- Llei 7/2009, del 13 de maig, de modificació de la Llei 14/2008, del 5 de novembre, de l'Oficina Antifrau de Catalunya (DOGC 5380, 15.05.2009).
- Llei 8/2009, del 13 de maig, de modificació de determinats preceptes relatius a l'interès de demora del text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya i de la Llei 15/2008, del 23 de desembre, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2009 (DOGC 5380, 15.05.2009).

- Llei 9/2009, del 30 de juny, de política industrial (DOGC 5417, 29.06.2009).
- Llei 10/2009, del 30 de juny, sobre la localització i la identificació de les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista (DOGC 5417, 22.06.2009).
- Llei 11/2009, de 6 de juliol, d'espectacles públics i activitats recreatives (DOGC 5419, 13.07.2009).
- Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació de Catalunya (DOGC 5422, 16.07.2009).
- Llei 13/2009, del 22 de juliol, de l'Agència de l'Habitatge de Catalunya (DOGC 5430, 28.07.2009).
- Llei 14/2009, del 22 de juliol, d'aeroports, heliports i altres infraestructures aeroportuàries (DOGC 5430, 28.07.2009).
- Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat (DOGC 5432, 30.07.2009).
- Llei 16/2009, del 22 de juliol, dels centres de culte (DOGC 5432, 30.07.2009).
- Llei 17/2009, del 16 d'octubre, de modificació de la Llei 2/2009, del 12 de febrer, del Consell de Garanties Estatutàries (DOGC 5488, 21.10.2009)
- Llei 18/2009, del 22 d'octubre, de salut pública (DOGC 5495, 30.10.2009).
- Llei 19/2009, de 26 de novembre, que regula l'accés a l'entorn de les persones amb discapacitats usuàries de gossos d'assistència (DOGC 5519, de 3.12.2009).
- Llei 20/2009, de 4 de desembre, de prevenció i control ambiental de les activitats (DOGC 5524, de 11.12.2009).
- Llei 21/2009, de 18 de desembre, de concessió d'un crèdit extraordinari i d'un suplement de crèdit als pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2009 (DOGC 5531, de 22.12.2009).
- Llei 22/2009, de 23 de desembre, d'ordenació sostenible de la pesca continental (DOGC 5536, de 30.12.2009).
- Llei 23/2009, de 23 de desembre, de regulació del Centre d'Iniciatives per a la Reinserció (CIRES) (DOGC 5536, de 30.12.2009).
- Llei 24/2009, de 23 de desembre, del Síndic de Greuges de Catalunya (DOGC 5536, de 30.12.2009).
- Llei 25/2009, de 23 de desembre, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2010 (DOGC 5537, de 31.12.2009).
- Llei 26/2009, de 23 de desembre, de mesures fiscals i financeres (DOGC 5537, de 31.12.2009).
- Llei 1/2010, de 4 de febrer, de segona modificació de la Llei 14/1985, de 28 de juny, per la qual es regula el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (DOGC 5565, 11.02.2010).
- Llei 2/2010, de 18 de febrer, de pesca i acció marítima (DOGC 5580, 4.03.2010).
- Llei 3/2010, de 18 de febrer, de prevenció i seguretat en matèria d'incendis en establiments, activitats, infraestructures i edificis (DOGC 5584, 10.03.2010).
- Llei 4/2010, de 17 de març, de consultes populars per via de referèndum de Catalunya (DOGC 5595, 25.03.2010).
- Llei 5/2010, de 26 de març, de bases de delegació en el Govern de la potestat legislativa per a l'adequació de normes amb rang de llei a la Directiva 2006/123/CE, del Parlament i del Consell,

- de 12 de desembre de 2006, relativa als serveis en el mercat interior (tramitació pel procediment d'urgència) (DOGC 5601, 6.04.2010).
- Llei 6/2010, de 26 de març, del procediment de designació dels senadors que representen la Generalitat al Senat (DOGC 5601, 6.04.2010)
- Llei 7/2010 de 21 d'abril, de modificació de la Carta municipal de Barcelona (DOGC 5619, 30.04.2010).
- Llei 8/2010, de 22 d'abril, de creació del municipi de la Canonja (DOGC 5619, 30.04.2010).
- Llei 9/2010, de 7 de maig, de modificació de la Llei 5/1994, de 4 de maig, de regulació dels serveis de prevenció i extinció d'incendis i de salvaments de Catalunya (tramitació pel procediment d'urgència) (DOGC 5629, 14.05.2010).
- Llei 10/2010, de 7 de maig, d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya (tramitació pel procediment d'urgència) (DOGC 5629, 14.05.2010; DOGC 5649, 14.06.2010, correcció d'errada).
- Llei 11/2010, de 19 de maig, de l'Agència Catalana de la Inspecció de Treball (DOGC 5638, 27.05.2010).
- Llei 12/2010, de 19 de maig, del Consell de Governos Locals (DOGC 5638, 27.05.2010).
- Llei 13/2010, de 19 de maig, del Pla estadístic de Catalunya 2011-2014 (DOGC 5638, 27.05.2010).
- Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència (DOGC 5641, 2.06.2010).
- Llei 15/2010, de 28 de maig, de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (DOGC 5642, 3.06.2010).
- Llei 16/2010, de 3 de juny, de modificació de la Llei 21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient i la documentació clínica (tramitació pel procediment d'urgència) (DOGC 5647, 10.06.2010).
- Llei 17/2010, de 3 de juny, de la llengua de signes catalana (DOGC 5647, 10.06.2010).
- Llei 18/2010, de 7 de juny, de la Sindicatura de Comptes (tramitació pel procediment d'urgència) (DOGC 5648, 11.06.2010; BOPC 739, 14.06.2010), correcció d'errades de publicació (BOPC 732).
- Llei 19/2010, de 7 de juny, de regulació de l'impost sobre successions i donacions (tramitació pel procediment d'urgència) (DOGC 5648, 11.06.2010), correcció d'errades de publicació (BOPC 759, 5.07.2010).
- Llei 20/2010, de 7 de juliol, del cinema (tramitació pel procediment d'urgència) (DOGC 5672, 16.07.2010).
- Llei 21/2010, de 7 de juliol, d'accés a l'assistència sanitària de cobertura pública a càrrec del Servei Català de la Salut (tramitació pel procediment d'urgència) (DOGC 5672, 16.07.2010).
- Llei 22/2010, de 20 de juliol, del Codi de consum de Catalunya (tramitació pel procediment d'urgència) (DOGC 5677, 23.07.2010).
- Llei 23/2010, de 22 de juliol, de modificació de la Llei 1/1995 i de la Llei 23/1983 per fixar l'àmbit de planificació territorial del Penedès (DOGC 5681, 29.07.2010).
- Llei 24/2010, de 22 de juliol, d'aprovació de l'escala autonòmica de l'impost sobre la renda de les persones físiques (DOGC 5681, 29.07.2010).

- Llei 25/2010, de 29 de juliol, del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tramitació pel procediment d'urgència) (DOGC 5686, 5.08.2010).
- Llei 26/2010, de 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya (tramitació pel procediment d'urgència) (DOGC 5686, 5.08.2010); BOPC 797, 13.09.2010, correcció d'errades de publicació (BOPC 785).
- Llei 27/2010, de 3 d'agost, de modificació de la Llei 2/2009, de 12 de febrer, del Consell de Garanties Estatutàries (DOGC 5687, 6.08.2010).
- Llei 28/2010, de 3 d'agost, de modificació de l'article 6 del Text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 per iniciativa legislativa popular (DOGC 5687, 6.08.2010).
- Llei 29/2010, de 3 d'agost, de l'ús dels mitjans electrònics al sector públic de Catalunya (tramitació pel procediment d'urgència) (DOGC 5687, 6.08.2010).
- Llei 30/2010, de 3 d'agost, de vegueries (tramitació pel procediment d'urgència) (DOGC 5708, 6.9.2010).
- Llei 31/2010, de 3 d'agost, de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (DOGC 5708, 6.9.2010).
- Llei 32/2010, d'1 d'octubre, de l'Autoritat de Protecció de Dades (DOGC 5731, 8.10.2010).
- Llei 33/2010, d'1 d'octubre, de polítiques de joventut (DOGC 5731, 8.10.2010).
- Llei 34/2010, d'1 d'octubre, de regulació de les festes tradicionals amb bous (DOGC 5731, 8.10.2010).
- Llei 35/2010, de l'1 d'octubre, de l'occità, aranès a l'Aran (DOGC 5745, 29.10.2010).

- 1 El 60 per cent de l'electorat català vota a les eleccions del Parlament
- 2 Josep Vendrell recull el premi del Col·legi de Periodistes al projecte educatiu "El nostre Govern i tu"
- 3 L'expedient del diputat Josep Fàbrega, afusellat el 1939, és un dels més de 111.000 recuperats al Tribunal Militar Territorial III de Barcelona

El 60 per cent de l'electorat català vota a les eleccions del Parlament

El passat 28 de novembre els catalans i catalanes estaven cridats a les urnes per novena vegada des de la restauració de la democràcia, per decidir qui havien de ser els 135 diputats que formaran el Parlament de la IX Legislatura: 85 per la demarcació de Barcelona, 17 per la de Girona, 15 per Lleida i 18 més per Tarragona.

A les nou del matí es van obrir les portes dels 2.721 col·legis electorals catalans, i 11 hores més tard va començar l'escrutini dels vots, amb veus que donaven la majoria absoluta a CiU i anunciaven la fi del govern d'Entesa. Poques hores després, els resultats es van fer efectius i els 135 escons de la Cambra van adoptar cara i nom.

Amb el 100% dels vots escrutats, es va confirmar el sondeig realitzat per la televisió pública catalana. Convergència i Unió va guanyar les eleccions amb el 38,45% del total de vots emesos, el que suposa 62 escons del Parlament. Artur Mas va posar fi així a set anys de govern d'esquerres, que en conjunt va obtenir 48 escons, just la xifra aconseguida per CiU a les passades eleccions de 2006.

En concret, el PSC, ara a l'oposició, amb un 18,32% dels vots, va obtenir 28 escons, 9 menys que a la passada legislatura. ERC, que va obtenir 10 escons, va ser un dels grans perdedors de la jornada, amb una reducció d'11 escons respecte del 2006. La coalició ICV-EUiA, la tercera de les formacions que componien el Govern de la VIII Legislatura, va ser la menys castigada i es converteix en la quarta força parlamentària, amb un total de 7,39% dels vots emesos i 10 diputats, dos menys que en l'anterior Cambra.

Pel que fa a la resta de formacions parlamentàries, el PP, amb Alicia Sánchez Camacho al front, va obtenir el millor resultat electoral al Parlament de Catalunya, amb 18 escons, quatre més que a la passada legislatura. Ciutadans, el partit que va entrar al Parlament fa quatre anys, va aconseguir mantenir els tres escons i consolidar-ne així la presència. Els diputats d'aquesta formació, però, hauran de compartir el Grup Mixt amb els 4 diputats aconseguits per Solidaritat Catalana per la Independència, amb Joan Laporta al capdavant, que tot i presentar-se per primera vegada a unes eleccions, ha aconseguit ser la segona veu de l'independentisme al Parlament, mentre que Reagrupament, l'escissió d'ERC encapçalada per Joan Carretero, amb un 1,28 per cent dels vots, s'ha quedat sense representació parlamentària. Malgrat les enquestes, que anunciaven una participació a la baixa, l'abstenció s'ha reduït en gairebé quatre punts percentuals, respecte del 2006. En total, van votar 3.135.764 catalans, és a dir, el 59,95% dels electors, i el 2,94% dels vots va ser en blanc.

L'electorat català va escollir els representants al Parlament entre 3.882 candidats, d'un total de 114 candidatures, que superaven en 44 les dels comicis anteriors. Les eleccions van començar, doncs, amb un rècord històric de candidats des que el 1980 es van celebrar per primer cop unes eleccions autonòmiques per al Parlament de Catalunya.

Les llistes presentades davant les Juntes Electorals el passat més d'octubre presentaven algunes novetats, com l'aparició dels Pagesos per la Dignitat Rural Catalana (PDR.cat), que es presentaven per les llistes de Girona, el Partido de los Pensionistas en Acción, Piratas de Catalunya, Unión Progreso y Democracia, Partido Aragonés o Falange Española de las JONS, mentre que van caure de les llistes, respecte de les eleccions de 2006, candidatures com la de Carmel/Partido Azul i Catalunya Decideix.

A partir d'ara, el calendari es configura de la següent manera: el proper 18 de desembre se situa com a data límit per constituir el Parlament, i 10 dies després, és a dir, com a màxim el 28 de desembre, s'haurà de presentar la proposta de candidat a la presidència de la Generalitat. Un dia més tard, sempre que la proposta obtingui majoria absoluta, el president serà investit. En cas contrari, es realitzarà una segona votació, el dia 31 de desembre com a màxim, en la qual bastarà amb la majoria simple. Finalment, el 3 de gener del 2011, es duria a terme la presa de possessió del 129è president de la Generalitat.

A l'espera de la proclamació del nou president de la Generalitat, ja s'ha fet oficial la llista de diputats i diputades que formarà part de la nova Cambra. Entre ells, noves cares i alguna absència remarcable, com és el cas de l'encara president, José Montilla, qui ja ha anunciat que, de forma provisional, el conseller de Política Territorial, Joaquim Nadal, es farà càrrec del grup parlamentari.

Míriam Moreno Vegas
Periodista

El Centre de Difusió de Dades, a la sala auditori del Parlament, va informar als mitjans de comunicació del recompte provisional dels resultats, l'evolució de la participació i les incidències de la jornada electoral
Foto: Gregory Goodwin

Josep Vendrell recull el premi del Col·legi de Periodistes al projecte educatiu "El nostre Govern i tu"

El secretari de Relacions Institucionals, Josep Vendrell, va rebre el guardó al millor pla de comunicació, en la categoria de Creativitat i Innovació, que el Col·legi de Periodistes ha concedit al programa pedagògic "El nostre Govern i tu", impulsat per la Direcció General de Relacions Institucionals.

A l'acte, que va tenir lloc el passat 3 de novembre a la seu del Col·legi de Periodistes, hi va assistir també el director general de Relacions Institucionals, Fèlix Alonso, i la coordinadora del projecte, Isabel Muntané. Josep Vendrell va destacar que un dels deures de la comunicació pública és el diàleg i la participació ciutadana, i, atès que un dels problemes és la desafecció vers la política i l'Administració, "tots hem d'esdevenir societat educadora i fer camí: que els nens i les nenes coneguin què és el Govern, per què tenim institucions i per què es prenen decisions". En definitiva, va afegir Vendrell, l'Administració ha de fer una funció pedagògica i els mitjans de comunicació també participen d'aquesta pedagogia, ja que un dels seus deures és "informar i formar".

Fèlix Alonso, Josep Vendrell i Isabel Muntané rebent el premi del Col·legi de Periodistes per "El nostre Govern i tu"
Foto: Stefano Buonamici

De fet, un dels objectius principals d'"El nostre Govern i tu" és apropar les institucions catalanes als infants de cinquè i sisè de primària, mitjançant materials en diversos suports, elaborats específicament per al projecte. Les novetats per al nou curs són un espai web, que comparteix continguts amb el suport paper, però fomenta la interactivitat, i un pòster amb els esdeveniments més rellevants que ha viscut la Generalitat al llarg de la seva història i que s'ha enviat a totes les escoles de Catalunya.

Tanmateix, aquestes noves activitats es complementen amb els quaderns educatius en paper, que inclouen exercicis per aprendre d'una manera amena, i la possibilitat que les escoles interessades visitin el Palau de la Generalitat.

L'èxit d'"El nostre Govern i tu" queda palès pels resultats obtinguts des dels seus inicis, amb la participació d'una cinquantena d'escoles de dinou comarques d'arreu del territori català. D'altra banda, la pàgina web, estrenada a principis d'aquest curs 2010-11, ja ha rebut unes 3.000 visites.

El Col·legi també ha guardonat els periodistes del Departament de Política Territorial i Obres Públiques que han elaborat i executat el pla de comunicació de la recent estrenada Línia 9 del Metro de Barcelona.

Montserrat Beltran
Periodista

L'expedient del diputat Josep Fàbrega, afusellat el 1939, és un dels més de 111.000 recuperats al Tribunal Militar Territorial III de Barcelona

Quan es pensa en un diputat del Parlament de Catalunya afusellat pels franquistes, el primer nom que ve al cap és, amb tota probabilitat, el de Lluís Companys. Líder d'Esquerra Republicana i president de la Generalitat des del 1934, es va exiliar, després de l'ocupació de Catalunya, a territori francès, on va continuar la seva tasca des de la llunyania. La de Companys és una figura reconeguda com a únic president democràtic afusellat i màxima expressió de la defensa dels interessos del seu poble i de la lluita contra el feixisme. Però no és l'únic parlamentari que va morir a mans de la dictadura: l'expresident català comparteix aquesta horrible circumstància amb un altre diputat, el gironí Josep Fàbrega i Pou.

Fàbrega va ser escollit alcalde de Palamós al 1902 i al 1931, després de la dictadura de Primo de Rivera. Posteriorment, es va convertir en diputat d'ERC al Parlament a les eleccions del 1932. Va ser l'únic parlamentari que va decidir quedar-se a Catalunya tot i l'avanç de les tropes del general Franco, una decisió que va pagar amb la seva vida als 71 anys. El seu procediment judicial, on s'explica amb detall la història del seu afusellament, resta en un soterrani a les dependències del Tribunal Militar Territorial III de Barcelona.

Francesc Macià, president de la Generalitat de Catalunya, en l'homenatge al veterà republicà federal Josep Fàbrega i Pou, a Palamós, el 21 d'agost de 1932. L'acompanyen Josep Irla, comissari de la Generalitat a Girona; Ventura Gassol, conseller d'Instrucció Pública; Fermí Olivé, alcalde de la vila, i Josep Tarradellas, conseller de Governació, entre altres autoritats locals
Font: Fons Macià. Arxiu Nacional de Catalunya

El de Fàbrega no és l'únic procediment que es pot trobar a l'Arxiu. El seu està acompanyat de 111.260 expedients judicials més, corresponents al període comprès entre el 1939 i el 1988, tot i que la majoria són de finals del 1939 i principis del 1940. Es tracta de tot un recull documental que, des del 2003, i gràcies al conveni signat amb la Secretaria de Relacions Institucionals i Participació i amb l'Arxiu Nacional de Catalunya, ha estat sotmès a un procés de millora, que consisteix en l'encapsat i encamisat dels procediments. D'aquesta manera, el grup d'arxivers que hi treballa intenta que aquests testimonis documentals d'una època sobrevisquin al pas del temps i la humitat.

El pati dels Tarongers

El pati dels Tarongers

El 4 de maig del 1939, segons la documentació trobada a l'Arxiu, el diputat Fàbrega va ser jutjat en un Consell de Guerra amb nou persones més. Segons l'acta d'aquest consell, Josep Fàbrega i Pou era responsable "d'adhesió a la rebel·lió militar", un delictes molt comú entre tots els processats en aquella època. Tot i que el seu defensor en el judici va demanar per a ell la lliure absolució, la sentència s'allunyà molt d'aquesta petició.

El document explica que el diputat catalanista, natural de Palamós, vidu i comerciant, era "de destacats antecedents separatistes" i "abans del Moviment Nacional, diputat de la Generalitat, representant al Partit Federal del qual era antic afiliat". Segons la sentència, a l'inici del domini "rojo", va continuar sent diputat i fent viatges a Barcelona per assistir al Parlament català. I continua titllant-lo de "destacat propagandista separatista" que l'any 1934, "amb motiu de la revolució marxista, va arengar els veïns, els va incitar a declarar la independència catalana i els va infiltrar el seu odi a les institucions religioses i espanyoles". Unes manifestacions "freqüents", segons la sentència, i, com a exemple, cita l'assistència del processat a l'enterrament d'un aviador marxista.

La llarga llista de causes que se li imputaven no acaba aquí. A més de considerar-lo un home "molt influent en els mitjans rojos i separatistes", Fàbrega "va estar present", suposadament, "en la reunió de l'Ajuntament de Palamós la nit del 17 de novembre del 1936, de la qual va sorgir l'acord d'assassinar sis persones que hi havia detingudes, crim que es va realitzar poc després". Posteriorment, es va afegir: "Encara que es desconeix la intervenció que l'acusat va tenir en aquesta reunió".

Finalment, Fàbrega va ser condemnat a mort i posteriorment afusellat a Girona el 12 de maig del 1939. Segons la seva acta de defunció, el diputat va morir "a conseqüència d'una síncope cardíaca i se n'ignoren les altres circumstàncies".

Josep Fàbrega i Pou forma part de les personalitats polítiques els procediments de les quals es troben a l'Arxiu, però n'hi ha d'altres que, tot i correspondre a ciutadans i ciutadanes anònimes, no deixen de sorprendre i no haurien de caure en l'oblit. És el cas de Carolina Rofiu, una professora de Reus que va ser condemnada a deu anys d'inhabilitació professional després que els quaderns de dos dels seus alumnes fossin utilitzats per provar la seva "rebel·lió militar".

La professora de 38 anys, natural de Vila-seca, va cometre el fatídic error de fer copiar al seu alumnat conceptes "marxistoides" segons la sentència. Els diaris escolars, amb data del 1937 i el 1938, contenien dibuixos de la bandera republicana, també mapes de l'URSS o dictats on s'exaltava la revolució russa, tasques escolars per les quals Carolina Rofiu va sentir el pes de la repressió.

Un altre dels expedients que es troben a l'Arxiu és el de Rosario López, miliciana de la CNT, condemnada a sis anys de presó menor també per un delictes de "rebel·lió militar". Una de les proves utilitzades en contra seva va ser una fotografia en blanc i negre on Rosario portava una pistola. Els seus problemes amb el règim van començar, com els de la gran majoria, amb la denúncia d'un conegut. Com en el cas de Joaquim Robisco i César de Leiva, porter d'un afamat hotel barceloní i carnisser, respectivament, acusats de militar a la UGT i de propagandistes. Per provar la seva "rebel·lió", es va utilitzar un cartell que posseïen els acusats amb la imatge de Francesc Macià, on aquest animava els catalans a votar l'Estatut "perquè és la consecució de les nostres aspiracions".

La conservació de l'Arxiu i la digitalització dels procediments en pitjors condicions permeten que historiadors, periodistes i, sobretot, familiars dels afectats, mitjançant més de 1.400 peticions anuals, puguin accedir personalment a aquests documents de gran valor històric i cultural.

Míriam Moreno Vegas
Periodista

Novetats editorials

Francisco Velasco Caballero (dir.)

Gobiernos locales en Estados federales y descentralizados

Montserrat Beltran Varea

Periodista

El mateix títol del llibre deixa entreveure la conclusió final de la investigació: que la forma d'estat (federal, *quasifederal* o descentralitzada) condiona, decisivament, el règim dels seus governs locals. Per analitzar-ho, s'han pres com a model Alemanya, Itàlia i el Regne Unit, ja que són països europeus que han optat per diferents formes estatals, totes elles, però, amb elements característics del federalisme.

Es tracta d'un estudi conjunt de diversos experts en dret local i administratiu, dirigits per Francisco Velasco Caballero. El projecte està avalat per l'Institut d'Estudis Autònomic.

L'obra es pot dividir en dues parts ben diferenciades: una primera destinada a l'anàlisi dels informes nacionals de cadascun dels països seleccionats i una altra amb anàlisis comparatives. De fet, aquesta metodologia es destaca com a principal innovació al capítol introductor relatiu a l'elaboració del llibre. L'informe de cada país es va encarregar a un grup concret, encapçalat per un coordinador. Tots tres segueixen el mateix esquema, fet que en possibilita la posterior comparació horitzontal. És remarcable, també, l'extensa bibliografia que s'aporta sobre el tema.

A partir d'aquí, s'estableix que la forma d'Estat -la distribució territorial del poder entre l'estat central i les seves regions, els estats federats o nacions- és determinant del règim local de cada país. Tanmateix, la presència constitucional dels governs locals als tres països estudiats condiona, de manera destacable, la forma de l'Estat.

Una altra de les conclusions a què s'arriba fa referència a la "satisfacció dels ciutadans amb un model d'autoritats locals que no té com a fonament l'autonomia local, sinó el bon funcionament de les institucions i serveis locals". En aquest sentit, l'estudi palesa que les institucions locals més sotmeses al control de les autoritats estatals o regionals són les del Regne Unit i, en segon lloc, les d'Alemanya, mentre que, a Itàlia, s'observa una major potenciació de l'autonomia local i una disminució de controls.

Quant a la democràcia local, es conclou que, en el sistema nacional de partits, només hi ha un petit espai per als partits independents o locals. Tanmateix, s'observa una "dependència o subordinació" de l'àmbit local respecte al nacional, tant pel que fa a l'agenda política com als líders polítics, el sistema de partits, etc. D'altra banda, tots els sistemes polítics analitzats parteixen de la democràcia representativa com a forma principal per expressar la voluntat de la comunitat. I pel que fa a la participació, els autors i autores de l'estudi consideren que, "des de totes les instàncies políticoadministratives, estem assistint a un foment i una ampliació dels mecanismes de participació ciutadana al govern local a tot Europa". A més, afegixen que aquestes iniciatives es donen de dalt a baix, és a dir, des d'instàncies superiors fins a l'àmbit local.

FITXA TÈCNICA

Títol

Gobiernos locales en Estados federales y descentralizados: Alemania, Italia y Reino Unido

Autor

Francisco Velasco Caballero (dir.)

Edita

Institut d'Estudis Autònomic

Col·lecció

Con(textos)

Any edició

2010

Lloc edició

Barcelona

Nombre de pàgines

738

Pilar Pérez Cantó (ed.)

Les dones i la seva lluita per aconseguir una ciutadania de ple dret

Isabel Muntané

Periodista

FITXA TÈCNICA

Títol

De la democràcia ateniense a la democràcia paritària

Autora

Pilar Pérez Cantó (ed.)

Edita

Icaria editorial

Col·lecció

Historia y feminismo

Any edició

2009

Lloc edició

Barcelona

Nombre de pàgines

228

L'estudi de la història no s'escapa de la visió androcèntrica que impregna totes les estructures socials, polítiques i culturals de la nostra societat. A partir d'aquesta premissa les ponents convocades al XIII Col·loqui Internacional de l'Associació Espanyola d'Investigació d'Història de les Dones fan un repàs analític del paper de les dones en les diferents etapes de la democràcia. Una anàlisi històrica que té com a instrument central i transversal l'ús del gènere i que, segons les seves autores, demostra com aquest ha conformat una de les aportacions historiogràfiques més noves dels últims trenta anys. Les intervencions de les diferents autores permeten entendre com el concepte de ciutadania no és un concepte buit d'interpretacions, al contrari, demostren com pot ser entès amb diferents significats i com això ha permès que s'imposés un concepte que ha evitat tradicionalment la perspectiva de gènere. És a dir, que ha evitat l'anàlisi dels drets de les dones des de diferents punts de vista que han portat irremediablement a evitar també una anàlisi dels drets com a ciutadanes.

"De la democràcia ateniense a la democràcia paritària" és un recull de les comunicacions que es van presentar durant una de les sessions del col·loqui durant el qual es va fer un repàs per diferents moments de la història, des de l'Atenes del segle V aC i fins als nostres dies. El paper de la dona en totes les etapes de la història de la democràcia està analitzat tenint en compte la construcció de la ciutadania i la participació de les dones com a ciutadanes en tots els processos polítics democràtics. Una part central de les comunicacions que recull el llibre se centren en diferents moments cabdals en el recorregut fet per les dones per conquerir el seu espai públic i abandonar la marginalitat.

En el capítol titulat "La conquesta dels drets" es fa una aproximació a les conquestes aconseguïdes durant els últims anys en la construcció d'una ciutadania no exclouent per raons de sexe. Entre d'altres comunicacions, n'hi ha una que se centra en l'estudi del marc teòric d'aquest concepte de ciutadania. D'aquesta manera analitzen diferents moments de la història més recent i de com "l'estudi de la conceptualització i l'evolució històrica de la ciutadania femenina, o de la relació entre ciutadania, dones i democràcia, s'ha convertit en els últims anys en un tema cada vegada més significatiu dins de la historiografia especialitzada, relativa tant a la història de gènere i a la teoria feminista, com a la història política, a la història social, a la

filosofia del dret o a la sociologia". Capítol a part mereix el paper de les dones a les Corts franquistes i l'ús polític i social que el règim dictatorial va fer de l'anomenada secció femenina; un repàs que les autores tanquen abordant la construcció de la ciutadania des d'un punt de vista econòmic oferint rellevància a la incorporació de la dona al món laboral, perquè aquest ha estat un factor imprescindible per a l'emancipació de les dones.

El pas per aquestes diferents etapes de la història ens permet conèixer el protagonisme que les dones han tingut en la construcció del seu paper com a ciutadanes de ple dret així com els moments en què els diferents sistemes polítics han anat atorgant i desposseint d'aquesta condició de ciutadanes a les dones depenent dels interessos polítics, econòmics i socials de cada moment històric. Són unes conquestes de les dones que, després d'haver aconseguit la igualtat jurídica, ara han d'arribar a l'espai domèstic.

Resums

Llei del llibre II del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família

El llibre II del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família, fou aprovat pel Ple del Parlament el 14 de juliol de 2010. Es tracta d'una llei extensa i complexa que inclourà alguns canvis fonamentals. Així, els nadons tenen personalitat jurídica des del moment del naixement; es regulen aspectes referents a la tutela de les persones amb malalties degeneratives o dels afectats per incapacitats, que se serviran de l'anomenat patrimoni protegit, i d'aquells que tenen disminuïdes les seves facultats físiques o psíquiques, per als quals apareix la figura de l'assistent; es reconeix la llibertat de decidir sobre el propi cos, i s'equiparen les diferents modalitats de família amb la incorporació de les unions estables.

Pel que fa a la família, la llei inclou una nova cultura del trencament de parella i es fa una aposta preferent del legislador per la guarda conjunta mitjançant la mediació i el Pla de parentalitat.

Respecte a les adopcions, la persona menor tindrà dret a conèixer els seus orígens i, per tant, els pares tindran l'obligació d'informar-lo. Els fills i les filles nascuts de la fecundació assistida de la mare són fills i filles de l'home o de la dona que l'ha consentida expressament en un document.

En regular la persona i la família mitjançant l'aprovació del llibre II del Codi civil, i un cop aprovats en aquest mandat el llibre III i el llibre IV del Codi civil, gairebé es conclou el procés de codificació del nostre dret civil propi. Només queda el llibre VI, de les obligacions i els contractes, que a hores d'ara ja ocupa l'anàlisi i les reflexions de la professió jurídica catalana.

Ley del libro II del Código civil de Cataluña, relativo a la persona y la familia

El libro II del Código civil de Cataluña, relativo a la persona y la familia, fue aprobado por el Pleno del Parlamento el 14 de julio de 2010. Se trata de una ley extensa y compleja, que incluirá algunos cambios fundamentales. Así, los bebés tendrán personalidad jurídica desde el momento del nacimiento; se regulan aspectos referentes a la tutela de las personas con enfermedades degenerativas; también de los afectados por incapacidades, que se servirán del llamado patrimonio protegido, y de aquellos que tienen disminuidas sus facultades físicas o psíquicas, para los que aparece la figura del asistente; se reconoce la libertad de decidir sobre el propio cuerpo, y se equiparan las diferentes modalidades de familia con la incorporación de las uniones estables.

En cuanto a la familia, la ley incluye una nueva cultura de la rotura de pareja, haciendo una apuesta preferente del legislador por la guarda conjunta mediante la mediación y el Plan de parentalidad.

Respecto de las adopciones, la persona menor tendrá derecho a conocer sus orígenes y, por tanto, los padres tendrán la obligación de informarle. Los hijos e hijas nacidos de la fecundación asistida de la madre son hijos e hijas del hombre o de la mujer que la ha consentido expresamente en un documento.

Al regular la persona y la familia, mediante la aprobación del libro II del Código Civil, y una vez aprobados en este mandato el libro III y el libro IV del Código civil, casi se concluye el proceso de codificación de nuestro derecho civil propio. Sólo queda el libro VI, de las obligaciones y los contratos, que en estos momentos ya ocupa el análisis y las reflexiones de la profesión jurídica catalana.

Lei deth libre II deth Còdi Civiu de Catalonha, relatiu ara persona e ara familha

Eth libre II deth Còdi civiu de Catalonha, relatiu ara persona e ara familha, siguec aprovat peth Plen deth Parlament eth dia 14 de junhsèga de 2010. Se tracte d'ua lei vasta e complèxa, qu'includirà bèri cambiaments fonamentaus. Atau, es mainatjons auràn personalitat juridica tre eth moment dera neishença; se regulen aspèctes referents ath tutolatge des persones damb malauties degeneratiues; tanben des afectadi per incapacitats, que se serviràn deth nomentat auviatge protegit; e d'aqueri qu'an amendrides es sues facultats fisiques o psiquiques, entàs qu'apareish era figura der assistent; s'arreconeish era libertat de decidir sus eth pròpri còrs e s'equipèren es diferentes modalitats de familha damb era incorporacion des unions estables.

Per çò qu'ei dera familha, era lei includís ua naua cultura dera trencadura de coble, en tot hèr ua escomesa preferenta deth legislador pera guarda conjunta mejançant era mediacion e eth Plan de parentalitat.

Per çò qu'ei des adopcions, eth menor aurà dret a conèisher es sues origines, e donques es pairs auràn era obligacion d'informar-lo. Es hilhs neishudi dera fecundacion assistida dera mair son hilhs der òme o dera hemna que l'a consentida expressament en un document.

En regular era persona e era familha, mejançant era aprobacion deth libre II deth Còdi civiu, e un còp aprovat en aguest mandat eth libre III e eth libre IV deth Còdi civiu, quasi se concludís eth procès de codificacion deth nòste dret civiu pròpri. Solament demore eth libre VI, des obligacions e des contractes, qu'en aguest moment aucupe ja era analisi e es reflexions des juristes catalans.

Loi sur le livre II du code civil de Catalogne, relatif à la personne et la famille

Le livre II du Code Civil de Catalogne, relatif à la personne et la famille, a été approuvé par le Parlement réuni en Assemblée le 14 juillet 2010. Il s'agit d'une loi élargie et complexe qui inclura certains changements fondamentaux. Ainsi, les nouveau-nés seront une personne juridique dès leur naissance, la loi règlemente des aspects liés à la tutelle des personnes souffrant de maladies dégénératives, les personnes souffrant d'une incapacité qui auront recours à ce qu'on appelle le patrimoine protégé et de ceux qui subissent une diminution de leurs capacités physiques ou psychiques, ceux qui nécessitent un assistant, on leur reconnaît la liberté de décider de leur propre corps, de part ailleurs les différentes modalités familiales seront prises en compte avec l'incorporation des unions de couples stables.

Concernant la famille, la loi comprend une nouvelle culture de la séparation des conjoints, le législateur optant de préférence pour la garde partagée par la médiation et le Plan de parentalité.

Pour ce qui est des adoptions, l'enfant mineur aura le droit de connaître ses origines, les parents adoptifs seront donc tenus de l'en informer. Les enfants nés par fécondation assistée de la mère sont les enfants du foyer ou de la femme qui a donné expressément son accord dans un document.

Pour la réglementation de la personne et de la famille, en approuvant le II livre du Code Civil et après approbation au cours de ce mandat, des III et IV livres du Code Civil, il sera mis un terme au processus de codification de notre propre droit civil. Seul, reste le VI livre, portant sur les obligations et contrats, il occupe déjà aujourd'hui l'analyse et les réflexions des juristes catalans.

Law on the II volume of the civil code of Catalonia, in relation to persons and families

The II volume of the Civil Code of Catalonia, in relation to persons and families, was approved by the Plenary Session of Parliament of 14 July 2010. It is an extensive and complex law which includes a number of fundamental changes. Newborns will have legal status from the moment of birth; there are regulations on aspects relating to the protection of people with degenerative illnesses and disabilities, who shall enjoy what is known as 'protected patrimony'; and people with reduced physical or psychological faculties, for whom there will be the figure of 'assistant'. The law recognises a person's freedom to decide on their own body and considers different family models as equal, through the incorporation of stable unions.

In terms of families, the law includes a new culture with regard to parents who separate, with legislation that provides for joint custody through mediation and a Parenting Plan.

With respect to adoptions, minors shall have the right to know their origins and parents shall have the duty to inform them. Children born as a result of assisted reproduction of the mother are the issue of the man or woman who expressly provided their written consent.

In regulating persons and families, through the approval of the II volume of the Civil Code, and once the III and IV volumes have been approved during the present term of office, the codification process of our civil rights shall almost be complete. Only the VI volume, on obligations and contracts, remains, which is currently the focus of analysis and reflections of Catalan legal experts.

El règim de separació de béns en el nou llibre II del Codi civil de Catalunya

El llibre II del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família, parteix del no qüestionament del règim econòmic matrimonial de separació de béns, el propi del dret familiar català tradicional. El manteniment del règim legal explica que se'n conservi el contingut bàsic, que atorga a cada cònjuge la propietat, el gaudi, l'administració i la lliure disposició de tots els seus béns; proporciona un tractament especial a les adquisicions oneroses fetes constant matrimoni; presumeix la cotitularitat dels béns de titularitat dubtosa, i regula la divisió dels béns en comunitat ordinària indivisa. En línies generals, per tant, el llibre segon ha assumit, perfeccionant-la, bona part de l'obra legislativa aprovada el 1998 amb el Codi de família. Les úniques excepcions serien la compensació econòmica per raó de treball i les compres amb pacte de supervivència, dues institucions inicialment vinculades al règim de separació que han patit modificacions més profundes. En regular-les de nou, el legislador català ha tingut molt en compte la jurisprudència del TSJC, dirigida fonamentalment, en el cas de la compensació, a eliminar la discrecionalitat en la fixació de la quantia i, en el cas de les compres amb pacte de supervivència, a estendre'n l'abast subjectiu i objectiu. La regulació de la compensació incorpora, a més, dues novetats basades en consideracions de política jurídica que mereixen una valoració positiva: la meritació del dret per causa de mort i l'admissió expressa de la possibilitat de renúncia "ex ante".

El régimen de separación de bienes en el nuevo libro II del Código Civil de Cataluña

El libro II del Código civil de Cataluña relativo a la persona y la familia, parte del no cuestionamiento del régimen económico matrimonial de separación de bienes, el propio del derecho familiar catalán tradicional. El mantenimiento del régimen legal explica que se conserve el contenido básico, que otorga a cada cónyuge la propiedad, el uso y disfrute, la administración y la libre disposición de todos sus bienes; proporciona un tratamiento especial a las adquisiciones onerosas hechas constando matrimonio; presume la cotitularidad de los bienes de titularidad dudosa, y regula la división de los bienes en comunidad ordinaria indivisa. En líneas generales, por lo tanto, el libro segundo ha asumido, perfeccionándola, buena parte de la obra legislativa aprobada el 1998 con el Código de familia. Las únicas excepciones serían la compensación económica por razón de trabajo y las compras con pacto de supervivencia, dos instituciones inicialmente vinculadas al régimen de separación que han sufrido modificaciones más profundas. Al regularlas de nuevo, el legislador catalán ha tenido mucho en cuenta la jurisprudencia del TSJC, dirigida fundamentalmente, en el caso de la compensación, a eliminar la discrecionalidad en la fijación de la cuantía y, en el caso de las compras con pacto de supervivencia, a extender el alcance subjetivo y objetivo. La regulación de la compensación incorpora, además, dos novedades basadas en consideraciones de política jurídica que merecen una valoración positiva: el devengo del derecho a causa de muerte y la admisión expresa de la posibilidad de renuncia "ex ante".

Eth regim de separacion de bens en nau libre II deth Còdi civiu de Catalonha

Eth libre II deth Còdi civiu de Catalonha relatiu ara persona e ara família, partís de non qüestionar eth regim economic matrimoniau de separacion de bens, eth pròpri deth dret familhau catalan tradicional. Era mantenença deth regim legau explique que se'n conserve eth contengut basic, qu'autrege a cada conjunt era propietat, eth gaudi, era administracion e era liura disposicion de toti es sòns bens; proporcione un tractament especiau as aquesiments onerosi hèti en tot constar matrimòni; presumís era titularizacion conjunta des bens de titularitat dubtosa; e regule era division des bens en comunitat ordinària indivisa. En linhes generaus, donques, eth libre dusau a assumit, en tot perfeccionar-la, bona part dera òbra legislatiua aprovada en 1998 damb eth Còdi de família. Es uniques excepcions serien era compensacion economica per arrason de trabalh e es cromptes damb pacte de subervivença, dues institucions iniciaument restacades ath regim de separacion qu'an patit modificacions mès prigondes. En tot regular-les un aute còp, eth legislador catalan a agut fòrça en compde era jurisprudéncia deth TSJC, dirigida fonamentaument en cas dera compensacion a eliminar era discrecionalitat ena fixacion dera quantitat e, en cas des cromptes damb pacte de subervivença, a estèner-ne era posita subjectiva e objectiva. Era regulacion dera compensacion incorpòre, ath delà, dues novetats basades en consideracions de política juridica que meriten ua avaloracion positiva: era meritacion deth dret per causa de mòrt e era admission exprèssa dera possibilitat de renóncia "ex ante".

Le régime de séparation des biens dans la nouvelle version du livre II du Code Civil de Catalogne

Le point de départ du II livre du Code Civil de Catalogne, portant sur la personne et la famille, est le non-questionnement du régime économique matrimonial de séparation des biens, du propre droit familial catalan traditionnel. Le maintien du régime légal explique qu'ait été conservé son contenu basique qui attribue à chaque conjoint la propriété, la jouissance, l'administration et la libre disposition de tous leurs biens ; il apporte un traitement spécial aux acquisitions onéreuses réalisées au cours du mariage;

il présume de la copropriété des biens dont le propriétaire n'est pas clairement établi et régleme la séparation des biens placés sous la communauté en indivision ordinaire. Dans ses lignes générales, donc, le livre second a assumé, en la perfectionnant, une grande partie de l'œuvre législative approuvée en 1998 avec le Code de la famille. Les seules exceptions porteraient sur la compensation économique pour motif professionnel et les acquisitions avec pacte de survie, deux institutions initialement liées au régime de séparation qui ont connu les modifications les plus profondes. Pour les réguler à nouveau, le législateur catalan a bien pris en compte la jurisprudence du TSJC, orientée essentiellement vers le cas de la compensation à supprimer le caractère discrétionnaire lors de la détermination de la quantité et, pour le cas des achats avec pacte de survie, avec extension sur la portée subjective et objective. La réglementation de la compensation comprend de plus deux nouveautés basées sur les considérations de politique juridique qui méritent une évaluation positive : le paiement des droits liés au décès et l'admission expresse de la possibilité de renonciation « ex ante ».

Separation of Property in the new II book of the Catalonia Civil Code

The II book of the Catalan Civil Code on individuals and family starts from the premise of not questioning the system of division of matrimonial property, i.e. traditional Catalan family law. Preserving this legal system means preserving the basic content which awards each spouse property, rights of use, administration and free disposition of all their goods; it gives special treatment to onerous acquisitions in constant marriage, assumes co-ownership of property of undetermined ownership, and regulates the division of property in undivided co-ownership. So, in general terms, the book has taken a good part of the legislation approved in 1998 with the Family Code and perfected it. The only exceptions would be compensation due to employment and purchases with survival pacts, two key elements that were initially linked to norms regulating separation which have undergone more extensive modification. In reworking these sections, the Catalan legislator, Dr. Farnós paid especially close attention to the positions of the High Court of Justice of Catalonia, particularly as it relates to compensation to eliminate discretionality in determining alimony amounts. In the case of purchases with survival pacts, she broadened the scope of the section both subjectively and objectively. The regulation of compensation incorporates, moreover, two new elements based on considerations of legal policy which should be valued positively: the accrual of right due to death and the express admission of the possibility of ex ante renunciation.

La Llei 25/2010, del 29 de juliol del llibre II del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família. Una mirada amb perspectiva de gènere

El llibre II del Codi civil de Catalunya ha consolidat els avenços i les millores que en matèria de família i infància s'havien anat donant els darrers anys, especialment des del 2005. Un dret de família basat en la supremacia de les persones per damunt de les institucions familiars, que s'enforteixen mitjançant vincles d'amor, solidaritat i respecte. Un dret de família que estableix com a prioritat la defensa dels interessos de la infància, com a element fonamental. Un dret de família que ens posiciona en molts aspectes com a societat avançada i que respecta la diversitat, fent de la família un dels elements fonamentals per al desenvolupament de la persona humana. El llibre II, però, estableix una fèrria igualtat formal entre gèneres, que desconeix la situació real de la societat, on encara homes i dones no gaudeixen d'iguals drets i oportunitats. Això provoca o pot provocar algunes situacions de discriminació en relació a les dones, especialment en l'àmbit més privat, el de la família, per ser on el desequilibri entre homes i dones és més notori.

La Ley 25/2010, de 29 de julio del libro II del Código civil de Cataluña, relativo a la persona y la familia. Una mirada con perspectiva de género

El libro II del Código Civil de Cataluña ha consolidado los adelantos y las mejoras que en materia de familia e infancia habían estado dándose los últimos años, especialmente desde 2005. Un derecho de familia basado en la supremacía de las personas por encima de las instituciones familiares, que se fortalecen mediante vínculos de amor, solidaridad y respeto. Un derecho de familia que establece como prioridad la defensa de los intereses de la infancia, como elemento fundamental. Un derecho de familia que nos posiciona en muchos aspectos como sociedad avanzada y que respeta la diversidad, haciendo de la familia uno de los elementos fundamentales para el desarrollo de la persona humana. El libro II establece una férrea igualdad formal entre géneros, que la situación real de la sociedad desconoce, donde todavía hombres y mujeres no disfrutaban de iguales derechos y oportunidades. Esto provoca o puede provocar algunas situaciones de discriminación en relación a las mujeres, especialmente en el ámbito más privado, el de la familia, por ser donde el desequilibrio entre hombres y mujeres es más notorio.

Era Lei 25/2010, de 29 de junhsèga deth libre II deth Còdi civiu de Catalonha, relatiu ara persona e ara família. Un guardar damb perspectiva de genre

Eth libre II deth Còdi Civi de Catalonha a assolidat es auanci e es melhores qu'en matèria de família en-fància s'auien debanat enes darrèri ans, mès que mès dempús der an 2005. Un dret de família basat ena supremacia des persones peth dessús des institucions familhaus, que s'enfortissen mejançant ligams d'amor, solidaritat e respècte. Un dret de família qu'establís coma prioritat era defensa des interèssi dera en-fància, coma element fonamentau. Un dret de família que mos place en fòrça aspèctes coma societat auançada e que respècte era diuersitat, en tot hèr dera família un des elements fonamentaues peth desvolopament dera persona umana. Eth libre II establís ua fèrria egalitat formau entre genres, que desconèish era situacion reau dera societat, a on encara òmes e hemnes non gaudissen des ma-deishi drets e oportunitats. Açò provòque o pòt provocar bères situacions de discriminacion en relacion as hemnes, mès que mès en encastre mès privat, eth dera família, a on eth desequilibri entre òme se hemnes ei mès notòri.

La Loi 25/2010, du 29 juillet, portant sur le livre II du Code civil de Catalogne, relatif à la personne et la famille Un regard depuis une perspective liée au genre

Le livre II du Code Civil de Catalogne a renforcé les avancées et améliorations qui, en matière de famille et d'enfance, sont apparues ces dernières années en particulier depuis 2005. Un droit de la famille qui s'appuie sur la suprématie des personnes sur les institutions familiales, qui trouvent leur forces dans les liens d'amour, de solidarité et de respect. Un droit de la famille qui établit comme priorité la défense des droits de l'enfance comme élément fondamental. Un droit de la famille qui nous positionne sur nombre d'aspects comme une société avancées et qui respecte la diversité faisant de la famille un des éléments essentiels pour le développement de la personne. Le II livre fixe une égalité formelle entre les sexes, qui ignore la situation réelle de la société où hommes et femmes ne jouissent pas encore des mêmes droits et chances. Ceci provoque ou peut provoquer des situations de discrimination vis-à-vis des femmes, en particulier dans le cadre privé, celui de la famille, où le déséquilibre homme-femme est le plus notoire.

Law 25/2010 of 29 July of the II book of the Civil Code of Catalonia on individuals and family. An examination with the perspective of gender

The II book of the Civil Code of Catalonia consolidates advances and improvements on the subject of childhood and family made in the last years, especially those made since 2005. Family right which is based on the supremacy of the individual over family institutions, strengthened through bonds of love, solidarity and respect. Family right which establishes the defence of the interests of childhood as a key element and assigns it utmost priority. Family right that positions us as an advanced society in many aspects, a right that respects diversity, making the family one of the fundamental elements for the development of the individual as a human. The II book also establishes a formal equality between the genders, one that ignores the reality of society, where men and women do not share equal rights and opportunities. This leads to, or can lead to, situations in which women face discrimination, especially in the most private area, that of the family, where the imbalance between men and women is most notable.

